

ĐÔI

35 NHẬT BÁO KỶ GIA

wason
DS 531
D 642+

ĐỜI

59

1 CHỦ ĐỀ : GIỚI THIỆU 35 NHẬT BÁO VÀ KÝ GIẢ

- ĐỜI GIỚI THIỆU MỘT SỐ CÁC «ĐẠI» NHẬT BÁO VIỆT NAM của đời.
- ĐỜI CHUYỂN HƯỚNG của đời.

2

CHÁNH TRI

- CON NGƯỜI GIẢI PHÓNG NƯỚC PHÁP ĐÃ CHẾT của lýđạinguyên
- CIA LÒ CHẾ TẠO VÀ LÂM THỊT TỔNG THỐNG của đời
- MỘT ĐOÀN NGƯỜI LÊN ĐƯỜNG CHỐNG THAM NHƯNG của trầatriệuviet
- NHÓM HÀ THÚC NHƠN QUA DƯ LUẬN BÁO GIỚI củađời
- LỬA của théphong
- NHỮNG GIAI THOẠI VỀ VĂN NGHỆ SĨ TIỀN CHIẾN CỦA HÀ NỘI HÔM NAY của kimnhật
- XƯƠNG CA VÔ LOÀI của tôđôngtố.

3

VĂN NGHỆ

- LUỐNG CẢI VÀNG truyện dài của cungtichbiên
- RUỒI XANH truyện dài của nguyễnthuylong

4

CÁC MỤC THƯỜNG XUYỀN

- NÓI VỚI ĐẦU GỐI • THƠ ĐỜI • SINH TỬ PHỦ • ĐỜI LÀ THỂ
- TRANG THƠ • NGƯỢC ĐỜI • ĐỜI GỖ GHỀ • TÍNH SỒ ĐỜI

ĐỜI • NĂM THỨ HAI • SỐ 59 • TUẦN LỄ TỪ 19-11-1970 ĐẾN 26-11-1970

Tòa soạn
143-145 Cống Quỳnh
Saigon
Đ.T. 22.323

▼
Chủ nhiệm
Bà Trần thị Anh Minh

Chủ trương biên tập

CHU TỬ
và nhóm Sống

GIÁ 40đ

Giao dịch quảng cáo
Hỏi ông Linh
143-145 Cống Quỳnh
SAIGON

Đấu tranh cho đời

ĐỜI CHUYỂN HƯỚNG

Phương châm mà Đời tự đề ra là luôn luôn cố gắng tới mức tối đa để góp phần vào công cuộc vận động lãnh mạng hóa xã hội. Do đó, từ ngày đầu xuất hiện, Đời đã bắt chắp mọi trở lực tấn công thẳng vào những mưu tính hoặc cá nhân nào tìm kiếm giàu sang quyền quý trên nỗi đau khổ của dân chúng. Mặt khác, trong giới hạn khả năng của mình, nhóm chủ trương biên tập tuần báo Đời đã không ngừng đóng góp vào việc mở một lối thoát chung cho xã hội và cũng là một lối thoát cho chính cá nhân mình. Chúng tôi không dám tự hào rằng tới nay đã tìm ra một lối thoát lý tưởng. Tuy nhiên, tin ở thiện chí của mình và sự phán xét của bạn đọc trên khắp nước, chúng tôi đã tìm được sự vững tâm trong việc chọn lựa hướng đường đang theo đuổi. Chúng tôi nghĩ rằng những thành tựu của công cuộc lãnh mạng hóa xã hội chính là yếu tố bảo đảm hữu hiệu nhất cho sự tồn tại của đất nước này trước mọi âm mưu khuynh đảo xuất phát từ bất cứ nơi đâu.

Ngoại bang, Cộng sản cũng như những phần tử đầu cơ thời thế sẽ khó lòng len chân nôi vào một xã hội có đời sống thực sự lãnh mạng đề lung đoạn. Đây cũng là lý do thúc đẩy tuần báo Đời mạnh dạn hỗ trợ cho ý định tiến tới thành lập Nhóm Hà Thúc Nhơn mà một trong những nhiệm vụ của Nhóm là đấu tranh tiêu diệt các tệ đoan xã hội. Nhưng hỗ trợ chỉ bằng sự góp ý hoặc hô hào xuyên thoi chưa đủ. Cho nên, nhóm chủ trương biên tập tuần báo Đời đã quyết định tiến xa hơn: đặt tuần báo Đời vào thế đứng của một phương tiện vận động phát triển Nhóm. Từ tuần tới, Đời không chỉ phản ánh tiếng nói lẻ tẻ của một số cá nhân mà sẽ phản ánh tiếng nói chính thức của Ban Vận Động Lập Nhóm Hà Thúc Nhơn. Một phần bài vở của Đời sẽ thu hẹp lại để nhường chỗ cho các bài vở, tin tức liên quan tới hoạt động của Ban Vận Động Lập Nhóm Hà Thúc Nhơn. Vai trò mới của Đời sẽ là vai trò của một liên lạc viên giữa Ban Vận Động Lập Nhóm Hà Thúc Nhơn với đồng bào trên khắp nước, Đời sẽ gửi tới đồng bào trên khắp nước mọi quyết định chính thức của Ban Vận Động Lập Nhóm Hà Thúc Nhơn đồng thời cũng xin làm một hợp thư nhận mọi ý kiến, thắc mắc, đề nghị của mọi giới đồng bào ta liên hệ tới Nhóm Hà Thúc Nhơn hoặc công việc của Nhóm.

Vậy, ngay từ giờ này, muốn gia nhập Nhóm Hà Thúc Nhơn, muốn góp sức với Nhóm Hà Thúc Nhơn, muốn giúp đỡ Nhóm Hà Thúc Nhơn bất kỳ về phương diện nào xin các bạn cứ gửi thư thẳng về cho tuần báo Đời.

Chúng tôi tin tưởng chờ tin các bạn.

ĐỜI

Lạm phát

Do sự báo động của ông Tổng Trưởng Thông tin cho rằng đã có sự thâm nhập của Cộng Sản vào hàng ngũ báo chí Việt Nam, Nghị viên Nhữ Văn Ủy kiêm Chủ nhiệm tuần báo Muối tuyên bố hai điểm: Điểm thứ nhất: Bộ Thông tin đang âm mưu nô lệ hóa báo chí. Điểm thứ hai: Bộ Thông tin đang cầm sẵn ở tay một cái mũ Cộng sản để sửa soạn thực hiện một âm mưu đen tối nào đó.

Đầu Gối có ý kiến:

Về điểm bộ Thông tin đang âm mưu nô lệ hóa báo chí Đầu Gối nghĩ bộ Thông tin đã nô lệ hóa báo chí từ khuya, nhất là từ khi cuộc tranh đấu của báo chí thắng lợi (?) đưa tới chế độ phát bóng giấy, thì báo chí đã cam phận nô lệ rồi. Nói ra thêm xấu hổ, mang tiếng vạch áo cho người xem lưng, nhưng phải nhận rằng, trong 40 tờ nhật báo hiện đang phát hành, có tới quá nửa sống bằng cách bán «bóng giấy». Thử làm 1 con tính nhỏ: 1 tờ nhật báo được cấp «bóng» giấy để in 20 ngàn số báo, báo này chỉ in 3 ngàn số báo, số giấy còn lại đem bán chợ đen, mỗi ngày được 10 ngàn đồng lời, mỗi tháng được 260 ngàn, cũng tạm đủ để sống vất vưởng. Do đó có hiện tượng quái lạ sau đây, có tờ báo hoặc thê thảm bán được 5,7 chục số hoặc thê thảm hơn nữa, không bán được số nào, vậy mà vẫn không chết, vẫn sống. Bộ Thông tin không phải không biết thực trạng này, nhưng hoặc là Bộ Thông tin bất lực, hoặc là bộ cố tình làm ngơ, cố tình dung dưỡng tình trạng lạm phát báo chí, để báo chí không thể ngóc đầu lên được. Vậy thì tình trạng «hỗn loạn» của báo chí, tự đâu mà ra, nếu không phải do lỗi Bộ Thông tin?

Về điểm thứ hai, liên quan đến vụ thâm nhập của Cộng Sản, thì trong số 30.000 (!) cán bộ CS nằm vùng tại miền Nam ta theo tài liệu của CIA ít nhất cũng phải có vài chục «trụ» nằm trong hàng ngũ báo chí, nhưng cái mũ mà Bộ Thông tin cầm sẵn ở tay, không phải để chụp lên đầu bọn này, mà là để chụp lên đầu bọn quốc gia, nhất là bọn quốc gia đối lập chính quyền. Còn bọn nằm vùng, thì họ yên chí lớn, cái mũ CS sẽ không bao giờ chụp lên đầu bọn chúng.

KHA TRẦN ÁC

Hai khuynh hướng

Ban Vận Động Thành Lập Nhóm Hà Thúc Nhơn, đã họp báo, đã được dư luận và báo chí nhiệt liệt ủng hộ.

Nhưng đây chỉ mới là bước đầu. Bước thứ hai xem chừng gai góc lắm. Hiện nay trong ban vận động này sinh hai khuynh hướng một khuynh hướng ôn hòa, một khuynh hướng quyết liệt. Khuynh hướng quyết liệt chủ trương phải làm mạnh, vì khuynh hướng này cho rằng, trong tình thế hiện tại, mà Ch. phủ, Giám sát viện, Quốc hội đều bó tay trước quốc nạn tham nhũng nếu nhóm Hà Thúc Nhơn hoạt động dưới hình thức một hội hợp pháp, thì sẽ chẳng làm nên cơm cháo gì, tro trống gì, chẳng giúp đỡ được ai, chỉ mua trò cười cho tham nhũng.

Khuynh hướng này chủ trương sau khi ban chấp hành ra mắt, ban chấp hành sẽ gửi lên Tổng Thống Thiệu một lá tâm thư, kèm theo danh sách những tên tham nhũng gộc, mà nhóm đã thu thập đầy đủ hồ sơ đề yêu cầu Tổng Thống áp dụng phép nước, trừng phạt đích đang. Về đời một thời gian, hành pháp vẫn phe lờ không có áp dụng biện pháp gì, hoặc không dứt khoát thái độ, thì lúc đó nhóm Hà Thúc Nhơn sẽ «thề thề hành đạo» tự tay làm thịt các tham nhũng, làm thịt rồi ngồi đó đợi bị bắt giữ, đợi ngồi tù, đợi mọi xét xử. Khuynh hướng thứ hai ôn hòa hơn, chủ trương phải đặt vấn đề vận động tư tưởng, gây ý thức hệ mới, lên trên vấn đề trừng phạt. Bệnh tham nhũng là con đẻ của xã hội, của chiến tranh, trừng phạt một cá nhân không ích lợi gì, phải

vận động cải tạo xã hội. Xã hội lãnh mạng thì tự nhiên con người hết bẩn, hết tham nhũng. Nhưng khuynh hướng quyết liệt trả lời: «Đồng ý, nhưng tình thế quá cấp bách, xã hội quá băng hoại rồi, song song với những biện pháp lâu dài, phải có những biện pháp cấp thời để chặn đứng nạn thối nát, tham nhũng, thì mới hy vọng cửa vớt được đất nước». Hai khuynh hướng này hiện đang xung đột kịch liệt. Riêng Đầu Gối thì ngã về khuynh hướng mạnh, tức khuynh hướng Hạc Long. Ý kiến bạn đọc ra sao? Xin góp ý với Đời: Các bạn chủ trương tranh đấu ôn hòa hợp pháp, hay chủ trương làm mạnh, làm liều?

Góp ý

Đời đã nhận nhiều «phiếu góp ý» về cuộc trưng cầu ý kiến bạn đọc đối với 9 câu hỏi của báo Đời liên quan tới nội dung, đường lối của tờ báo. Phân tích các phiếu góp ý, Đầu Gối có tóm tắt đại khái như sau.

VỀ CÂU HỎI I:

Đời nghiêng quá nhiều về chính trị không?

Ba phần tư bạn đọc trả lời: như thế là vừa. Một phần tư cho rằng «chơi quá nghiêng».

VỀ CÂU HỎI II:

Phần chủ đề của Đời có gì thiếu sót?

Một nửa trả lời không thiếu sót. Một nửa trả lời «chưa đầy đủ, chưa được khai thác đúng mức, và còn nhiều chủ đề chưa đề cập tới».

VỀ CÂU HỎI III:

Có nên tăng cường thêm phần văn nghệ không?

60% trả lời nên thêm thơ, truyện ngắn. 40% cho thế là đủ.

VỀ CÂU HỎI IV:

Có nên thêm một phóng sự, điều tra ngắn không?

Đa số trả lời nên.

CÂU HỎI V:

Bạn thích nhất mục nào của Đời?

Ý kiến bạn đọc khá phức tạp. Mục này được bạn đọc thích, thì lại bị bạn đọc khác chê. Nói chung bạn đọc thích nhất những mục dưới đây. Thứ nhất: Nói Chuyện Với Đầu Gối. Thứ hai: Sinh Tử Phù. Thứ ba: Mục Thơ Tú Kếu. Thứ tư: Truyện dài của Nguyễn Thụy Long, Cung tịch Biền. Thứ năm: Các bài bình luận nhận định thời cuộc v.v...

VỀ CÂU HỎI VI:

Nên bỏ đi những mục nào?

Nói chung, bạn đọc đề nghị nên giữ tất cả các mục. Chỉ có 4, 5 bạn đề nghị nên bỏ mục Tâm Sự Bạn Đời và «Đời là thế».

VỀ CÂU HỎI VII:

Nên mở thêm những mục nào?

Ý kiến rất phức tạp. Nói chung bạn đọc đề nghị thêm mục phụ nữ sinh hoạt nghệ thuật, chuyện vui v.v

VỀ CÂU HỎI VIII:

Nên tăng trang, tăng giá bán, hay giữ nguyên như cũ?

50% đề nghị nên tăng trang, tăng giá bán. 15% đề nghị giữ nguyên như cũ. 30% không có ý kiến, tăng cũng được, không tăng cũng được, miễn là bài vở đặc sắc.

VỀ CÂU HỎI IX: (LINH TINH)

Nhiều bạn đọc đề nghị nên gửi số báo ở ngoài bia

(Xem tiếp trang 48)

ĐỜI GIỚI THIỆU

MỘT SỐ CÁC «ĐẠI» NHẬT BÁO VIỆT NAM

TẬP ĐOÀN PHÓNG VIÊN ĐỜI
THỰC HIỆN

Saigon hiện có 28 nhật báo và một số lượng báo định kỳ luôn luôn thay đổi trong khoảng từ 15 tới 30 tờ. Khi chúng tôi thực hiện chủ đề «báo chí VN» thì có khoảng 6 tờ nhật báo khác đang chuẩn bị ráo riết để ra mắt là các tờ Cửu Long, Tranh Đấu, Dân Hòa, Thống Nhất, Ngôn Luận và Tin Sống. Như vậy nếu không có gì thay đổi thì vào khoảng Giáng sinh năm nay, ít nhất tại Saigon cũng có 34 tờ nhật báo con số sắp xỉ với con số 35 do tòa soạn Đời nêu ra làm tên cho một chiến dịch.

Khối độc giả nhật báo tại VN, theo tài liệu của các nhà phát hành, có vào lối trên 248 ngàn người. Cũng theo tài liệu của các nhà phát hành thì khối lượng độc giả trên sẽ không thay đổi dù số lượng báo xuất bản có tăng thêm nữa. Tính trung bình, một tờ nhật báo hiện nay có khoảng 9 ngàn khách hàng, nhưng nếu thêm 6 tờ nữa thì sẽ rút xuống trên 7 ngàn. Mức độ khách hàng này là mức độ tối thiểu để một tờ báo không lâm vào cảnh thua lỗ trầm trọng nếu phát triển được một cách tương đối về mặt thu nhập quảng cáo.

Tuy nhiên không phải bất kỳ tờ báo nào hiện nay cũng đạt được thành tích khả quan về phương diện sau này và không phải mọi tờ báo đều có sức thu hút độc giả ngang nhau. Vì thế, hiện nay, có nhiều tờ báo chỉ bán được lối trên dưới một ngàn số mỗi ngày trong khi một số tờ khác có một khối lượng khách hàng đông đảo hơn ước khoảng từ mười lăm tới ba chục ngàn. Tất nhiên những tờ sau này sẽ đem lại cho các người khai thác một lợi tức đáng kể và những tờ trước là một gánh nặng cho người bỏ vốn. Dù vậy, cảnh báo chí đua chen vẫn tiếp tục sôi nổi. Những tờ bị thua lỗ phần đông là báo mới ra vẫn cố duy trì sự có mặt bên những tờ báo đã có chân đứng vững vàng. Theo quan niệm hiện có thì thời gian chính là yếu tố cứu vãn cho

mọi tờ báo tránh khỏi thất bại. Thành ra, trong khi phải đeo nặng sự thua lỗ, nhiều người vẫn đặt tin tưởng, ở một hy vọng trong tương lai. Nhưng nói cho đúng thì số người tin tưởng như vậy không đông đảo lắm. Cuộc thăm dò ý kiến về những dự định đặt vào nghề làm báo và những tài liệu thu góp được quanh các tòa báo tại Saigon hiện nay cho biết rằng trong số những tờ báo mới ra, có nhiều người chủ trương đã tìm được phương cách để hạn chế sự thua lỗ hoặc vẫn có thể thu lời ngay trường hợp báo không bán được một số nào. Một trong những phương cách phổ dụng hiện nay là hạn chế tối đa các chi phí về nhân viên, ấn loát trong khi khuyến khích «kỹ nghệ bán bông giấy». Mỗi ram giấy theo giá chính thức miễn thuế nếu đem bán lại cho các nhà bán giấy lời khoảng 280 đến 310đ và 1 tờ báo 4 trang được cấp ít nhất 800 rames 1 tháng. Số lợi tức bán bông giấy mà một tờ báo thu về có thể ước vào khoảng từ 240.000đ trở lên cho 1 tờ báo 4 trang. Ngoài phương cách này còn rất nhiều phương cách nữa mà có lẽ những người làm báo ở khắp nơi trên thế giới sẽ chết đứng khi nghe biết. Tuy nhiên, như chủ đề đã ấn định, nhóm phóng viên Đời chỉ cố gắng phác họa một số nét đại cương về vài khía cạnh sinh hoạt nghề nghiệp của các báo tại Saigon hiện nay.

CHÍNH LUẬN VÀ KÝ GIẢ THÁI LÂN

Một trong những tờ báo nổi tiếng ở VN hiện nay là Chính Luận. Nhưng trường hợp nổi tiếng của Chính Luận cũng như nội dung và hình thức của tờ báo này hoàn toàn khác với các tờ báo khác.

Chính Luận phát hành số đầu tiên vào ngày 4-4-1964 tức là vừa tròn 5 tháng sau ngày ra mắt của chính phủ lâm thời cách mạng Nguyễn ngọc Thơ.

Toàn bộ biên tập của Chính Luận là của báo Ngôn Luận đã bị liệt và hàng báo của chế độ cũ và bị đóng cửa. Ngày 2-11-63, tòa soạn báo Ngôn Luận đã bị dân chúng kéo đến đập phá. Nhưng, số ra mắt ngày 4-4-64 của báo Chính Luận với trọn bộ biên tập Ngôn Luận cũ đã bán được 50 ngàn tờ. Cũng ngay từ số ra mắt, báo Chính Luận đã dành một phần diện tích quan trọng cho việc thu lượm quảng cáo lớn nhất. Hiện nay, Chính Luận là tờ báo duy nhất tại VN ra 12 trang và dành tới 6 trang quảng cáo. Theo sự cho biết của tòa soạn, CL hiện có khoảng 20.000 độc giả. Tòa soạn Chính Luận gồm trên 20 người trong số đó có 15 người lo về phần tin tức thuộc 2 ban dịch tin viễn ký và ban phóng viên. Lương bổng nhân viên của Chính Luận trung bình lối 50 ngàn đồng một tháng, người lãnh cao nhất khoảng 100 ngàn và người lãnh thấp nhất là 20 ngàn.

Người điều khiển tòa soạn Chính Luận hiện nay là ký giả Thái Lân. Ký giả Thái Lân tên thật là Nguyễn Thái Lân, sinh tại Hà Đông, năm 1925. Ông chính thức bước vào nghề báo từ năm 1956. Quan niệm về làm báo của ông Thái Lân là phổ biến được càng nhiều tin tức càng tốt. Do đó, một phần lớn diện tích của Chính Luận đã được dành cho tin tức. Theo ông Thái Lân có những tin không «ấp dẫn» một chút nào, nhưng người làm báo vẫn cần phải phổ biến. Ông giải thích rằng đó là một trong những cách thức nâng cao trình độ độc báo của độc giả, bởi khi chú trọng nhiều đến tin tức có nghĩa là đã tạo cơ hội mở rộng sự hiểu biết của độc giả về những vấn đề liên quan tới đời sống của mình.

Tuy nhiên, ông Thái Lân lại cho biết ông «không hài chút lòng nào với tờ Chính Luận». Lý do được nêu ra là nội dung tờ báo vẫn chưa phản ánh đúng mong ước của người chủ trương. Theo ông Thái Lân việc dịch nguyên văn các bản tin, viễn ký hoặc chép lại nguyên văn các bản tin phát thanh như hiện nay là điều ông không đồng ý. Bởi các bản tin trên thực ra chỉ là chất liệu để mọi người tìm hiểu sự kiện. Chất liệu này phần nào đã bị trình bày lại theo quan điểm của nguồn tin do đó sự khai thác nguyên văn không thể giúp một tờ báo thông tin theo quan điểm của mình. Một lý do khác khiến chính người chủ trương bất mãn với tờ báo là diện tích dành cho phần thu lượm quảng cáo quá lớn và sự thiếu thốn khả năng biên tập để thực hiện những loạt bài hữu ích khác chẳng hạn như phóng sự, điều tra... Phóng sự điều tra hiện là một thiếu sót của Chính Luận, nhưng ý của người chủ trương có vẻ là thà không có còn hơn có một cái lem nhem. Theo ông Thái Lân, hiện đang có sự lẩn lẩn giữa phóng sự điều tra với tiểu thuyết. Ông Thái Lân cũng cho biết một tờ báo trước hết cần phải là một cơ quan tranh đấu. Trường cũng nên nhắc thêm rằng Tổng Thư Ký Tòa Soạn Chính Luận trước đây là ký giả Từ Chung, người đã bị ám sát vào năm 1966. Chính Luận cũng là tờ báo đã hơn một lần bị khủng bố bằng cách cho giật sập trụ sở tòa soạn. Theo ông Thái Lân, những tai nạn trên đã có ảnh hưởng rõ rệt là tòa

soạn không thể cải tiến được điều kiện kỹ thuật ấn loát. Hiện Chính Luận phải làm việc ở hai nơi, sau khi trụ sở Tòa soạn chính ở đường Võ Tánh bị phá sập vào cuối năm 1969. Buổi sáng, tất cả nhân viên tòa soạn tập trung tại trụ sở đường Lê Lai để theo dõi báo chí trong và ngoài nước hầu so sánh sự hơn kém đối với các tờ báo khác tại Saigon. Sau đó, các nhóm phân phối công tác và lên đường. Bộ phận ngồi lại tại tòa soạn thì tiếp tục công việc chọn lọc tin tức thảo luận về những tin sẽ dịch. Tất cả những tin này sẽ được phối hợp lại và đặt tit. Người coi lại lần cuối cùng và quyết định đưa sang nhà chữ hay sửa đổi lại là ký giả Thái Lân. Trong khoảng thời gian từ lúc giao việc cho các Ban tới khi duyệt xét các bản tin, ông Thái Lân có mặt thường trực tại tòa soạn để thảo luận với các cộng tác viên hoặc viết bài phỏng vấn. Chúng tôi gặp ông Thái Lân vào lúc 10 g 30 phút và đứng 10 giờ 45 thì ông Trần viết Sơn tới giao bài. Câu chuyện trao đổi ngắn ngủi giữa 2 ông là một tin có vẻ mặt liên hệ tới thái độ đối xử giữa các viên chức cao cấp trong chính quyền. Suốt nửa giờ có mặt tại tòa soạn Chính Luận chúng tôi chỉ nghe chuông điện thoại có một lần và người nghe điện thoại đầu tiên một nhân viên trước khi trao ống nói cho ông Thái Lân.

Quanh chiếc bàn lớn kê giữa tòa soạn, quây quần 7 nhân viên và có một hai phóng viên đi lên đi xuống nhưng không khi sinh hoạt có vẻ khá nghiêm chỉnh khác hẳn tại nhiều tòa soạn khác. Về những vấn đề liên quan tới báo chí, ông Thái Lân cho thấy là ông lưu tâm tới khá nhiều.

Cũng như một số người khác, ông cho biết ông Tổng Trưởng Thông Tin vừa làm một việc «buồn cười» là tuyên bố phiên hà về qui chế báo chí. Ông cho rằng có thể chính quyền đang chuẩn bị cho một quyết định nào đó, chẳng hạn dành lại quyền đóng cửa báo chí nhưng «sẽ khó thành vì còn có Quốc Hội», theo nguyên văn lời ông. Riêng cá nhân ông nói là ông không tán thành sự việc đó nhưng rất tán thành việc Nghiệp Đoàn Ký Giả Việt Nam đòi các chủ báo tăng lương cho ký giả. Trong trường hợp sau này, ông Thái Lân nói rằng ông chỉ là một đoàn viên và ông chờ đợi mọi quyết định của Nghiệp Đoàn.

HÃY ĐÓN ĐỌC :

Thuật trị nước tại Liên Xô

Cuốn sách rất có giá trị về mặt tư tưởng do ĐẶNG TÂM dịch.

In đẹp, chữ mới, dày ngót 600 trang, giá kệm ước.

Phát hành cuối tháng 12-1970.

THẦN PHONG VÀ KÝ GIẢ HỒ ANH

Sát nạch tòa soạn Chính Luận là tòa soạn nhật báo Thần Phong. Nhưng để lên tới tòa soạn Chính Luận, người ta chỉ phải vượt qua một cầu thang cây hơn 10 bậc thì người ta phải vượt hai cầu thang xây và 1 cầu thang cây mới lên tới tòa soạn Thần Phong. Độ cao của 3 cây cầu thang này đều ở tỷ lệ 3 trên 2 và chỉ có chiều rộng chừng 6 tấc nên sự gặp 1 người đi ngược chiều ở giữa cầu thang là một vấn đề khó nan giải. Người điều khiển tòa soạn Thần Phong là ông Hồ Anh, Chủ nhiệm kiêm chủ bút, ngồi trong một căn phòng nhỏ. Chiếc bàn của ông kê xoay ra cửa trông thẳng qua phòng biên tập. Thần Phong là tờ báo 8 trang mới phát hành được đúng 100 số. Nhân viên tòa soạn Thần Phong, theo ông Hồ Anh, có khoảng 30 người và trị sự có chừng 10 người. Mức lương cao nhất của nhân viên tòa soạn Thần Phong là 50.000đ và mức lương thấp nhất là 10.000đ một tháng. Thần Phong hiện thầu khoảng 100.000đ tiền quảng cáo mỗi tháng, cộng số tiền này với tiền bán lổi 10.000 tờ báo thì nhà báo sẽ hòa vốn. Tuy nhiên, theo ông Hồ Anh «Thần Phong còn lỗ quá». Ông Hồ Anh cho biết rằng Thần Phong đặc biệt chú trọng tới phần điều tra phóng sự vì phần này đang có sức hấp dẫn hơn cả đồng thời cũng thể hiện được hướng nhằm của tờ báo là góp phần vào công cuộc đấu tranh cải thiện xã hội. Cũng theo quan niệm của ông Hồ Anh, một tờ báo trước hết phải là một xí nghiệp và kế đó mới là một cơ quan tranh đấu cải thiện xã hội, báo chí đã gặp nhiều dễ dãi hơn. Trước đây, dưới thời ông Diệm, những thiên phóng sự điều tra thường gặp các áp lực buộc phải bỏ dở, nhưng nay thì không. Điều mà báo chí gặp hiện nay chỉ là sự can thiệp của Tòa án và sự van xin của các kẻ bị tố ma thôi. Riêng về báo Thần Phong, ông Hồ Anh cho biết là phần tin tức vẫn còn kém vì thường bị chậm trễ.

Ông Hồ Anh tên thật là Nguyễn thanh Hoàng sinh năm 1920 tại Hà Đông. Ông vào làm báo từ năm 1949 tại Hà nội. Tờ báo đầu tiên ông cộng tác là tờ Vi Nước của ký giả Trọng Lang. Hồi đó, ông Hồ Anh là một trong số những thanh niên mới hồi cư về Hà nội nên chưa có việc làm. Một người quen giới thiệu ông với ký giả Trọng Lang để làm cho tờ Vi Nước. Khi tờ Vi Nước quang cáo ra mắt, ông đọc thấy một bút hiệu là Hồ Anh. Hồi là ai thì ký giả Trọng Lang bảo « Là anh đấy » Ký giả Trọng Lang giải thích thêm vì tên ông là Hoàng nên khi muốn tìm cho ông một bút hiệu, ký giả Trọng Lang đã tách đôi chữ Hoàng thành hai chữ Hồ Anh, nhưng Hồ Anh khó đọc nên mới có sự đổi lại thành Hồ Anh. Sau một tháng làm phóng viên chạy ngoài cho tờ Vi Nước, ông được ký giả Trọng Lang trao cho nhiệm vụ Tổng Thư Ký Tòa Soạn và chính thức sống với nghề báo từ đó.

Và những khó khăn trong việc làm báo hiện nay

ông Hồ Anh cho rằng lớn hơn hết chính là vấn đề nhân sự. Các ký giả tại Việt Nam hiện nay phần đông không thạo nghề nên một số ít thạo nghề thường chạy làm một lúc hai ba tờ báo. Sự kiêu này gây trở ngại lớn cho việc điều hành tòa soạn và những đòi hỏi của người chủ trương ít khi được thỏa mãn. Về mức chịu đựng của một tờ báo, theo ông Hồ Anh, có thể phải kéo dài đến tới 3 năm. Ông cho rằng có nhiều người đã lầm nghĩ là sau 3 hay 6 tháng một tờ báo có thể sống hoặc chết. Thực ra, ông nói, phải cần một thời gian là 3 năm chịu đựng liên tục thì mới gặp được thành công. Ông bảo không thể làm quen với nhiều người trong một thời gian ngắn. Đó có lẽ cũng là quan niệm căn bản của ông Hồ Anh về việc khai thác nghề báo. Thời gian là một trong những yếu tố cần thiết để thành công.

nhật báo ĐỘC LẬP

Nhật báo này xuất bản số đầu vào ngày mùng 2 Tết năm Canh Tuất. Chủ nhiệm là Hoàng Châu. Nhưng người chủ chốt của tờ báo chính là cựu trung tá Đình Văn Phát, với danh nghĩa là Giám Đốc, không ghi rõ làm giám đốc về chánh trị hay thương mại của tờ báo, hoặc cả hai.

Cựu Trung Tá Phát vốn làm tỉnh trưởng Kiến Phong dưới thời Ngô đình Diệm và một đảng viên quan trọng của đảng Cần Lao. Hiện nay ông Phát có những cơ sở kinh tài quan trọng về hàng hải. Ông cũng giao thiệp thân hữu với gia đình của thủ tướng Trần thiện Khiêm.

Chính vì vậy khi tờ báo Độc Lập mới ra đời, người ta đồn rằng đó là tờ báo do Thủ tướng Trần thiện Khiêm bảo trợ. Tuy phủ thủ tướng đã làm thông cáo cải chính lời đồn đãi trên nhưng mối nghi ngờ vẫn còn nguyên.

Lý do thứ nhất là tờ báo Độc Lập chưa bao giờ tỏ ra đối nghịch với phủ thủ tướng, mà chỉ tỏ ra chống chính quyền bằng cách đả kích một số Tổng Trưởng mà thôi.

Lý do thứ hai là tờ báo Độc Lập thường có nhiều nguồn tin mật, chỉ những giới rất được chính quyền tin cậy mới có thể được nhà nước tiết lộ cho những tin mật như vậy.

Khi tờ báo Độc Lập mới ra, ban biên tập là nhóm Anh Quân, Trần Dạ Từ, Nguyễn hữu Đồng, Mai Anh, Tú Kieu, Kiều Phong...

Nhờ số vốn lớn bỏ ra quảng cáo ngay từ đầu (ông chủ nhiệm nhật báo Độc Lập cho biết vốn khoảng 20 triệu đồng) nên trước khi Độc Lập ra đời, bàn dân thiên hạ đều biết tiếng. Từ trước đến nay ít có tờ báo nào đã bỏ tiền quảng cáo mạnh như tờ Độc Lập.

Sau đó lại nhờ có nhóm ký giả chuyên nghiệp và giàu kinh nghiệm nên tờ báo giữ được sự tin cậy của độc giả và sống đều đều.

Tới tháng 6-1970 bỗng nhóm ký giả chủ chốt lần lượt rời bỏ tờ Độc Lập.

Tổng Thư Ký Anh Quân được lên đường nhập

NHỮNG NGÀY

Mỗi ngày mỗi một xa
đáng xưa em trên hè phố
ta chỉ còn tìm trong trí nhớ

Giống như con tàu đã ra khơi
bến ở lại đìu hiu
còn trong trí tưởng
những giây cấp như ràng buộc
vô hình

Ngày mai ngày mốt lại những
ngày

ta mỗi xa
tâm hồn ta như bãi lầy
tình yêu ta dấy chết

Mà thôi — những kỷ niệm
cũng đau như vết thương
ta làm sao quên
những dấu xưa gò dãi trên phố
ta có thể quên em
(đi em như mũi tên độc
ta bị thương rất dữ vui mừng)

nhưng không thể nào quên ta
quên đoạn đời chật chiu quá
khứ

Đêm mơ thấy con thạch sùng
thức dậy ta buồn muốn khóc
còn gì đâu — một đời
mãi hoài chạy theo mộng dữ
một điều gì chưa biết
ở đâu ?

sống là phanh thầy trên nổi
tình cờ

Mà thôi — dù thế nào những
ngày cũng qua

ta còn đứng ngó
(một thứ đồ chơi trái mùa
trong ngục tù vẫn mãi ước ao)
có gì hơn — một đời
những ngày những phút những
giây.

TRẦN CHU ĐĂNG
(Vĩnh Long)

NỬA ĐÊM

anh thân buồn cây cỏ
thở sương mù mùa đông
em một lần qua đó
cuộc tình dài trăm năm

vách đời dăm câu hát
lộng ngôn từ nhân gian
trên những giòng nước mắt
còn từng chum yêu thương

mùa xuân nào dễ nhớ
mắt nào nhìn ban mai
đêm năm nghe hơi thở
ai cười trong tiếng mưa
cửa đời tay em mở
then quên đêm gió lùa
quê nhà bom đạn nổ
mẹ già chờ tin con
tiếng chuông nào đang đổ
đầy hồn tôi hư không

em phơi dăm hạnh phúc
trên nụ cười lá non
muộn màng hơi thở nhức
mi buồn bàn tay son

đề quên mình đã sống
tôi làm người yêu em
đề quên mình đã sống
máu trắng buồng tìm quên.

T.T NGỌC

nhật báo THÁCH ĐỐ

Nhật báo Thách Đố ra đời vào đầu tháng 7-1970. Đây cũng là tờ báo quảng cáo mạnh mẽ bậc nhất trước khi ra đời.

Chủ nhiệm báo này là ông Đặng văn Bé, người đã được bầu làm chủ tịch Hội Đồng báo chí khiến cho tất cả giới làm báo đều ngạc nhiên. Vì từ trước tới nay ông vốn không có tiếng tăm trong làng báo nhờ tài làm báo.

Ông Đặng văn Bé vốn là chủ nhân nhà làm bản kẽm «Cliché Trung». Một lần báo chí đã loan tin Cliché Trung bị đình đàng tới một vụ in bạc giả, nhưng sau đó không thấy ai nhắc tới nữa.

Ông Bé đã làm chủ một dây chuyền báo phụ nữ trong đó 2 tờ Phụ Nữ Sống, Dạ Đàm và Phụ Nữ Mới đã nhiều lần ra tòa về tội khiêu dâm.

Yếu tố thành công của tờ Thách Đố một phần

ngũ và sau đó được đi phục vụ tại vùng I chiến thuật.

Nguyễn hữu Đồng được tái ngũ và đi phục vụ tại vùng 4, rồi tới vùng 2.

Trần dạ Từ được đi tập quân sự theo biệt đoàn trừ bị.

Tuy vậy tờ Độc Lập vẫn có đà để sống đều vì độc giả đã quen các đề mục và hình thức của tờ báo.

Theo lời ông chủ nhiệm Hoàng Châu thì hiện nay tòa soạn Độc Lập có 20 người làm việc, với số lương tháng cao nhất là 80 ngàn, thấp nhất là 17 ngàn. Bền trị sự có 8 người làm với số lương từ 10 ngàn đến 50 ngàn.

Mỗi ngày Độc Lập thu vào từ 25 đến 30 ngàn đồng.

Mỗi ngày có khoảng 100 lá thư độc giả gửi cho mục Lá Thăm.

Hiện nay Độc Lập là 1 trong những tờ báo bán chạy trên trung bình.

nhờ chuyện và hình khiêu dâm, một phần khác là nhờ chiến dịch tặng quà ở ạt mà chưa một tờ báo nào ở VN dịch nổi. Liên tiếp trong nửa tháng, mỗi ngày báo Thách Đố đã tặng độc giả một tập phụ bản in hình phụ nữ hở hang.

Tuy vậy báo Thách Đố còn tấn công thị trường bằng yếu tố «phim hàng ngày», với những mục hài hước về thời sự.

Khi báo mới ra ông Bé đã đặt cọc cho ký giả Thương Sinh 200.000đ để viết phim hàng ngày. Nhưng trong số báo đầu Thương Sinh đã phang ngay ông chủ báo, nên chỉ sau 2, 3 ngày Thương Sinh đã tự ý rút lui.

Hiện nay Thách Đố bán chạy hàng thứ 2, thứ 3 tại Saigon.

Lương cao nhất của nhân viên tòa soạn khoảng 50.000đ. Thành tích sau cùng trong sự nghiệp báo chí của ông Đặng văn Bé là vụ Arc en Ciel. Thách Đố chạy loạt bài tố nhà hàng Arc en Ciel. Theo một số người biết chuyện thì Bé đã cho người tới tìm chủ nhà hàng để «thông cảm» với hy vọng bắt được từ 5 đến 10 triệu.

Nhưng khi chủ Arc en Ciel đưa trước 500.000, tại tòa báo, ông Bé lên xích lô đạp về nhà thì bị bắt. Nghe nói chính người đạp xích lô lộ này là Cảnh sát chìm. đã ra hiệu cho Cảnh Sát tóm quả tang số bạc đã được Cảnh sát ghi số sẵn.

Hiện nay Đặng văn Bé đang bị tổng giam. Vì chưa thành án cho nên ô. Bé vẫn có quyền xuất bản tiếp tục báo Thách Đố.

Trong lúc chúng tôi làm số báo này thì ô. Bé đang vận động bộ Thông Tin để đổi tên chủ nhiệm báo Thách Đố sang cho bà vợ. Nếu chuyện này xảy ra thật thì cũng là 1 trường hợp hân hữu trong làng báo, không bao giờ được dự trừ trong qui chế báo chí!

Đặng văn Bé rất giàu. Với đường gươm Trần hưng Đạo trong tay không biết cuộc vận động của ô. Bé có thành công hay chăng.

Hiện hội chủ báo, với sự vận động của ông Tôn thất Đình, báo Công Luận, đang tính đưa vụ ô. Bé ra 1 phiên họp về kỷ luật của hội chủ báo.

VỀ CHỦ ĐỀ SỐ NÀY CỦA ĐỜI

Theo dự tính thì chủ đề số này của Đời là «giới thiệu 35 tờ báo và ký giả». Nhưng vào phút chót, vì cần dành chỗ cho các bài viết về buổi ra mắt của Ban Vận Động Lập Nhóm Hòa Thúc Nhơn nên một phần lớn bài viết về chủ đề trên đã phải bỏ ra. Xin các bạn thông cảm và lượng thứ.

nhật báo TIN SÁNG

Bán dẫn đầu báo tám trang nhưng số báo bị tịch thu cũng dẫn đầu làng báo Việt Nam, đó là trường hợp báo Tin Sáng, một trong những tờ báo nổi tiếng đối lập với chính quyền hiện nay ở Saigon.

Thế đứng đối lập của tờ Tin Sáng có nhiều điểm khá đặc biệt. Nhìn «măng xét» tờ báo người ta nhận thấy hầu hết những người đứng tên, từ chủ nhiệm kiêm chủ bút Ngô Công Đức, giám đốc chính trị Hồ Ngọc Nhuận tới cựu tổng thư ký Nguyễn Hữu An đều là dân Công giáo và Tabert xuất thân. Nhưng Tin Sáng lại là một tờ báo có màu sắc chính trị thân khối Phật Giáo Ấn Quang rõ rệt.

Đặc điểm khác, mặc dù mang tiếng là đối lập tích cực với chính quyền và bị chính quyền trù ếm đủ thứ như Tin Sáng vẫn loan tin nhưng các người đứng tên trông nom đường lối chính trị tờ báo vẫn được chính quyền cho phây phây xuất ngoại đều đều. Chính điểm này đã khiến nhiều người trong làng báo tin tưởng chủ nhiệm Ngô Công Đức ít hần phải có một liên hệ gì đặc biệt với ngoại bang (?) Vài người quen biết với ông Đức đã tiết lộ dân biểu có lập trường đối lập hung hãn này chính là cháu họ của Đức Tổng Giám Mục Nguyễn Văn Bình. Phải chăng, với sự liên hệ họ hàng này Tin Sáng chính là một tờ báo được Tòa Tổng Giám Mục ở Saigon yểm trợ cả tinh thần lẫn vật chất. Nếu nguồn tin này đúng thì người ta sẽ không lấy gì làm khó hiểu khi thấy Tin Sáng bị tịch thu tới ngót 80 lần nhưng tờ báo này vẫn sống phây phây và sống mạnh là đằng khác vì kể từ ngày 15 tháng 11 tới đây Tin Sáng sẽ tăng cường lên 10 trang nhưng đặc biệt vẫn giữ nguyên giá cũ.

Gạt ra ngoài những đặc điểm kể trên, nhìn sang khía cạnh chuyên nghiệp, người ta nhận thấy trường hợp báo Tin Sáng bán dẫn đầu trong làng báo Việt cũng là một trường hợp khác thường. Khác thường ở điểm đây là một tờ báo đặt nặng khía cạnh tranh đấu chính trị hơn là chủ trương tới phần thông tin một phần nông cốt của bất cứ tờ báo nào ở ngoài quốc nhưng Tin Sáng vẫn bán chạy như tôm tươi. Theo dõi Tin Sáng ngót 500 số, không kể những số đã bị tịch thu người ta nhận thấy phần tin tức ngoại quốc rất thiếu thốn và những hàng tit chỉ có một chỗ đứng rất khiêm nhượng trong phần nội dung tờ báo. Phần tin tức quốc nội, mặc dù có khá nhiều, nhưng gần như đều nhuộm màu sắc chính trị hướng về những mục tiêu tranh đấu. Những tin tức về cuộc tranh đấu của sinh viên và Phật giáo Ấn Quang luôn luôn được chọn ưu tiên. Một số người trong làng báo hiện nay đã nhận xét nếu gạt ra ngoài những bài vở chính trị của những cây bút đối lập khá nổi tiếng như Lý Chánh Trung, Nguyễn Ngọc Lan, Hồ Ngọc Nhuận hoặc Ngô công Đức, cũng như những bài «phim» như Tin Vịt do Tư Trôi Biển phụ trách (Tư Trôi Biển là bút hiệu chung của nhiều người) Tin Sáng sẽ không còn gì gọi là độc được vì xuất sắc cỡ, vì cũng lèng xèng

như bất cứ tờ nhật báo nào khác ở Việt Nam. Tờ đặc điểm này người ta đã rút ra được một nhận xét muốn làm báo có thể phát được ở Việt Nam, bất cứ người nào bỏ vốn ra cũng phải nhắm vào một trong hai khía cạnh khai thác: Một là thương mại hoàn toàn chỉ đặt nặng phần giải trí qua những tiên thuyết, phóng sự khiêu dâm như trường hợp tờ TĐ. Hai là phải khoác cho tờ báo một bề ngoài tranh đấu bất hung hãn. Ai cũng biết rằng bất cứ thời đại nào, người dân cũng không ưa chính quyền và chỉ được nghe dư luận báo chí để kích hoặc châm biếm về những khuyết điểm vô tình hay hữu ý của nhà nước.

Cũng như nhiều tờ nhật báo khác ở Việt Nam, mặc dù Tin Sáng đang dẫn đầu về số báo tiêu thụ, nhưng tờ báo này tới nay vẫn chưa có nổi một nhà in riêng cũng như một tòa soạn riêng, để các biên tập viên và phóng viên làm việc.

Ngoài nhà in Long Giang ở 124 - 126 Lê Lai, Saigon là nơi Tin Sáng thuê in báo và tạm đặt tòa soạn, người ta còn thấy tờ báo này in ở 4 nhà in khác nữa. Số phóng viên của Tin Sáng, theo lời tiết lộ của một nhân vật khá quan trọng đang làm việc ở đây, hiện thời có tất cả 8 người thường trực trong số này có 1 nữ phóng viên và thêm 4 phóng viên khác cộng tác với tinh cách bán bài. Ngoài ra, Tin Sáng cũng có 7 biên tập viên, 3 phụ tá Tổng thư ký, trong đó các phụ tá về tin tức trang 1 và 8 là ký giả Dương trư La và ký giả Hoài điệp Tử, cả hai

đều xuất thân là nhà văn phụ trách trang trong và phần văn nghệ là quan trọng hơn cả. Xếp của tất cả những người này và cũng là nhân vật tối cao về mặt biên tập trước đây là ký giả Nguyễn hữu An. Sau khi nhà ký giả trẻ này bị kêu tái ngũ và bị đẩy lên Cao nguyên, thư ký tòa soạn Phan Ba đã tạm kiêm luôn quyền Tổng thư ký. Ký giả Phan Ba năm nay 43 tuổi, 1 vợ 2 con. Thủ giải trí duy nhất hiện nay của anh là... nhậu. Trước đây anh đi làm bằng «chiếc xe Simca cà là đi». Nhưng nay đã phải đi tới tòa báo bằng xe Honda hai bánh vì nhậu. Trước khi làm báo Phan Ba cho biết anh viết văn để mưu sinh. Vì nghề viết văn không khá được nên Phan Ba đã nhảy một bước sang nghề làm báo với tờ đầu tiên là Buổi Sáng của ký giả Tam Mộc. Trường hợp Phan Ba là trường hợp một ký giả sống lâu lâu lã lã làng. Trước khi làm Tổng Thư ký anh đã kiêm rất nhiều chức, từ thầy cô, phóng viên tới biên tập viên. Theo anh, ký giả ở Việt Nam không cần thiết phải được huấn luyện hẳn hoi tại một trường đại học mà chỉ cần được sự hướng dẫn của những đàn anh đã có nhiều năm trong nghề là đủ. Trường hợp muốn mở trường đào tạo các ký giả, theo Phan Ba có lẽ nhà trường nên mở thường xuyên những buổi gặp gỡ giữa các ký giả đàn anh và các sinh viên đàn em để họ thảo luận và trao đổi kinh nghiệm, kiến thức nghề nghiệp thì sẽ có ích hơn là chỉ dạy lý thuyết suông. Phan Ba đã cho biết nếu trường hợp

ĐỜI KÊU GỌI CỨU TRỢ ĐỒNG BÀO MIỀN TRUNG

Thảm cảnh đồng bào miền Trung đang ngắc ngoải chờ sự cứu trợ khẩn cấp của đồng bào.

Vì tình ruột thịt, Đời kêu gọi các bạn góp phần vào công cuộc cứu trợ.

Đề những tặng phẩm của đồng bào bằng tiền, bằng gạo, bằng quần áo, v.v. khỏi lọt tay bọn « ăn cướp cơm chim », tất cả các tặng phẩm của đồng bào gửi tới báo Đời sẽ được chuyển tới cơ quan Từ thiện Quốc Tế « Đất Lành » (Terre des hommes) để cơ quan này đến tận nơi tự tay trao cho đồng bào nạn nhân. Bắt đầu từ số sau, Đời sẽ lập Sổ Vàng Cứu Trợ Miền Trung. Đời chờ đón sự hưởng ứng nhiệt liệt của đồng bào các giới.

anh phải từ giả nghiệp báo có lẽ anh sẽ lại quay sang nghiệp văn. Phan Ba cũng nói rằng, người ký giả Việt Nam hiện nay tương đối có một đời sống vật chất dễ thở, nghĩa là nghề viết báo hiện nay có thể nuôi sống được gia đình người ký giả. Được biết lương của một phóng viên báo Tin Sáng hiện nay chỉ vào khoảng 15.000đ. Lương của các phụ tá là 25.000, còn Tổng Thư Ký vào khoảng 50.000 đồng (?)

Ngoài những bài về về chính trị, trang đặc sắc hiện nay của Tin Sáng là trang sinh hoạt với các tiết mục sân khấu, nhạc, màn ảnh, sinh viên, sách báo, khoa học, thao trường, hội họa... Số báo trung bình bán được hiện nay vào khoảng từ 35.000 tới 45.000. Báo bán được nhiều nhất tại đô thành hơn tại các tỉnh. Lý do : nhiều tỉnh, không hiểu vì một lý do thâm kín nào đó, Tin Sáng đã không tới tay độc giả. Kể cả phần lợi tức thu được do quảng cáo, khoảng 1 trang tới 2 trang mỗi số (tính theo một giá tương đối mac hơn những báo khác,) hiện Tin Sáng thu về được số lời khoảng 2 triệu mỗi tháng.

CHỦ TỊCH HỘI "PHÁP"

và toàn thể hội viên

**Trân trọng
thông báo :**

Người代人

PHAN NGOẠN

đã vượt ngục đến Saigon cướp được

NGỌC CHANH

vào đêm 10-11-1970.

HOAN HỖ THAY

Cụ Thái, Kíp, Tân, Thuần, Ngô, Hải,
Lê, Ảnh, Tinh, Lưu, Lập, Quảng, Kim,
Bảy Giữa, Năm Vĩnh (Sư Ca), Tôn Tân,
Bạch kim Ba, Nguyệt thủy Linh, Huệ,
Đào 4T.

ĐUỐC NHÀ NAM : ĐỪNG ĐÁN VĂN SỐNG ĐƯỢC

Cũng như Tin Sáng ? Đuốc Nhà Nam hiện nay là đệ nhất anh hùng trong loại nhật báo phát hành ở trang với số tiêu thụ từ 35.000 tới 40.000. Mới liếc nhìn qua tờ Đuốc Nhà Nam người ta đã biết ngay đây quả là một tờ báo do bàn tay của những người làm báo chuyên môn điều khiển. Những tin tức hay biến cố nổi bật trong ngày đều được đặt thành những hàng tít lớn trên trang nhất tờ báo. Những đề tài nào ăn khách cũng đều được khai thác triệt để. Thí dụ mới nhất cho thấy hiện tại dân chúng VN đang khoái đồ vật và hàng tuần đều chăm chú theo dõi những buổi truyền hình về các trận đấu đồ vật quốc tế tại Mỹ. Gần đây Đuốc Nhà Nam đã không ngần ngại đặt thêm hẳn một mục về đồ vật với những lời bình và phê thuật các trận đấu đồ cho độc giả khoái đồ vật chú ý theo dõi. Một thí dụ khác gần đây dân chúng VN đang chăm chú theo dõi những tin tức về kinh tế, tài chánh, Đuốc Nhà Nam đã mau mắn lên tiếng sớm nhất và giải thích đầy đủ nhất về những thắc mắc liên quan đến vấn đề kinh tế tài chánh ở VN cho độc giả, chẳng hạn mới đây có bài báo viết về một «biến cố tiền tệ» tại VN qua việc một ngân hàng Mỹ vừa cho cấp phát một chứng chỉ ký thác định kỳ hoàn toàn tự do chuyển nhượng?

Bởi đặt nặng trên khía cạnh thông tin, giáo dục hướng dẫn độc giả nên người ta thấy Đuốc Nhà Nam hiện nay là tờ báo duy nhất ở VN không đăng tiểu thuyết kiếm hiệp của Kim Dung hoặc tiểu thuyết khiêu dâm nhưng báo vẫn bán chạy vào bậc nhất nhì làng báo. Điều này cũng làm nảy ra một nhận xét là những tờ báo đứng đán ở V.N. không hẳn là thiếu đất đứng và sống mạnh nếu được bàn tay của 1 người đứng đán làm báo chuyên nghiệp, biết cách khai thác tin tức bài vở hợp thời và tổ chức nội dung đúng thị hiếu độc giả.

Linh hồn của tờ Đuốc Nhà Nam hiện nay là ký giả lão thành Trần tấn Quốc với cả ba chục năm trong nghề. Bắt đầu từ chức phóng viên săn tin xe can chó, ông leo dần lên tới địa vị tột đỉnh trong 1 tờ báo là chức chủ nhiệm kiêm chủ bút như hiện nay. Ký giả Trần tấn Quốc là một người ai cũng phải nhìn nhận là yêu nghề. Chính ông Quốc cũng đã nhiều lần kể truyền lúc nào thiếu tờ báo để điều khiển là ông cảm thấy băng khuâng, nhưng nhờ hoặc : không có dịp mua ngựa bút là ông cảm thấy ăn không ngon ngủ không yên. Sự yêu nghề này của ông đã làm cho nhiều người tin tưởng, sẵn sàng bỏ vốn cho ông làm báo. Có lần ông Quốc đã tiết lộ với một sinh viên báo chí biết ông muốn kiếm tiền làm báo thì rất dễ, vì rất nhiều người sẵn sàng cho mượn nhưng muốn vay tiền làm việc khác thì hơi khó khăn ! Hiện tại, tờ Đuốc Nhà Nam do ông điều khiển đã xuất bản được 575 số.

Phương châm của Đuốc Nhà Nam tập trung vào ba khẩu hiệu : Toàn Việt, Bảo Việt và Hưng Việt.

Nội 3 khẩu hiệu này cũng đủ cho người ta thấy đường lối chủ trương của Đuốc Nhà Nam hiện nay ra sao. Đuốc Nhà Nam hiện in tại nhà in Thần Chung một nhà in của ông vua báo chí hồi xưa (ký giả Nam Đình). Đây là một chỗ làm việc khá lý tưởng cho những người làm báo ở chỗ nó có cả một thư viện tài liệu giúp cho các phóng viên và biên tập viên thu thập đầy đủ những sự kiện để viết báo. Phòng làm việc của các anh ký giả tương đối cũng rộng rãi và thoáng khí. Khác với trường hợp nhiều tờ báo khác, trong đó chủ nhiệm kiêm chủ bút chỉ ngồi chơi xơi nước, ký giả Trần tấn Quốc đã xuất hiện thường xuyên tại tòa báo đúng ý nghĩa của vai trò chủ bút kiêm luôn Tổng thư ký. Tất cả mọi bài vở đều phải qua tay ông đọc. Cũng chính ông là người chọn bài, «mì» bài trước khi đem in. Một ký giả trong làng báo đã nhận xét tờ Đuốc Nhà Nam hôm nào không có bàn tay của Trần tấn Quốc vì ông đau, hay bận công việc gì là những người sành nghề biết ngay.

Nhưng 1 con én không làm nổi mùa xuân, bởi thế Đuốc Nhà Nam sống mạnh được cho tới ngày nay cũng còn nhờ đến công lao của những người khác. Về những ký giả thuộc giới già, người ta nhận thấy sự có mặt của ký giả Minh Chiếu phụ tá chủ nhiệm, ký giả Ngọa Long phụ trách trang 3 và viết mớ lỏ trong mục : «Ở đây tai vách mạch rừng». Một ký giả tên tuổi khác thuộc giới già của Đuốc Nhà Nam là Tế Xuyên, hiện đang chuyên phụ trách dịch tin và tài liệu Pháp ngữ. Ký giả xồn xồn Tiến Lợi thì chuyên lấy tin Thượng Viện.

Bên phe trẻ, người ta nhận thấy có sự hiện diện của những ký giả Minh Trí, Phạm Từ Anh, Nguyễn Hồ và Ngọc Đĩnh. Minh Trí hiện đang phụ trách trang trong chăm nom vườn hồng và mỗi tuần để ra một phụ trang khoa học cho Đuốc Nhà Nam dựa trên những tin tức thời sự khoa học. Điểm đặc biệt là Minh Trí không phải là một nhà báo chuyên nghiệp. Đây chỉ là một nghề tay trái của anh. Nghề tay mặt có lẽ là nghề thầy thuốc. Hiện Minh Trí đang học năm thứ năm y khoa.

Những Ký giả trẻ khác như Phạm Từ Anh hiện đang giữ mục điện ảnh, tân nhạc cho Đuốc Nhà Nam. Ngoài ra anh cũng là một cây dịch tin teletype Anh ngữ ra tiếng Việt. Để chạy tin, có hai phóng viên thường trực là ký giả Nguyễn Hồ và Ngọc Đĩnh. Ngọc Đĩnh lo về tin tức kịch trường và hạ viện. Nguyễn Hồ thì bao quát tất cả những tin thời sự quốc nội khác.

Có lẽ vì qui tụ được những cây bút lão thành trong làng báo và những cây bút trẻ hăng hái khoẻ và dùng những kinh nghiệm già dặn hướng dẫn cho những bầu nhiệt huyết của tuổi trẻ nên Đuốc Nhà Nam, mặc dầu số người cộng tác có vẻ khiêm nhượng nhưng đây vẫn là một tờ báo mạnh và khá đầy đủ tin tức vào hạng nhất trong nước, kể về cả mặt quốc nội lẫn quốc ngoại.

Khác với trường hợp tờ Chính Luận, Đuốc Nhà Nam hiện sống nhờ vào số báo bán cho độc giả hơn là tiền lời thu được nhờ đăng quảng cáo. Lương cho các ký giả không được tiết lộ rõ con số nhưng một ký giả trẻ đã cho hay : Ông Quốc trả tiền bánh lăm.

THOÁT Y VŨ TRÌNH DIỄN CHIM TEO !

(DB Phan xuân Huy dọa tụt quần ra giữa Quốc Hội, để chứng minh «chim» ông vẫn khỏe mạnh).

Phan xuân Huy ông ký bỏ mẹ
Tụt quần ra mất vẻ hào hoa
Toong teng lỏ lỏ một «tòa»
Còn đâu cốt cách con nhà bánh bao
«Chim» của cụ thể nào chẳng nữa
Dù có «teo», thuốc chữa, đừng lo
Trụ sinh nhiều thứ ra lò
Chưa xong ta lại chân cò đi chơi.
Sợ gì chứ, ở đời phải thế
Phải chơi cho teo «đế» mới nghe
Xứng danh dân biểu thạo nghề
Nghề chơi ấy cũng vẫn đề công phu
Lập thành tích «chim cu» jáu yếu
Ta nghĩ rằng chẳng thiếu chi anh
Mẹ cha ăn ở hiền lành
Nên con cái mới nảy sanh bệnh kỳ !
Vậy mới đúng tu mi ông ạ
Chỉ hơi lo bà xã buồn lòng
Nhớ bà khám phá vào trong
Thấy chim héo quắt, thả dòng lệ rơi !
Miệng day nghiêng : «ông ơi ngu quá
Chơi thế nào lại hóa ra teo
Thà em, em chịu phận nghèo
Chứ mà thiếu nó lộn lèo với ai ?...»

Đừng trình diễn công khai, kỳ lắm
Đồng viện ông họ ngắm no nê
Mua vui, mấy ả nái xề
Ban ngày «rửa mắt», đêm về mộng tỉnh
Này ông ạ, chuyện mình vớ lờ
Thôi đành im cho đỡ phiền hà
Bây giờ nhất quyết khoe ra
Bọn kia bắt chước, mất cha đặc quyền

TU KẾU

THƠ THƠ

THƠ

ru con, ru cả ngàn năm

địa cầu như cũng lắng tai nghe
xao động bên mảnh bóng nguyệt che
trong đáy tâm tư hồn thể giới
ngàn năm ngàn mãi tiếng lời me

tang cha, chịu nặng ưu phiền

phiến đá u trầm bật tiếng than
gió mưa suốt suốt lệ uồn hàng
thức mây kết một vầng khấn chế.
trắng bủa vây thành nếp áo tang

tình nồng bãi vắng nương xa

bất vắng chiều xa động sóng cồn
phương nào uơm nở đóa vương tôn
tang thương đau bề làm chi được
khi ngón xuân đột ngọt nụ hôn

mặn nồng dấu tích đông phương

lá rụng trên từng bước mẹ đi
xôn xao cây cỏ dậy xuân thì
khi thương sỏi đá cùng thương cả
mực chuốt son mài cũng chịu ghi

như là thánh tích hiển linh

từng trang thơ tác dấu me năm
âm hưởng rung bằng tiết điệu cam
cây cỏ chim muông cùng ngưỡng mộ
hình dung me cả mấy ngàn năm

vai gầy chịu nặng tình thương

biển xanh soi bóng mẹ lên đường
nặng gánh vai gầy rảo bốn phương
mưa gió cũng không chùng được
bước
tìm hồng chờ nặng những niềm thương

HẠNH PHƯƠNG

TRÊN NHỮNG GIAI TẦNG CỦA MỘT ĐỜI SỐNG

Phải xin lỗi tương lai
chọn cho người lỗi thoát
giữa ảnh hưởng tôi thăm bước tới
đón nhận bao nhiêu năm vẫn không
đầy ngàn lời nhớ
vẫn không đầy trái tim phiền muộn
vẫn không đầy trong lượng màu
tươi

những niềm vui
những niềm vui không đời đời
những niềm vui bền rễ.

Phải xin lỗi hiện tại
xin lỗi những tháng khờ búa vầy
xin lỗi những ngày vô vọng theo về
xin lỗi những con đường đi qua
tôi đánh rơi nhiều nỗi quạnh hiu
xin lỗi những bài hát những giọng
ca

những u tình hay khổng chể
những bạo dạn hay phơi thai của
một đời chưa phung phí
một đời nhìn gần và biết thật xa
xin lỗi tất cả

tôi muốn đứng im trong một ngày
giữa đường phố vui vầy
nhìn hoạt cảnh đầu đây
vui mừng bắt đầu chọn một lối
thoát.

Phải xin lỗi dĩ vãng
xin lỗi tháng năm mòn thổng khổ
xin lỗi mẹ xin lỗi cha
xin lỗi bà con và thân quyến
tôi vẫn là cánh chim chiều lẻ loi
bay những giờ cố định
cho một hy sinh lẫn nhau.

Xin lỗi tất cả
xin lỗi đề tôi còn biết tôi vừa rời
xa những ảnh hưởng
những ảnh hưởng kinh man giáp
mặt
những ảnh hưởng reo vui khắp
khởi
reo vui trên từng ngọn thời gian
lấp lánh

những gian lao ngàn năm đợi chờ
giữa nhau

ai đã còn giữ lại
ai đã dậm ngàn mỗi cánh
ai về cùng tôi chiều nay dưới trời
thơ ngây ủ khối

Trời thơ ngây, tôi xin lỗi
đã mù tăm như bọt sông sáng nay
trên đầu con sông nhỏ
tôi êm đềm thăm xin lỗi thiên nhiên
Phải xin lỗi dĩ vãng
như xin lỗi những người tình chưa
mất trong trí nhớ dăm dăm mộng
thăm dăm dăm cách xa
xin lỗi về buồn rầu trong con mắt
hồ người thiếu nữ
xin lỗi nét tình chưa tàn phai
trên khuôn mặt dấu yêu
khuôn mặt mang mang trong mê
đắm một thời
khuôn mặt của cô đơn

lặng lẽ những tháng năm xuôi
ngược

ôi những xuôi ngược của mẹ của
cha của muôn loài

những xuôi ngược trên triển dốc
lở tình người

mẹ vun vút cơn bão nhỏ
thời theo cha miên man những
nắng gió miền xa
thời theo đời những trước sau
buốt xốt

thời tung trời vọng ước vốn đã bơ
vơ

mẹ vẫn luôn mộng ước
xin lỗi dĩ vãng

xin lỗi bóng tối mịt mù tuổi trẻ
bước trong đời thần nhiên như
cùng khốn đã nhiều
như những thù hận chưa hề phân
định

xin lỗi những tháng năm dài phân
chia ảnh hưởng

tôi muộn màng nhìn ngắm đã lâu
và cuối cùng

tôi được xin lỗi tôi

TỔ ĐÌNH SỰ

BUỔI RA MẮT CỦA BAN VẬN ĐỘNG

NHÓM
HÀ
THÚC
NHƠN

QUA DƯ' LUẬN BÁO GIÓI

SÁNG 9 tháng 11 năm 1970, Ban Vận Động Lập Nhóm Hà thúc Nhơn chính thức ra mắt tại Võ Đường Vovinam, số 2 bis Đinh tiên Hoàng Saigon. Mục đích buổi ra mắt chỉ nhằm chính thức giới thiệu Ban Vận Động và sáng kiến lập Nhóm Hà thúc Nhơn, tuy nhiên có một số vấn đề quanh công cuộc diệt trừ nạn tham nhũng vẫn được nêu ra. Những vấn đề này đã được đại diện báo chí tham dự cuộc họp báo ghi lại và phổ biến trên báo chí. Mặt khác, nhiều tờ báo, nhân sĩ, chính khách cũng đã lên tiếng trình bày ý kiến về sự xuất hiện của « Nhóm Hà t. Nhơn ». Đòi xin phép trích đăng lại một phần những ý kiến đã được phản ánh trên báo chí để gửi tới bạn đọc của Đời những tin tức đầu tiên về « Nhóm Hà thúc Nhơn » thay vì viết một bài tường thuật riêng của báo Đời, để tránh những chủ quan có thể có khi đề cập tới một sự việc mà chính mình đã góp phần xướng xuất.

Nhân dịp này, tòa soạn Đời cũng xin được chuyển tới hết thầy các bạn đồng nghiệp lời cảm tạ của Ban Vận Động Lập Nhóm Hà thúc Nhơn đối với cảm tình nồng nhiệt của quý bạn. Ban Vận Động Lập Nhóm Hà thúc Nhơn coi cảm tình nồng nhiệt đó như một sự nâng đỡ tinh thần vô cùng quý báu mà Nhóm Hà thúc Nhơn đã nhận được

ngay từ bước đầu ra mắt, đồng thời cũng là một khích lệ đầy hứng khởi cho sự đầy mạnh công cuộc chống các tệ đoan tham nhũng, thói nát lề tiền tới một xã hội lành mạnh. Đối với các thân hào, nhân sĩ, các bạn trẻ thuộc mọi giới đã ngó ý tán thành sự xuất hiện của Nhóm Hà thúc Nhơn, Ban Vận Động cũng xin được gửi lời cảm tạ và mong mỗi sẽ được sự tiếp sức cụ thể của quý vị trong những những ngày tới đây. Ban Vận Động hy vọng sẽ được tiếp xúc hoặc nhận thư của quý vị càng sớm càng tốt để có thể tiến hành mau lẹ việc thành lập Nhóm Hà thúc Nhơn.

Mọi liên lạc trực tiếp với Ban Vận Động xin do địa chỉ tòa soạn tuần báo Đời, 143 Cống Quỳnh Sài Gòn. Mọi liên lạc bằng thư từ, cũng do địa chỉ tòa soạn tuần báo Đời, hoặc địa chỉ tòa soạn một số nhật báo và nhờ chuyển lại như :

— THẦN PHONG, 86 Lê Lai, Sài Gòn]

— TIỀN TUYẾN, 193 Gia Long, Sài Gòn

— LẬP TRƯỜNG, 156 Bùi thị Xuân, Sài Gòn.

MỘT ĐOÀN NGƯỜI LÊN ĐƯỜNG, CHỐNG THAM NHƯNG...

Trong khi tham nhũng đã cấu kết thành lực lượng rộng lớn, đoàn người có lòng và có chí khi sẽ làm được gì? ● Mục tiêu số một: Cứu chế độ hay cứu nhân dân? — Những trường hợp lương tâm quan trọng sẽ được đặt ra cho ông Tổng Thống, ông Thủ Tướng, Giám Sát Viện, Quốc Hội, Tối Cao Pháp Viện ● Quốc gia thiếu một quốc sách chống tham nhũng ● Có thể tiến lên cách nào để chiến đấu chống tham nhũng?

Đã lâu lắm, mới thấy có một nhóm người thuần túy Quốc Gia tiến lên, tự nhận một sứ mạng mà các cơ sở chánh quyền từ lâu đã quên, mà các chánh đảng và giáo phái không dám khước vào mình... mà đó lại là sứ mạng quan trọng bậc nhất trong quốc gia đau khổ này. Diệt xong tham nhũng thì CS phải tiêu ma luôn, — sự thật đó đã được nhắc mãi, nhắc mãi, mà cứ càng ngày càng tàn lụi, trong túi hờn của đại chúng, của những người góp xương máu, mồ hôi, nước mắt để bảo vệ đất nước này.

Cái chết của ông bác sĩ Hà Thúc Nhơn, cô đơn, trẻ tuổi, chết vì cuộc tấn công ngao ngược của bọn tham nhũng, mặc dù là gia đình ông và báo chí đã kêu gọi các cơ quan trung ương cấp cứu, cái chết đó đã làm xúc động nhiều người và là nguyên nhân gần đây gây nên một cuộc kết hợp của nhiều người để chống tham nhũng. Sự kiện mới mẻ và hiếm có này sẽ có thể đưa đến nhiều chuyện quan trọng. Có thể đặt ra những trường hợp lương tâm cho ông Tổng Thống, Giám Sát Viện, Quốc Hội, Tối Cao Pháp Viện.

Nhân dịp nhóm Hà Thúc Nhơn lên đường, người viết xin góp một vài nhận xét...

Trình diện

Ban vận động lập «nhóm Hà Thúc Nhơn» gồm có các bác sĩ Phạm Văn Lương và Nguyễn Anh Tài, thi sĩ Hà Thượng Nhân, giáo sư Châu Long, các kỹ giả Lý Đại Nguyên, Uyên Thao, Đỗ Quý Toàn, Từ Kế, Lê Đình Thông, các nghị viên Hà Thế Ruyệt, Nguyễn Tấn Khang, các

ông Tôn Thất Tuệ, Vũ Thế Ngọc, Vũ Ngọc Long.

Người viết nghĩ rằng trong Ban Vận Động và trong số những người then chốt đã có mặt trong «nhóm» (một cái tên quá khiêm nhường), còn nhiều vị khác nữa, già, trẻ, thuộc đủ các giới, có cả những sĩ quan, cả những người có chức vị cao, nhưng đã muốn dấu tên để được dễ dàng làm việc trong những bước khởi đầu. Người viết cũng nghĩ rằng, ngoài bản Tâm thư (cũng cái danh từ khiêm nhường để thay cho Tuyên ngôn) những người trong cuộc còn muốn nói rất nhiều, nhưng chưa nói hết, chưa tiện dịp hoặc chưa thể nói. Nhưng ý nghĩ chung chắc chắn là vươn xa rất nhiều; có thể là những ý nghĩ đó cụ thể, thật tế, khôn ngoan, tất cả có thể ý thức rằng mình sẽ thất bại nếu nề trước cuộc tấn công của tham nhũng, và do đấy mà họ định liệu đường đi nước bước một cách thận trọng.

Chúng tôi xin ghi lại sau đây bức tâm thư của «nhóm Hà Thúc Nhơn», mặc dù quý bạn đọc có thể đã đọc rồi.

Tâm thư

của ban vận động thành lập nhóm Hà Thúc Nhơn

Thưa đồng bào,

Xã hội VN, cho tới giờ này, chỉ được xây bằng máu, nước mắt và túi hờn của dân chúng. Ước vọng đơn giản được sống an lành trong tình thương chân thật vẫn là ảo vọng. Lợi dụng chiến tranh, nhiều mưu toan như nuốc bành trướng khủng khiếp

Bài của TRẦN TRIỆU VIỆT

Khuynh hướng lạm dụng quyền thế mưu cầu tư lợi đã khiến nảy sinh khuynh hướng bỏ dờ quy lụy để tìm sự yên thân trong nhục nhã. Tệ nạn tham nhũng bất công đàn áp xối xả giáng xuống đầu người dân những đòn chí tử. Nhân dân ta đã phải gánh chịu số kiếp của lũ người mù vừa không được dẫn dắt vừa bị hành hạ và khai thác tàn nhẫn.

Trong trạng huống bi đát ấy, cái chết oan khuất của một cá nhân không có gì đáng kể. Nhưng cái chết của Hà Thúc Nhơn là một trường hợp hết sức đặc biệt. Cái chết này đã soi tỏ cảnh ngộ bị vùi dập trung điệp của những người còn giữ được hơi thở cho lương tâm trong 1 xã hội dơ bẩn. Cái chết này cũng phản ánh rõ rệt đã tâm không thể dờ dẫm và sức mạnh đáng sợ của những tập đoàn phá hoại mưu cầu tư lợi bằng cách làm ung thối hết thảy.

Đây còn là tiếng chuông báo tử cho bất kỳ người nào vẫn ngộ nhận có thể vận động cho dân giàu nước mạnh trong thế đứng đơn độc. Hà Thúc Nhơn đã phải đem mạng sống làm dẫn chứng để cảnh tỉnh những người chung tâm nguyện trên khắp nước. Tất cả đều sẽ không tránh khỏi số phận nạn nhân đau đớn như Hà Thúc Nhơn nếu không quyết định hành động kịp thời và sáng suốt.

Trên căn bản nhận thức đó, chúng tôi một nhóm nhỏ gồm nhiều giới khác nhau đã họp lại, hành động cho một mục tiêu là vận động thành lập nhóm HTN. Trong mong mỏi của chúng tôi, nhóm HTN sẽ quy tụ hết thảy mọi công nhân VN

không phân biệt giai cấp, tôn giáo, màu sắc chính trị.

Sau khi thành hình, nhiệm vụ mà nhóm HTN tự nguyện đảm nhiệm là:

— Thứ nhất: Nuôi dưỡng tinh thần quả cảm và trong sạch của HTN là sợi dây nối kết tất cả những phần tử tâm huyết, tha thiết mong mỗi được góp phần tích cực và hữu hiệu vào công cuộc xây dựng một xã hội mới.

— Thứ hai: Kết hợp hết thảy nạn nhân của bất công, tham nhũng, nghèo đói, ngu dốt, áp chế thành một khối lực chặt chẽ có đầy đủ khả năng tự vệ trước mọi mưu toan ngược đãi, lợi dụng, đàn áp bóc lột.

— Thứ ba: Xây dựng một ý thức xã hội mới lấy con người và dân tộc làm mục tiêu phụng sự, lấy tiến hóa làm chỉ hướng tranh đấu, bao gồm các tiêu chuẩn thương yêu, tự giác, tự nhiệm, tự quản, tự cường theo phương châm tự cứu để tự thành, phụng sự để được phụng sự.

— Thứ tư: Phổ biến sâu rộng ý thức trên trong quần chúng tiến tới phát động một phong trào vận động chuyển hóa vượt khỏi trạng huống ung thối để xây dựng một xã hội mới phù hợp với nguyện vọng chính đáng của mọi người.

Ý thức nghiêm chỉnh về giới hạn khả năng của mỗi cá nhân, chúng tôi hiểu đó là nhiệm vụ hết sức nặng nề. Nhưng đồng bào đều đã thấu hiểu sâu sắc ý nghĩa của câu châm ngôn Đoàn Kết Là Sức Mạnh.

Sự hợp quần của một dân tộc có truyền thống bất khuất sẽ trao cho chúng ta khả năng vô hạn để đập đổ bất kỳ trở ngại nào.

Bằng tinh thần tự nhiệm sáng suốt, chúng ta nhất định nắm vững số phận mình trong nỗ lực tự cứu.

Bằng ý thức tự cường cao độ, chúng ta nhất định chiến thắng mọi thử thách trong mong mỏi tự thành.

Đặt trọn niềm tin ở thiện chí chuyển hóa xã hội của đồng bào mọi giới, chúng tôi thành khẩn kêu gọi và hừng khởi chờ đón sự hưởng ứng đối với sáng kiến lập nhóm Hà Thúc Nhơn.

Trân trọng
BAN VẬN ĐỘNG LẬP NHÓM
HÀ THÚC NHƠN

4 nhiệm vụ... khiêm nhường

4 nhiệm vụ (hay là 4 mục tiêu) được đặt ra như trên, đã làm cho chúng tôi thoát đầu có hơi thất vọng, mặc dù đã được thôn thức và đã hừng khởi trong mấy đoạn đầu của bức tâm thư.

Nhiệm vụ thứ nhất chỉ nêu lên ý nguyện «nuôi dưỡng tinh thần quả cảm và trong sạch của Hà Thúc Nhơn» (chỉ nuôi dưỡng tinh thần đó, mà có chiến đấu đập tan tham nhũng không?... Nhiệm vụ thứ hai nêu lên «sự kết hợp các nạn nhân của tham nhũng bất công.. thành một khối lực để có đủ khả năng tự vệ» (chỉ tự vệ thôi hay sao, và sẽ tự vệ mãi, nghĩa là sống hoài trong cảnh chiến đấu gay gắt không một phút thanh bình cho tâm hồn?... Nhiệm vụ thứ ba là xây dựng một ý thức xã hội mới (đấu tranh trừu tượng này sẽ tiến xa được chăng, thành tựu được chăng?). Và mục tiêu thứ tư là «phổ biến ý thức xã hội mới để có thể phát động 1 phong trào chuyển hóa vượt khỏi trạng thái ung thối để xây dựng 1 xã hội mới...» (cũng lại lý thuyết tổng quát, và ở đó, người ta muốn tìm ra một hướng đấu tranh mạnh hoặc thiết thực mà không thấy)...

Tuy nhiên, ngẫm nghĩ cho cùng phải chăng người ta có thể nghĩ rằng những người trong cuộc tuy đã đem tâm lòng hăng say của mình vào cuộc đấu tranh nhưng còn phải nghe tiếng gọi của khôn ngoan, trong một hoàn cảnh hết sức khó khăn khi mà cả những người có quyền lớn nhất—coi như những người đó là sạch—cũng đành phải bó tay!

Sự thật là, trong ý nghĩ đơn giản của người đời, nghe đến sự

thành lập «nhóm Hà Thúc Nhơn» người ta nghĩ ngay đến một cuộc chống đối dữ dội và hiệu nghiệm chống bọn tham nhũng để cứu nước.

Người ta muốn thấy một chương trình, kế hoạch đặc biệt, sẽ được thi hành bảo tập do những người, không phải sạch mà là đủ, mà còn phải có quyền thế, có sức mạnh, có ba đầu sáu tay. Thấy tham nhũng đã là một sức mạnh như thế nào rồi, người ta phải mong «Lực lượng chống tham nhũng» cũng phải mạnh tương đương để chiến đấu. Muốn chống tham nhũng, sạch không đủ, mà lý thuyết hoặc trừu tượng quá thì không biết đến bao giờ mới thành công trong khi thế nước như dầu sôi lửa bỏng. Từ trước tới giờ đã có không biết bao nhiêu lời kêu gọi chống tham nhũng để cứu nước rồi! Và người dân cũng dư biết rằng dư luận đã từng vô hiệu, báo chí vô hiệu, quốc hội vô hiệu, Giám sát viện vô hiệu với các thứ tham nhũng gộc: càng tổ cáo điều tra chúng bao nhiêu, chúng càng nảy nở, càng lớn mạnh và những người sạch càng bị chết dấm dúi, hoặc bằng những nghị định hoặc bằng những phát súng mà nhiều khi người ta đổ vấy một cách đơn giản cho CS.

Một sự kiện mới

Dần sao, đây là một sự kiện mới, tạo nên do sự kết hợp. Dư luận lẽ lẽ đã không chống nổi tham nhũng; chế độ dân chủ, với các cơ cấu công quyền bất nguồn từ nhân dân, đã không chống nổi tham nhũng, nên phải đặt hy vọng vào một tổ chức của những

Nhóm Hà Thúc Nhơn cần...

Nhóm Hà Thúc Nhơn cần sưu tầm những tài liệu về các ông Tư Lệnh Vũng, các ông Tỉnh Trưởng các Tỉnh, các Trưởng Ty Cảnh Sát, bạn đọc có những tài liệu xác thực xin liên lạc với Nhóm. Cam đoan không tiết lộ danh tính người cung cấp tài liệu.

Địa chỉ liên lạc: 143 Cống Quỳnh
Ban Vận Động Lập Nhóm HÀ THÚC NHƠN

người có lòng. — hy vọng vì rằng đây là một tổ chức, nghĩa là sẽ có một cuộc chống đối quy mô, nhờ tai mắt ở các nơi và có một cuộc tập hợp những thế lực và những phương tiện để chống tham nhũng.

Nhưng khi có một tổ chức chống tham nhũng, và tổ chức đó lại có thể phát triển được để hi vọng của đại chúng đặt vào đấy thì người ta đã thấy trước những khó khăn đương chờ đợi. Ở từng tỉnh, từng cơ quan, các nhóm tham nhũng, hẳn đương mở một thật lớn nhóm xem nhóm Hà t. Nhóm có những kẻ nào? ba đầu sáu tay ra sao? khả năng có gì? và những đại diện ở mỗi địa phương thế nào, để bọn tham nhũng còn phải tìm cách trừ khử.

Và chắc chắn là những phúc trình đầu tiên đã phải đến tai ông TT Thiệu, để báo rằng «bọn đã mưu làm cách mạng để phá chế độ, phải tiêu diệt chúng! Bọn đó là tay sai CS!».

Bởi thế mà, trong tiên khởi, phải có những trường hợp lương tâm đặt ra cho những người cầm quyền cao cấp.

«Nhóm HTN» hay «Hội chống tham nhũng» đã ra đời rồi, đầu có hiệu lực hay không, thì cũng đã phải làm cho các giới cao cấp của chánh quyền chú ý, nhất là TT Thiệu, hai viên Lập pháp và Giám sát viện phải để ý hơn ai hết về Nhóm đó.

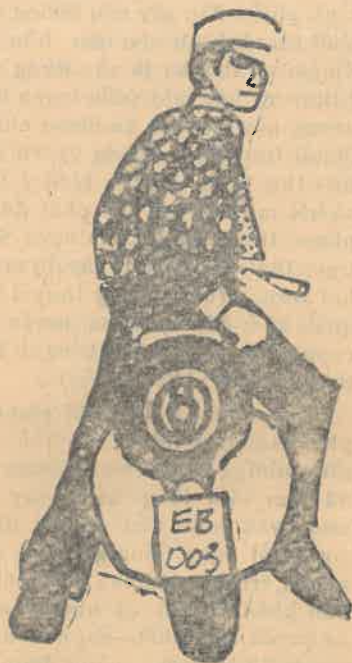
Sau khi «Nhóm HTN» ra mắt bằng một cuộc họp báo, và đưa ra những lời lẽ cũng sôi động, tuy chưa phơi bày kế hoạch hành động như thế nào, thì các nhân vật và cơ quan kia càng phải chú ý hơn. Nhóm HTN đã mô tả một hệ thống chánh quyền thối nát đầy rẫy, lại nói đến ông Tổng thống như là một người có đưa trong việc chống tham nhũng là vì 3 thế lực lớn: Mỹ, tương lãnh và các tôn giáo, tất nhiên các cơ sở chánh quyền, ông Tổng thống, Mỹ, tương lãnh và các tôn giáo lại càng chú ý hơn mà phải chú ý đến nhóm HTN. Nhưng chú ý đến rồi làm gì, để mà làm gì?

Lời lẽ mạnh, nhưng hành động sẽ mạnh hay sẽ nhẹ?

Trong cuộc họp báo, có một đôi lời gây sôi nổi, nhưng sau những

câu hỏi đích đáng, những người trong cuộc đã phủ nhận ngay rằng mình không là một thứ Hắc Long, và rồi đây, cũng sẽ làm đủ mọi thủ tục để hoạt động công khai và trong vòng luật pháp như những hội khác.

Nếu làm việc trong vòng Luật pháp, thì một Hội mạnh đến đâu dĩ nhiên lại cũng sẽ bị kìm hãm ở trong cái vòng luật pháp, với những mục tiêu chính là tập hợp và đưa ra những thuyết để hoán cải con người và xây dựng vòng luật pháp, Hội sẽ có thể đạt được những ý kiến, đòi hỏi lên những cơ quan mà Hiến pháp đã ấn định

tức là lên ông Tổng Thống để ông quyết định những biện pháp hành chánh, với Quốc Hội để họ làm những đạo luật ngăn ngừa tham nhũng, và với Giám sát Viện để đòi mở những cuộc điều tra; và quyền quyết định cuối cùng lại vẫn ở cơ quan Giám sát đó. Tất cả công việc mà Nhóm sẽ làm trong vòng luật pháp phải chăng sẽ chỉ có thế là thi tập tại hiệu và làm những cuộc điều tra khi nào, để đưa các kết quả lên cho ông Tổng Thống hay cho GSV? Nghĩa là làm một hội tư giúp cho các cơ quan nhà nước?

Ý thức những khó khăn
Công việc xây dựng một chủ

nghĩa để hoán cải xã hội sẽ phải chậm có hiệu quả, mà tình thế thì không cho phép làm chậm. Công việc lập hồ sơ để đưa lên GSV và ông Tổng thống, thì kết quả ra sao, lại phải tùy thuộc người khác chứ không phải nhóm Hà Thúc Nhơn, nghĩa là ông Tổng Thống hay GSV chặn đứng tất cả lại, thì những công trình của Nhóm sẽ khó tiến xa hơn, sẽ dừng lại đó.

Nhưng có một lợi khí trong tay Nhóm, đó là việc công bố những hồ sơ tham nhũng. Việc công bố này sẽ là một con dao hai lưỡi, — nhất là khi Nhóm có thể khai chiến với những người cao cấp nhất. Công bố rồi sao? Việc cũng sẽ dừng lại đó, vì các cơ quan chánh quyền vốn ý, và như vậy, Nhóm sẽ vẫn không được lợi vì đã không thành công trong công việc, mà chế độ cũng không được lợi gì, khi những xấu xa phải lộ ra mà tình trạng lại đâu vẫn đó.

Và Nhóm cũng có thể không được lợi, vì rằng một thái độ gay gắt ngay từ bước đầu trong khi Nhóm chưa được mạnh, có thể gây nên những phản ứng cứng rắn của chánh quyền, mà phản ứng đầu tiên là ngăn chặn Nhóm tạo căn bản pháp lý của mình. Không phải là một chánh đảng, Nhóm không được hưởng quy chế chánh đảng. Chỉ là một Hội — Hội chống tham nhũng, — Nhóm có thể bị ngăn chặn và không được phép hoạt động. Đó là một khó khăn đáng ngại.

Nhất là từ lúc này trở đi cho đến tháng Chín, ông TT Thiệu lại phải bước vào cuộc tranh cử gay go nhất trong đời, đối chọi với ứng cử viên Dương van Minh thì ông sẽ khó chấp nhận những cuộc công kích, ông sẽ khó chấp nhận việc hồ sơ tham nhũng có thể làm hại cho chế độ mà ông là tượng trưng trừ phi những hồ sơ mà ông muốn mượn tay Hội công bố.

Bởi thế mà Nhóm cần đặt vấn đề thật rõ ràng trong hành động g.

Đánh từ phía trên mấy mặt trận điều ấy ngoan mục thật: nhưng cũng có khi chỉ đánh một mặt trận thôi mà kết quả sẽ đẹp hơn.

Có một giả thuyết như đã ghi trên, là Hanna pháp không chấp nhận giấy phép cho Nhóm hoạt động: như vậy thì cũng đang b. d. i, Nhưng cũng có thể đánh pháp

sẽ cho giấy phép đó để tỏ ra rằng mình khéo léo, dân chủ và không sợ những sự công kích, tố giác. Khi đó thì Nhóm còn nhiều khó khăn hơn gấp bội. Nếu không xếp đặt một căn bản hoạt động cho vững chắc.

Những khó khăn chờ đợi

Phải chăng cuộc họp báo đã loan báo một trận đánh nhằm vào tất cả: ông Thiệu, các cơ quan chánh quyền, Mỹ, tương lãnh, và tôn giáo?

Mặc dù có tình với những người đầy thiện chí, có những người dân đương tự hỏi phải chăng Nhóm Hà Thúc Nhơn nói theo chỉ thị của Nhơn, nhưng cũng tính áp dụng cả phương thức của Nhơn, một phương thức mà họ tiếc là thiếu tính toán. Tính toán kỹ thì Nhơn đã không chết.

Điều khôn của Nhơn là đã biết tính dựa vào ông VT, ông Thiệu và ông chủ tịch GSV, nhưng điểm đại của Nhơn là chỉ mới tính vậy, chưa thực hiện, chưa đủ sức mà đã phát động cuộc đấu tranh quá sớm và trong đơn độc.

Người ta muốn nói thẳng với Nhóm điều này: «Vấn đề chính không phải là khám phá được một vụ tham nhũng (vì thường thường là các vụ tham nhũng nhưng vẫn để chính bị khám phá đầy đủ làm sao đạt được biện pháp sửa đổi nghĩa là thay thế hoặc trừng trị được kẻ tham nhũng để thay thế bằng một người sạch.

Nếu GSV từng bắt lực trong việc chống tham nhũng gộc, nếu ông Thiệu mà cũng «có đơn trong việc chống tham nhũng vì bị bao vây bởi ba thế lực Mỹ, tương lãnh, tôn giáo» (như Nhóm đã tuyên bố) thì Nhóm đánh tham nhũng bằng cách nào đây? Nếu làm cách mạng và có phép thần thông, thì tổ chức một đảng Hắc Long cho tiện. Nhưng đã không tổ chức một đảng Hắc Long và lại muốn ở trong sự hợp pháp hoàn toàn, thì lại phải biểu dương trước hết một ý chí cứng cổ chế độ và hỗ trợ cho những cơ quan nào đó để làm việc chống tham nhũng.

Một cách khác là tổ chức luôn một đảng chánh trị, ra tranh cử Tổng thống, rồi tranh cử và Hạ viện Thượng viện mà đoạt lấy đa số rồi lấy thế đó mà cải cách sâu rộng và trừ tham nhũng.

Điều chúng tôi muốn nói ra thật đã rõ ràng: không tổ chức Hắc Long, không lập Đảng để tranh cử mà đoạt quyền hành, lại chỉ làm một Hội hợp pháp thôi, thì trong phạm vi của hợp pháp đó, «Hội chống tham nhũng» sau này sẽ phải làm gì để có hiệu quả? Phải có được những đồng minh mạnh mẽ ngồi trong chánh quyền?

Muốn chống tham nhũng có con thì có đồng minh cỡ nhỏ cũng được; nhưng chống tham nhũng hạng gộc, phải có đồng minh lớn hơn hạng gộc đó mới làm được một cái gì? (ấy là chưa kể rằng đồng minh gộc ấy phải có thiện chí ngáp trời mới được).

Và mới nói vậy thôi, chưa kể đến những vấn đề phương tiện, thế lực, và mọi sự hỗ trợ thật lớn trong khắp nước. Khôn ngoan là điều cần hơn hết, sau đó, phải nói đến sức mạnh cụ thể để làm công việc.

Nhưng khôn ngoan quá lại cũng không được

«Nhóm Hà Thúc Nhơn» đã cho rằng «TT Thiệu từng cho rằng «tham nhũng là một quốc nạn, nếu TT Thiệu không diệt trừ tham nhũng thì đương nhiên TT Thiệu là một đồng lõa». Nhóm cũng cho rằng TT Thiệu là «người có đủ quyền và đủ phương tiện để trừ tham nhũng...».

Như vậy thì mặc dù những lời dữ dằn sôi nổi khác, Nhóm HTN lại có thể muốn đặt lòng tin vào Ô. TT Thiệu để rồi giúp ông Tổng thống làm một cuộc thanh lọc trong hàng ngũ của ông.

Nếu đúng như vậy đó là một hân hạnh cho ông Thiệu, ở chỗ có người muốn hỗ trợ ông một công việc cần làm. Nhưng ông Thiệu có sẵn sàng nghe theo Nhóm hay không thì lại là chuyện khác.

Vì thế mà bảo rằng «khôn ngoan mà chỉ đứng trong cương vị hỗ trợ chánh quyền mà thôi, thì Nhóm HTN vẫn lại chưa hẳn ra khỏi thế kẹt để có một hiệu lực tối thiểu».

Nhóm Hà Thúc Nhơn có 2 con đường:

— Một là chống tất cả, đánh khắp các mặt trận, thì khó mà được phép hoạt động.

— Hai là chống tham nhũng bằng cách đứng hỗ trợ cho ông Thiệu và Giám sát Viện, thì được phép

hoạt động, nhưng sẽ có hiệu lực trong việc làm hay không lại phải do Giám sát Viện và ông Thiệu, chứ không phải do nhóm Hà Thúc Nhơn.

Nhóm sẽ lựa chọn con đường nào? Có thể nhóm đã lựa chọn con đường thứ hai và do đấy sẽ thấy hoạt động của mình bị hạn chế rất nhiều. Vấn đề là làm sao thoát ra khỏi sự hạn chế đó.

Vấn đề là tìm ra một định thức hoạt động mạnh

Cái khó là vừa hoạt động công khai hợp pháp, giữ cương vị một Hội, đứng ở thế hỗ trợ cho các cơ quan công quyền — nghĩa là tự hạn chế hiệu lực của mình — mà lại vừa phải làm mạnh và có hiệu lực, thì mới đáng làm.

Bằng cách nào có thể đạt tới hiệu lực trong một thế đứng vốn đã hạn chế. Chỉ còn 2 cách:

1) Làm sao hoạch định một chương trình hoạt động tuy hợp pháp mà phải thật mạnh, thực tế và hữu hiệu.

2) Làm sao để Nhóm (hay là Hội chống tham nhũng) có được sức mạnh cụ thể (phương tiện nhiều, thế lực lớn, hội viên tích cực đông, tổ chức hòa đồng và mạnh, và sự hỗ trợ thật lớn ở khắp nước).

Trong cách thứ hai, những người đứng tổ chức Hội phải thành tâm, không lợi dụng, không có một chủ đích chánh trị riêng tư nào, phải kết hợp thật đồng và phải hấp dẫn những người có tiếng và thật sự trong sạch để nêu lên tin tưởng chung. Việc làm phải thận trọng và không thể mau chóng.

Quá hấp tấp trong việc lập một ban Chấp hành khi chưa đủ người để hấp dẫn những người sạch khắp nước, là tự chặn bước tiến của mình.

Trong cách thứ nhất, phải tìm ra một chương trình hành động hạn chế để thích ứng với chế độ và sự hoạt động hợp pháp, nhưng phải mạnh, thực tế và hữu hiệu.

2 cách liên quan mật thiết với nhau, và với hảo ý tiên khởi, người ta chờ xem nhóm Hà Thúc Nhơn sẽ trình diện được những gì trong 2 phương diện ấy, với dân chúng.

(Chính Luận số 2002 — 2003 ngày 11 và 12-11-70)

CÓ CÙNG MỜI ĐỪNG ĐẦU GIÓ

Hà Thúc Nhơn sống lại

« Xã hội Việt Nam, cho tới giờ này, chỉ được xây bằng máu, nước mắt và tủi hờn của dân chúng. Ước vọng đơn giản được sống an lành trong tình thương yêu chân thật vẫn là ảo vọng. Lợi dụng chiến tranh, nhiều mưu toan nhờ nhuốc bần trường khủng khiếp. Khuynh hướng lạm dụng quyền thế, mưu cầu tư lợi, đã khiến nảy sinh khuynh hướng bợ đỡ quy lụy để tìm sự an thân trong nhục nhã. Tệ nạn tham nhũng bất công đàn áp xối xả giáng xuống đầu người dân những đòn chí tử. Nhân dân ta đã phải gánh chịu số kiếp của lũ người mù vừa không được dẫn dắt, vừa bị hành hạ và khai thác tàn nhẫn... »

...Đó, cảnh huống nhân dân và xã hội Việt Nam trong hiện tại; đọc đoạn mở đầu « bức tâm thư » của « nhóm Hà T. Nhơn » với những giọng như trên, con người ghi nhận những điều đó là đúng và không khỏi bùi ngùi, xúc động... Nhưng bùi ngùi xúc động không phải là để ngồi yên chịu trận và chờ cho chế độ này, mà quân dân đã xây dựng bằng những chiến thắng, lại phải sụp đổ vì tham nhũng, trong sự tủi hờn của nhân dân.

Cái chết của bác sĩ Hà Thúc Nhơn, con người đơn độc chống tham nhũng, rồi chết cô đơn vì cuộc tấn công của tham nhũng, mặc dù mọi lời cầu cứu đã tung ra do gia đình và báo chí — Cái chết đó đã được nhật báo Thần Phong nói lên rất nhiều và có lẽ lại chèn là đọc đến nhàm tai. Là nhà báo lợi dụng xác chết... thì đây, chính cái chết đó đã khơi nguồn cho một cuộc sống hào hùng chống lại, cuộc sống của những con người sạch, ý thức quyền lợi của nhân dân và công bằng xã hội, quyết kết hợp vào để nuôi dưỡng tinh thần quả cảm và trong sạch Hà Thúc Nhơn để mở cuộc đấu tranh, diệt bất công tham nhũng và xây dựng một xã hội lành mạnh mới.

Vậy nên cái chết của bác sĩ Hà

Thúc Nhơn, mà Thần Phong đã nhắc nhở đến với tất cả nỗi lòng ám ức uất hận của mình đã không phải là cái chết vô ích.

« Nhóm Hà Thúc Nhơn » đã tuyên ngôn nói rõ lên điều ấy. « Cái chết của Hà Thúc Nhơn đã soi tỏ cảnh ngộ bị vây hãm trùng điệp của những con người còn giữ được hơi thở cho lương tâm trong một xã hội đạo lạc. Cái chết này cũng phản ánh rõ rệt đã tâm không thể dời đổi và sức mạnh đáng sợ của những tập đoàn phá hoại, mưu cầu tư lợi bằng cách làm ung thối hết thảy. Đây còn là tiếng chuông báo tử cho bất kỳ người nào vẫn ngộ nhận có thể vận động cho dân giàu nước mạnh trong thể đơn độc. Hà Thúc Nhơn đã phải đem mạng sống làm dẫn chứng để cảnh tỉnh những người chung tâm nguyện khắp nước. Tất cả đều sẽ không tránh khỏi số phận nạn nhân đau đớn như Hà Thúc Nhơn nếu không hành động kịp thời và sáng suốt. »

Bước đầu tiên của nhóm Hà Thúc Nhơn là một cuộc kết hợp. Được lắm ! Cuộc kết hợp của những con người sạch, già mà còn hăng say, hoặc trẻ mà nhất quyết không đi vào những vết xe đổ, cuộc kết hợp của những con người theo chí Hà Thúc Nhơn đó đánh dấu một cái gì thật mới lạ ở xã hội này, một cái gì mà người ta chờ đã quá lâu ở các cơ quan nhà nước và các đoàn thể chánh trị nhưng các cơ quan nhà nước và các đoàn thể đó đã không làm.

Nhóm Hà Thúc Nhơn không phải chỉ mới có một ban Vận động. Ngay từ lúc khởi đầu, đã có cả ngàai người, ở tất cả mọi giới, kể cả những sĩ quan từng hy sinh xương máu cho đất nước. Về tâm tình viên hân là đã có cả triệu con người ngay lúc khởi đầu này.

Và người ta đã thấy những bọn tham nhũng sắp sửa hô hoán lên rằng « bọn chúng nó thân cộng, là tay sai CS ».

Khoan ! những người đó trong « nhóm Hà Thúc Nhơn » đã từng dành cả cuộc đời và hi sinh tất cả hạnh phúc và tuổi trẻ để chống cộng để cho bọn tham nhũng chúng mày ở hậu phương an lành được tự do đục khoét. Chính bọn tham nhũng chúng mày mới là tay sai CS, vì chúng mày đang giết chế độ, chúng mày làm cho quân và dân thắng toàn diện trên các mặt trận mà không kết thúc được để đạt tới hòa bình !

Và bây giờ thì những con người từng nai lưng chống Cộng không muốn cho tham nhũng chúng mày ở yên để đục khoét nữa.

Nhóm Hà Thúc Nhơn sẽ đi xa, và tất những người quốc gia yêu dân chủ và muốn cũng cố chế độ này, sẽ tham gia công cuộc chống tham nhũng.

(Thần Phong số 99
ngày 10-11-70)

Tổng Công Đoàn Tự Do hậu thuẫn cho «nhóm Hà t. Nhơn»

SAIGON (TV) 11-11.— Ông Bùi Lương, Tổng Thư Ký Tổng Công Đoàn Tự Do sáng nay đã bày tỏ cảm tình nồng nhiệt với «nhóm Hà Thúc Nhơn» và tuyên bố rằng Tổng Công Đoàn của ông sẽ hậu thuẫn cho nhóm này.

Tuy nhiên, Ông Bùi Lương cũng lên tiếng khuyến cáo «nhóm Hà t. Nhơn» là trong cuộc tranh đấu lan mạnh hóa xã hội cần phải có kế hoạch và chương trình hoạt động trong từng giai đoạn. Theo Ông, nhóm cần phải biết đánh giá sức mạnh của bọn tham nhũng cấu kết với nhau, điều mà Ông gọi là « một thứ rận hổ mang nhiều đầu » đã tác hại tiềm lực của xứ này.

(Lập Trường số...
ngày 12-11-70)

NHÂN BUỔI HỌP BÁO ĐỀ BAN VẬN ĐỘNG CÔNG KHAI RA MẮT

« Nhóm Hà Thúc Nhơn » với 4 trách vụ phải làm

● Tệ trạng tham nhũng và bất công xã hội bị thẳng tay đả kích

II của Bbqv TỪ ANH

SAIGON (9-11) — « TT Thiệu bắt lực trong việc bài trừ tham nhũng nên không đủ điều kiện làm hội viên trong ban vận động thành lập nhóm Hà Thúc Nhơn ». Đó là câu Nghị viên Đỗ thành Hà thế Ruyết trả lời báo chí khi được hỏi liệu có nhận TT Thiệu vào ban vận động không trong cuộc gặp gỡ báo chí tổ chức hồi 9 giờ sáng nay tại trụ sở CPS (Chương trình Phát triển Sinh viên) ở số 2 đại lộ Đinh Tiên Hoàng Saigon.

Ban vận động này gồm 14 người trong đó gồm đủ thành phần như nhà báo (Tú Kén, Hà Thượng Nhân, Uyên Thao, nhà văn (Đỗ qui Toàn), lý thuyết gia (Lý đại Nguyên, người từng ứng cử TT), nghị viên (Hà thế Ruyết, Nguyễn tấn Khang), Giáo sư đại học (Châu Long), bác sĩ (Nguyễn anh Tài, Phạm văn Lương)... được thành lập với mục đích « quy tụ hết thảy mọi công dân VN không phân biệt giai cấp, hợp mọi nạn nhân của tham nhũng bất công, nghèo đói, thối nát... hành động xây dựng một ý thức xã hội mới ».

Những trách vụ nặng nề

Trong bức tâm thư được phát ra sáng nay, ban vận động lập nhóm Hà Thúc Nhơn (tên vị y sĩ đại úy mới đây tử nạn khi đứng lên chống lại tham nhũng tại quân y viện Nguyễn Huệ, Nha Trang) cho biết nhóm này sẽ tự nguyện đảm nhận 4 trách vụ :

— THỨ NHẤT : Nuôi dưỡng tinh thần quả cảm và trong sạch của Hà Thúc Nhơn làm sợi dây nối kết tất cả những phần tử tâm huyết, thiết tha mong mỗi được góp phần tích cực và hữu hiệu vào công cuộc xây dựng một xã hội mới.

— THỨ HAI : Kết hợp hết thảy nạn nhân của bất công, tham nhũng, nghèo đói, ngu dốt, áp chế thành một khối lực chặt chẽ có đầy đủ khả năng tự vệ trước mọi mưu

toan ngược đãi, lợi dụng, đàn áp, bóc lột.

— THỨ BA : Xây dựng một ý thức xã hội mới lấy con người và dân tộc làm mục tiêu phụng sự, lấy tiến hóa làm chỉ hướng tranh đấu, bao gồm các tiêu chuẩn thương yêu, tự giác, tự nhiệm, tự quản, tự cường theo phương châm tự cứu để tự thành, phụng sự để được phụng sự.

— THỨ TƯ : Phổ biến sâu rộng ý thức trên trong quần chúng, tiến tới phát động một phong trào vận động chuyển hóa vượt khỏi trạng huống ung thối để xây dựng một xã hội mới phù hợp với nguyện vọng chánh đáng của mọi người.

Hội «Chống Tham Nhũng» chưa ra đời nhưng đã họp báo nói rõ «tham vọng lớn lao» của mình và cho rằng

Tổng Thống Thiệu cô đơn vì bị 3 thế lực MỸ TƯỞNG LÃNH, TÔN GIÁO BAO VÂY

SAIGON 6-11.— «Hội chống tham nhũng Hà Thúc Nhơn sẽ mời tất cả mọi người vào hội, nhưng TT Thiệu không thể là hội viên của chúng tôi, vì TT Thiệu đã bắt lực trong vấn đề chống tham nhũng». Nhóm vận động trả lời như vậy trong cuộc họp báo sáng nay tại Võ đường Võ đạo VN đường Đinh T. Hoàng Saigon.

Chủ tọa cuộc họp báo sáng nay có các ông Tôn thất Tuệ, Hà thế Ruyết, Tú Kén, Lê đình Thông, Vũ ngọc Long, Vũ thế Ngọc, Bác sĩ Phạm văn Lương và nhà văn Uyên Thao, còn những người khác trong ban vận động vắng mặt là Bác sĩ Phạm anh Tài, Lý đại Nguyên, Châu Long.

Các ông Hà thượng Nhân, Đỗ q. Toàn, Ng. tấn Khang thì đứng sau hàng cử tọa cùng với ông Chu Tử.

Một điểm đáng chú ý trong buổi họp của ban vận động là việc ông Hà thế Ruyết, trong khi trả lời các câu hỏi của báo chí đã chỉ trích TT Thiệu và PTT Kỳ rằng « trong khi các ông này nói tham nhũng là quốc nạn mà lại không tích cực trừng trị nên vô hình chung khuyến khích tham nhũng bành trướng thêm ».

Tuy nhiên tương đối nhận xét trên cũng không bằng lập luận bà Phùng đa Phúc, vợ của một kỹ sư ở Nha Thủy Lâm, một người đứng trong hàng cử tọa đưa ra rằng « trong đệ nhị Cộng Hòa, sa nh mạng người dân, mà vụ Hà Thúc Nhơn là một minh chứng, đã không được bảo đảm ». Bà Phúc nhiều lần lập đi lập lại rằng : « người dân chúng ta chết như một con chó chết. »

Ngoài ra bà Phúc còn chua chát thêm là : « trong khi ở nước ngoài con TT phải ra trận thì tại nước ta ta con TT và con các vị tướng chỉ có xuất ngoại du học ».

(Đuốc Nhà Nam số 565 ngày
10-11-70)

Riêng ông Phạm xuân Ninh tự ý rút lui vì lý do là quân nhân, trong khi trong phòng còn rất nhiều Sĩ quan cấp úy mặc quân phục mang sắc phục mang lon và băng tên trên ngực tham dự cho đến phút chót.

Tổng thống đang cô đơn

Mở đầu cuộc họp báo, Nghị viên Hà thế Ruyết trong phần lược trình diễn tiến cùng lý do Hội được vận động thành lập, theo đó thì nạn tham nhũng kể như công khai tại xã hội này và nhằm vào giới cùng bần để bóc lột, hàng triệu người đang bị bọn cường hào ác bá, thối nát đục khoét. Những phản ứng của họ đều đơn độc và chết âm thầm.

Trong lúc chánh quyền không trừng phạt được tham nhũng như vậy là bất lực hoặc vô tình khuyến

Khách tham những mà SV Vũ thế Ngọc khi trả lời báo chí đã giải thích rằng, chính TT Thiệu, PTT Kỳ đã bị cô đơn trong việc chống tham nhũng. SV Ngọc nói TT Thiệu bị cô đơn vì 3 thế lực lớn sau đây bao vây: Mỹ, các Tướng Lãnh và các Tôn Giáo!

SV Ngọc chưa kịp giải thích 3 thế lực này đã bao vây Tổng Thống Thiệu như thế nào để Tổng Thống không chống tham nhũng được, thì 1 người đã đứng lên phản đối.

Chuyển đổi xã hội

Vì vậy, Hội chống tham nhũng ra đời và đường lối hoạt động được trình bày trong 1 bức tâm thư, theo đó thì cá nhân Hà Thúc Nhơn không nghĩ lý gì cả, họ không nhằm vận động đến vụ án Hà Thúc Nhơn mà nhân 1 người có 1 vài tỷ lệ bạch phân trong sạch này nhằm xuống, họ muốn kêu gọi mọi người đứng lên, trong một tham vọng lớn lao, là nhằm vận động để chuyển đổi xã hội tốt đẹp hơn bằng những phương thức giáo dục và cải tạo.

Nhà văn Uyên Thao nói rằng: «Áp lực duy nhất, để nhóm này được thành lập, là chúng tôi không muốn nhìn thấy xã hội này dơ dáy nữa».

Còn về căn bản pháp lý, ông Uyên Thao nói có thể được đặt định khi hội thành hình, nhưng ông nói thêm, chúng tôi sẽ chống lại và bất chấp, theo nguyên văn lời ông, cái thứ pháp lý che chở tham nhũng.

Nhân dịp này, nhóm vận động phủ nhận dư luận cho rằng nhóm này là hiện thân của nhóm Hắc Long của Nhật, vì mục tiêu của nhóm HTN nhằm vận động 1 cuộc cách mạng tư tưởng.

Nhóm cũng không nhận đây là 1 Giám Sát viện tư nhân ra đời và cũng chưa cho biết phương thức chống tham nhũng cụ thể nay mai như thế nào.

Những tiết lộ động trời

Tuy không nói rõ, nhưng dường như nhóm đang chuẩn bị một số tài liệu tham những kinh thiên động địa liên quan đến 2 ông thật lớn để công bố khi ban chấp hành ra mắt vào tuần tới.

Sinh viên Vũ Thế Ngọc khi chống lại lập luận của một cử tọa không đồng ý về sự vụ đưa cả năm

của ông Ngọc rằng, tham những đẩy đẩy từ trên xuống dưới trong chính quyền, đã nói rằng, chính Phó Tổng Thống Kỳ đã nói như vậy và có lần Phó Tổng Thống Kỳ đã tố Tổng Thống Thiệu mua 1 chiếc tàu gi đó (?).

Ngoài ra, 1 trong những người chủ tọa nói riêng với báo chí rằng

họ nắm được 1 vài tài liệu liên quan đến 1 ông lớn trong nội các tham những bằng cách bán súng cho VC, hồ sơ này GSV cũng có.

Tóm lại không khí của màn đấu đã gây được sôi nổi và sự chú ý của dư luận, bởi hứa hẹn của một cuộc tử chiến.

(Chính Luận số 2001 ngày 10-11-70)

BAN VẬN ĐỘNG NHÓM HÀ THÚC NHƠN HỢP BÁO :

KẾT HỢP NẠN NHÂN CỦA THAM NHƯNG thành một «khối mạnh mẽ»

● Con ông cháu cha ở VN được biệt đãi là đầu mối mọi chuyện

Một số người tán thành chủ trương của nhóm Hà Thúc Nhơn đã tham dự đông đảo cuộc họp báo và phát biểu nhiều ý kiến xây dựng. Một nữ cử tọa chỉ trích nặng nề tình trạng bất công xã hội, như việc con một số nhân vật chính quyền được biệt đãi trong khi «ở nước ngoài, con ông Tổng Thống, con các ông lớn thì ra mặt trận chiến đấu».

SAIGON (THT) 10-11.— Hồi 9 giờ sáng qua, Ban Vận động thành lập Nhóm Hà Thúc Nhơn đã tổ chức 1 cuộc họp báo tại Hội trường Việt Võ Đạo, số 2 bis Đinh tiên Hoàng Saigon.

Mở đầu cuộc họp báo, nghị viên Hà thế Ruyệt thay mặt Ban Vận động đã trình bày về thực trạng xã hội hiện nay và cho rằng Hà t. Nhơn chỉ là một trường hợp phản kháng công khai. Còn biết bao nhiêu trường hợp phản kháng âm thầm khác nữa trong bóng tối.

Những kẻ lợi dụng chiến tranh

Tiếp đó ông Vũ Thế Ngọc đã tuyên đọc bức tâm thư của nhóm Vận Động, trong đó có đoạn lên án nặng nề những kẻ lợi dụng chiến tranh để thực hiện những âm mưu nơ bần và lên tiếng cảnh tỉnh những người có trách nhiệm về cái chết của HTN. Bức tâm thư tỏ ý hy vọng sẽ quy tụ được hết thảy những người tán thành với chủ trương

cách mạng xã hội của nhóm để thực hiện bằng được 4 mục tiêu mà nhóm này đã đề ra, trong đó có điểm kết hợp những nạn nhân của tham nhũng thành một «khối lực mạnh mẽ» nhằm phát động một phong trào vận động chuyển hóa để xây dựng một xã hội mới.

Sau đó, nhiều đại diện báo chí đã đặt ra các câu hỏi có liên quan đến chương trình hoạt động, vấn đề bài trừ tham nhũng, tư cách pháp lý v.v. của nhóm Hà Thúc Nhơn.

Hắc Long ở Nhật

Đây một câu hỏi cho rằng nhóm Hà Thúc Nhơn phải chăng cũng giống như Đảng Hắc Long ở Nhật, ông Uyên Thao cho rằng nhóm sẽ theo tất cả những phương thức thích hợp để thực hiện cuộc cách mạng xã hội.

Cuộc họp báo chấm dứt vào hồi 11 giờ.

(Lập Trường số 120 ngày 11-11-70)

NHẪM MỤC ĐÍCH TRANH ĐẤU DIỆT THAM NHƯNG

Ủy ban Vận động Thành lập «nhóm H.thúc Nhơn» hợp báo sẽ liên kết, bình vực cho SVHS, phế binh

SAIGON 9-11.— Ủy ban Vận động Thành lập Nhóm «Hà Thúc Nhơn»

vừa lên tiếng cho rằng TT Thiệu biết tham nhũng là một quốc nạn,

nhưng TT Thiệu đã không diệt trừ mạt dơ TT có quyền và có đủ điều kiện để diệt tham nhũng.

Ủy ban này vừa mở cuộc họp báo lúc 9g sáng nay tại câu lạc bộ võ đường Vovinam để trình bày những tệ trạng xã hội và chương trình thành lập « Nhóm Hà Thúc Nhơn».

Ủy ban cũng nói rằng « ông Thiệu bị vây quanh bởi người Mỹ và các tướng lãnh nên ông đã không muốn diệt trừ tham nhũng. Trong lúc đó thì có biết bao thảm cảnh trong xã hội mà các nạn nhân là dân chúng thấp cổ bé miệng ».

Trong « tâm thư » Ủy ban cũng đã viết, xã hội VN cho tới giờ này dựng bằng máu, nước mắt và tủi hờn của dân chúng, Ủy ban nói, một số cá nhân trong cũng như ngoài nước đã lợi dụng chiến tranh và có nhiều khuynh hướng lạm dụng quyền thế mưu cầu tư lợi, khiến nảy sinh khuynh hướng bỏ đờ quy lụy để tìm sự yên thân trong nhục nhả.

Ủy ban nói rằng cái chết của Hà Thúc Nhơn là 1 cái chết đặc biệt đã soi tỏ cảnh ngộ bị vây hãm trùng điệp của những người còn giữ được hơi thở cho lương tâm trong một xã hội dơ dáy.

Ủy Ban còn cho biết, khi thành lập xong, « Nhóm Hà Thúc Nhơn » sẽ tranh đấu, bình vực cho sinh viên học sinh cũng như sẽ đòi hỏi chính quyền phải bảo vệ cuộc sống cho tập thể phế binh.

Ủy ban Vận động thành lập Nhóm Hà Thúc Nhơn cũng cho biết họ sẽ sẵn sàng đưa ra trước dư luận và kêu gọi những người có thẩm quyền phải trừng trị những kẻ tham nhũng, « nhóm Hà Thúc Nhơn » cũng sẽ chống đến cùng những ai ngăn trở các hoạt động nhằm cải tạo xã hội của « Nhóm » dù các mưu toan đó từ đâu đến.

Trong số người của « Ủy ban » họp báo sáng nay, người ta thấy có Ô Ô. Tôn thất Tuệ. Từ Kén, Hà thế Ruyệt, SV Vũ thế Ngọc v.v...

(Tin Sáng số 489 ngày 10.11.70)

PHIẾU GÓP Ý

(Xin cắt và ghi vào phiếu này các ý kiến của bạn và gửi về tòa báo)

Họ, tên _____

Địa chỉ _____

GÓP Ý VỚI TÒA SOẠN

1 Đòi có nghiêm quá nhiều về chính trị không? Nếu bớt, nên bớt mục nào, loại bài nào?

2 Phần chủ đề của Đòi có gì thiếu sót? Nên bỏ túc ra sao?

3 Có nên tăng cường thêm phần văn nghệ? Nên mở thêm những mục văn nghệ nào? (Thơ, truyện ngắn, phê bình, biên khảo...?)

4 Mỗi tuần có nên thêm một phóng sự điều tra ngắn không? Nếu có, về loại nào? Hay nên thêm một phóng sự dài đáng nhiều kỳ?

5 Bạn thích nhất những mục nào hiện có?

6 Nên bỏ đi những mục nào hiện có?

7 Nên mở thêm những mục nào?

8 Nên tăng trang, tăng giá bán hay giữ nguyên như hiện nay?

9 Những ý góp thêm ngoài các vấn đề trên:

GHI CHÚ: Để tòa soạn dễ dàng phân phối thư từ xin các bạn nhớ ghi ngoài bì thư: PHIẾU GÓP Ý. Trong trường hợp, bạn thấy phiếu góp ý này quá chật hẹp không đủ ghi những điều bạn nói, xin bạn khỏi cần cắt phiếu và cứ viết trên giấy như thường. Nhưng bạn lưu ý ghi lại các câu hỏi và trả lời theo đúng số thứ tự từ 1 tới 9 để giúp tòa soạn theo dõi.

BÚT THÉP

TÍNH SỐ ĐỜI

Những gặp gỡ trong một đám tang

Ngày 1-11-70, tang lễ cố Tổng Thống Pháp De Gaulle đã được cử hành hết sức đơn giản, tuy nhiên nhân tang lễ này, đã có sự gặp gỡ của nhiều nhân vật quốc tế quan trọng. Các nguồn tin từ Ba Lê cho hay Tổng Thống Mỹ Nixon và chủ tịch Nga Podgorny đã chuyện trò với nhau và với Tổng Thống Pháp Pompidou một cách rất cởi mở, thân mật. Theo sự suy diễn của giới quan sát thì do các cuộc gặp gỡ trên của các lãnh tụ, tình hình thế giới có thể biến chuyển trong những ngày tới đây. Như thế, cái chết của tướng De Gaulle là một điều đau đớn cho nước Pháp, nhưng lại có thể là một cơ hội rất tốt cho những quốc gia đang đau khổ vì bị chèn ép tranh và xé. Khi còn sống, De Gaulle là người đã khiến Nga-Mỹ khó thể đứng chung để bàn chuyện với nhau. Đây Mỹ xa Nga cũng là một chủ trương của tướng De Gaulle nhằm làm giảm ảnh hưởng của Mỹ tại Âu châu. Nhưng khi nằm xuống, tướng De Gaulle lại tạo cơ hội cho sự thành tựu một điều mà chính mình không muốn.

Những lời chúc tụng lẫn nhau của các ông Nixon—Podgorny trước linh cữu tướng De Gaulle chắc chắn không làm đẹp dạ người nằm xuống.

Những lời nói nhỏ trước linh cữu DE GAULLE

Ảnh hưởng đầu tiên do cái chết của tướng De Gaulle mang lại cho các vấn đề quốc tế là sự ngưng nhóm họp của cuộc hội đàm Ba Lê. Hai phe đã đồng ý bãi bỏ phiên họp thứ năm 12-11-70 để tỏ ý chia xẻ nỗi đau đớn của dân tộc Pháp trước sự ra đi vĩnh viễn của một anh hùng cứu quốc. Nhưng để bù lại, trường phái đoàn Cộng Sản đã được xếp đứng bên cạnh Tổng Thống Mỹ Nixon vào lúc dự tang lễ De Gaulle. Nguồn tin tiết lộ việc trên cho biết Tổng Thống Nixon và Xuân Thủy đã nói nhỏ với nhau một lúc sau một giờ lặng thinh. Cũng trong dịp này, Tổng Thống Nixon đã đàm đạo với trưởng phái đoàn Mỹ Bruce.

Tất cả những cuộc đàm đạo trên đều không lọt vào tai phóng viên, nhưng nhiều người cho rằng có thể sẽ khiến phiên họp vào thứ năm tới của hội đàm Ba Lê có một bộ mặt mới.

Lại sự đã rồi !

Dù bộ mặt mới tại hòa đàm Ba Lê vẫn còn ẩn hiện mờ ảo, nhưng người ta tiếp tục ghi nhận thêm được nhiều yếu tố về chính sách hòa dịu của Mỹ. Trong khi tại Sài Gòn có tin cho là đã có một đàm Mỹ-Bắc Việt thì các nguồn tin từ Luân Đôn tiết lộ Cộng quân đã ngưng tấn công một phần quân đội Mỹ tại Việt Nam. Mặt khác, Thủ Tướng Tân Gia Ba Lý Quang Diệu lên tiếng đoán rằng vào năm 1972, Miền Nam VN sẽ có một chính phủ không Cộng Sản nhưng với điều kiện là cuộc bầu cử 1971 tới đây phải hết sức trong sạch, ngay thẳng. Từ Los Angeles Time của Mỹ cũng tỏ ý tin là Tổng Thống Thiệu có thể không muốn tổ chức một cuộc bầu cử gian lận, tuy nhiên nói rằng tướng Dương văn Minh có nhiều triển vọng thầu hoạch một số phiếu cao hơn. Các tin tức và dư luận trên được coi là những lời khuyên gián tiếp mà Hoa Thịnh Đốn muốn dành cho Sài Gòn. Lối phân tích này đã tạo một ý nghĩ tiếp theo là vai trò của tướng Dương văn Minh hầu như đã được mọi phe phái chấp nhận — như một sự đã rồi !

TC không khó nữa

Cũng trong khuôn khổ những triệu chứng về thái độ hòa dịu của 2 phe, người ta đã đặc biệt lưu ý tới việc Nga khuyến cáo CSVN về vấn đề Việt hóa và Nhật khuyến Mỹ nên thừa nhận Bắc Kinh. Đài Mac tư Khoa đêm 11-11 đã truyền thanh 1 bài nhận định về «chủ thuyết Guam» của Mỹ với những lời lẽ cảnh cáo CSVN là việc Việt hóa chiến tranh nếu kéo dài sẽ đem đến cho họ những hậu quả hết sức bất lợi. Trong khi đó, một số yếu nhân Nhật đã khuyến Mỹ hành động như Gia nã Đại và Ý đối với Bắc kinh để tạo sự yên dịu trong bang giao quốc tế. Tất nhiên những lời khuyên này có thể vô hiệu, nhưng đã được coi là có thể phản ánh rõ rệt quan niệm hòa giải tích cực của Mỹ. Một nguồn tin khác thì cho biết có thể Bắc Hân và BV cũng sẽ được nhiều quốc gia tự do công nhận trong thời gian sắp tới đây. Tất cả những dữ kiện trên đã củng cố thêm ý nghĩ cho rằng Mỹ và TC sẽ xích lại gần nhau để giải quyết các vấn đề của Á châu theo một tinh thần mới là hợp tác thay vì chống đối lẫn nhau.

Nga lại không thích

Theo một số quan sát viên thì trở ngại cho công cuộc dàn xếp hòa bình VN hiện nay chính là thái độ của Nga Xô. Trên thực tế, Nga đã bị TC hất cẳng tại BV, và Nga chưa chịu nhận là thất bại hẳn. Do đó, nếu Mỹ cố giải quyết các vấn đề Á Châu với TC thì Nga sẽ cố cản. Lời cảnh cáo của đài Mac Tư Khoa về chương trình Việt hóa cũng được đưa ra như một chứng liệu cho sự chống đối của Nga. Nhưng rõ hơn hết là thái độ của Ấn Độ. Ấn Độ hiện nay đang khá thân với Nga và vì thế, nhiều người đã nghĩ là Ấn Độ sẽ góp phần khả trợ cho việc văn hồi hòa bình VN. Thế nhưng, Ấn lại tỏ ra thiên vị rõ rệt CSVN và hiện đang suy tôn Trổng giới Thạch. Người Mỹ đã lên tiếng phản nân về thái độ của Ấn và úp mở cho hiểu rằng Ấn đang muốn giúp Nga thọc gậy vào bánh xe chính sách của Tổng Thống Mỹ Nixon. Một nguyên do khác về thái độ của Ấn cũng được tìm trong quyết định mới đây của Mỹ, nhằm cung cấp vũ khí cho Hồi quốc, một nước thù địch của Ấn Độ. Nhưng liệu Nga có can nôi Mỹ đi theo con đường của mình không ?

Mưu tính và mưu tính

Tại Việt Nam, trận thế chuẩn bị cho giai đoạn tương lai cũng khá gay go. Theo các nguồn tin quân sự thì tuần qua đã có 2 ngày liên tiếp, lính Mỹ không dự một cuộc giao tranh nào. Trong khi đó, một nguồn tin khác cho hay đại sứ Mỹ đã khuyến cáo Tổng Thống Thiệu nên bãi bỏ các tỉnh trưởng quân sự. Trong nhận thức của Mỹ, phe quân nhân là phe quyết liệt chống cộng. Như thế, nếu lời khuyến trên là có thực thì có nhiều phần là Mỹ đã đồng ý mở cửa cho CS bằng các cuộc bầu cử tháng 9 năm 1971. Bởi chỉ có lối giải thích này mới thích hợp với sự việc được khuyến cáo trên của TT Thiệu. Người Mỹ có vẻ vẫn sợ phe quân nhân sẽ tổ chức một cuộc bầu cử gian lận cho TT Thiệu. Cũng nói về phe quân nhân thì các tỉnh trưởng Quân khu 1 đã đồng thanh quyết định tẩy chay TTKT Phạm kim Ngọc, sau khi nhận vật này cãi và với tướng Tư Lệnh Quân khu 1 là Trung Tướng Lâm. TT Lâm là một đảng viên Đại Việt, hệ phái Hà Thúc Ký. Việc làm trên nhân danh vụ gạo cho dân miền Trung nhưng cũng có thể coi là một chuẩn bị cho đảng trên, hoặc trong đợt cải tổ nội các sắp tới hoặc trong khuôn khổ 1 mưu tính nào đó cho tiền đồ của đảng Đại Việt.

Vụ Hà Thúc Nhơn thứ hai

Vụ Hà Thúc Nhơn kể như đã sáng tỏ 9 phần 10 sau cuộc họp báo của Giám Sát Viện vào sáng ngày 16-11-70. Trong cuộc họp báo này, một số tài liệu đã được công bố chứng tỏ Hà Thúc Nhơn chỉ là nạn nhân của một khối tham nhũng hết sức rộng lớn. Nhưng người ta còn phải chờ đợi thái độ rõ rệt của chính quyền. Trong khi đó, việc cách chức Phó Tổng Giám Đốc Quan Thuế Ngô Quang Trường lại đang được diễn tả như một vụ Hà Thúc Nhơn thứ hai. Chiếu theo những tài liệu trên báo thì Ngô Quang Trường là một nhân viên liêm khiết, hoạt động rất

tích cực. Nhưng chính vì sự tích cực đó, Ngô Quang Trường đã bị bãi chức. Trong một thư điệp do Thủ Tướng Trần Thiên Khiêm ký tên gửi cho Bộ Tài Chánh, Ngô Quang Trường đã bị giao hoàn Bộ Tư Pháp không với một lý do chính đáng nào. Dư luận đang hỏi rằng : Tại sao Thủ Tướng Khiêm lại bỗng đứng ký một thư điệp dẫm chân lên quyền hành của các Bộ Tài Chánh và Tư Pháp như thế ?

Và tại sao Ngô quang Trường lại bị bãi chức trong lúc vừa lập nhiều thành tích tốt đẹp ?

Báo chí bị CS xâm nhập ?

Trả lời một cuộc phỏng vấn của đài BBC, Tổng Trưởng Thông tin Ngô Khắc Tĩnh đã ngỏ ý muốn được sửa lại luật báo chí mới được ban hành cách đây một năm. Theo ông Ngô khắc Tĩnh thì do các luật lệ hiện nay, Nhà Nước rất khó trừng phạt những tờ báo vô trách nhiệm. Ông Tĩnh còn phê bình Tòa án, hiện đang nắm quyền trừng phạt có vẻ muốn chơi trò chính trị.

Ông phản nân là các Tòa Án đã tri trệ không liệu lý mau lẹ các vụ nhà báo vi phạm luật pháp. (Được biết vào ngày thứ năm 12-11-70, Tòa Sơ Thẩm Saigon đã đưa ra xử tới 72 vụ báo chí vi phạm luật) Vì thế ông Tĩnh muốn tu chỉnh lại luật lệ báo chí hiện nay. Cũng trong cuộc phỏng vấn trên, ông Ngô khắc Tĩnh đã lên tiếng báo động là có CS xâm nhập trong một số tòa báo tại Saigon. Lời báo động của ông Ngô khắc Tĩnh đang gặp phản ứng khá quyết liệt của một số ký giả.

PHONG NGŨA

Ghê chốc, lở lói, gãi tới đâu ăn lan tới đó
Không phải thoa phết sơ sài ngoài da mà hết
uống : **Giải phong Sát Độc Hoàn**

ÔNG TIÊN
GẦN 40 NĂM DANH TIẾNG

Hỏi các tiệm thuốc Hoa—Việt (có bán lẻ)

Nhà thuốc ÔNG TIÊN

Phú Lâm—CHOLON — KNBYT số 3 — 9-5-63

(Tiếp theo ĐỜI SỐNG SỐ 58)

Mang được tiếng « sĩ » quả là khó. Ngày xưa, nhà nho nào chưa từng không được gọi là nho sĩ hay sĩ phu. Chỉ có hủ nho chứ không có hủ sĩ bao giờ cả. Tại các phủ, huyện lý thấy xuất hiện bọn nha lại là những kẻ có dăm ba chữ chuyên viết đơn thuê hoặc xui nguyên giục bị để kiếm chác. Dân đen gọi họ là các thầy nho và ghét cay ghét đắng bọn này nên đã nguyên rửa bằng câu phương ngôn « một đời làm lại làm hại 10 đời ». Trong bài ca dao nói về con cóc, khi con cóc là cậu ông giời thì ai cũng kính sợ còn khi nó lại có họ hàng với tụi nhỏ lại « thất đức » thì ai cũng khinh, nếu đập chết được nó hẳn là mọi người mừng rơn :

Con cóc là cậu ông giời
Ai mà đánh nó thì giời đánh cho
Con cóc là cậu chú nhỏ
Ai mà đánh nó giời cho lạng vàng.

Bọn đó tuy có chút ít chữ nghĩa nhưng chỉ được gọi là hạng nho lại chứ hiển nhiên không phải là nho sĩ. Chính bọn nho lại cũng có mặc cảm khinh bỉ nên về sau nhiều nơi đã phải gọi tránh là « học trò nho » mặc dầu lắm học trò râu tóc đã bạc phơ cả.

Rất ít người được gọi là sĩ. Và bởi lẽ khó như vậy, hiếm như vậy, tiếng « sĩ » trở thành 1 món quý khiến lắm kẻ ham, muốn có cho được. Rồi không có thiên hạ lại chế biến bằng những danh từ giả tạo và sống hãnh diện trong bầu không khí giả tạo đó. Chẳng cứ gì mấy người làm nghề ca hát, nghề chơi nhạc mới thích được gọi là ca sĩ, nhạc sĩ. Khối bọn khoái sống bằng những danh từ đao to búa lớn. Mấy anh thầy bói sáng chuyên môn bịp đời theo cách đoán láo lếu để hốt bạc những kẻ cả tin vẫn luôn luôn vỗ ngực xưng mình là giáo sư. Có lẽ trong 2 tiếng « thầy bói » thì chữ « thầy » được dịch là giáo sư để dễ câu khách chẳng ? Thối không chịu được. Còn nhiều tiệm uốn tóc, tiệm sửa sắc đẹp, tiệm may áo dài phụ nữ trông lụp xụp, lèo tèo chẳng ra cái quái gì cả ấy thế mà nơi bằng hiệu và trên báo chí thấy quảng cáo rùm beng là viện nọ, viện kia, làm như muốn ngồi ngang hàng ngay với viện đại học, viện Pasteur...

Cứ đà này chắc nay mai chúng ta sẽ có viện phở, họ: viện bún bò giò heo, hàn lâm viện thịt chó nhựa mận !

Trở lại chuyện ca nhạc. Vấn đề kể cũng đã khá rõ rệt. Người soạn các bản nhạc gọi là nhạc sĩ, người dùng nhạc cụ để biến nhạc in trên giấy thành âm thanh gọi là nhạc công. Một đẳng thiên về nghệ thuật, về óc sáng tạo, một đẳng nặng về kỹ thuật về sự điều luyện ngón buông bắt, về sự khéo léo của miệng hoặc tay chân. Không thể có sự lẫn lộn. Không thể mập mờ đánh lận con đen, cá mè 1 lứa như kiểu 1 số người thích mua cho được nhãn hiệu « nhạc sĩ ». Thực ra danh từ nhạc sĩ cũng chẳng thấy oai hơn danh từ nhạc công 1 mảy may nào cả. Nhưng nếu để lẫn lộn người ta cảm thấy khó chịu, tức tối như bị đánh bạc gian. Có thể, sau khi đã phân biệt dứt khoát, cần nên ghi thêm 1 điểm này nữa : Nhạc sĩ khi sáng tác 1 bản nhạc cũng phải vận dụng đến kỹ thuật và về phía nhạc công, khi chơi 1 bản nhạc tất nhiên ông cũng kêu gọi đến nghệ thuật, nghĩa là óc sáng tạo cũng có đóng góp 1 phần nào. Quan điểm đó đúng đắn chúng ta chấp nhận được.

Còn về ca. Như đã nói, không có danh từ ca sĩ, chỉ có ca công là tên chung để chỉ những người ca hát, dù nam hay nữ, dù tài tử hay chuyên nghiệp. Nghề ca hát ít vận dụng đến óc sáng tạo, vậy xai chữ « công » là « đất » nhất, bởi lẽ chữ « công » ngoài nghĩa làm thợ còn chỉ sự khéo léo nữa (Đào Duy Anh, sđđ, tr 117). Còn danh từ ca nhân (như thi nhân, văn nhân, tội nhân...), nhưng ca nhân nghe chung chung quá, không có gì nổi bật.

Những danh từ ca cơ, ca kỹ, ca nhi, ca nương... là dành riêng cho phụ nữ. Trong số các tiếng cơ, kỹ, nhi, nương dùng để ghép sau tiếng ca, duy có tiếng « kỹ » nghĩa không được thanh nhã mấy, chỉ ở đào, đào hát; còn « cơ » là mỹ hiệu của đàn bà, « nhi » là người còn nhỏ tuổi, « nương » là tiếng đẹp để gọi người con gái (Đào Duy Anh, sđđ, tập thượng, tr. 126, 441; tập hạ, tr. 18, 74). Những tiếng đó đẹp và trẻ trung như vậy mà chàng ai nhận cho lại cứ đi bước cho bằng được 2 chữ « ca sĩ » mới chịu.

Có mấy tiếng nôm « đào hát, kếp hát » suy nghĩ kỹ thấy rất sát nghĩa nhưng người nói không dùng được bởi nói đến đào kếp thì mọi người

thường liên hệ tới các diễn viên của sân khấu cải lương, hát bội, chèo, kịch. Mà sao không thể phân biệt như thế này: cô đào chiếu bóng Thẩm Thúy Hằng, cô đào cải lương Ai Hưu, cô đào hát Thanh Thúy ? Vẫn biết tiếng « đào » đã bao hàm nghĩa chỉ phái nữ bên trong, nhưng vẫn phải dùng tiếng cô đặt trước để phân biệt với tiếng bà và tiếng cụ. Như bà đào hát Ngọc Cẩm, cụ đào kịch Năm Sa-đéc... Kép cũng rứa. Anh kếp hát Nhật Trường, ông kếp cải lương Tấn Tài, cụ kếp kịch Vũ Huân, nhưng chắc sẽ không có ai lại nói theo lối phân tích lằng cằng chệch cái óc làm tư này đâu.

Nếu để ý một chút chúng ta sẽ thấy tại sao có nhiều danh từ Hán Việt để chỉ các ca nữ đến thế và tại sao lại gọi bằng những tiếng đẹp đẽ, quý mến « cơ », « nhi », « nương ». Việc tìm hiểu tưởng cũng chẳng có gì khó khăn. Theo quan niệm cổ Đông phương, những người ca hát phần đông là đàn bà. Cung tần mỹ nữ người nào mà không biết đàn địch xướng ca :

Cầm điệu nguyệt, phổng tâm Từ Mã.

Địch lâu thu, độ giả Tiêu Lang.
Đầu mà tay múa, miệng xang Thiên tiên cũng ngoảnh nghề thương trong trăng.

(Cung oán ngâm khúc)

Đàn bà cống hiến những thu vui để đàn ông tiêu khiển (ngày xưa đây !). Trong cung cấm đã vậy, mà ngoài dân gian cũng thấy mọc nhan nhản những ca lâu, ca đình. Những chàng trai phong lưu đất Ngõ làng, trong gió xuân phơi phới, cưỡi ngựa đóng yên bạc đập hoa rung tìm vui trong các chốn xướng ca. Hoặc cảnh : trong thuyền, người đàn bà « tay ôm đàn che nửa mặt hoa » trên bến Tầm dương 1 đêm trăng « phong diệp địch hoa thu sát sát ». Và chúng ta chưa quên hình ảnh « Đạm Tiên, nàng ấy xưa là ca nhi ». Rồi Kiều. Rồi những cô Geisha, con cháu Thái dương thần nữ, sống sinh trong bộ Kimono sặc sỡ, ôm chiếc tam huyền cầm Samisen ca những khúc não ruột làm « dọt lòng mình cũng nao nao lòng người »...

Đàn ông thường chỉ thấy chơi nhạc chứ ít thấy nói đến ca hát, Chàng Trương Như đất Thành Đô đời Hán gây khét Phụng cầu

hoàng. Tiêu Sử, con rề Tân Mục Công đời Xuân Thu thổi ống tiêu... Diễm tích đã dẫn như vậy.

Đông phương, hầu hết những người sống về nghề ca hát là phái nữ. Trái lại, Tây phương những bọn du ca (troubadours, trouvères, ménestrels) phần lớn là đàn ông (lý do tại sao sẽ giải thích sau). Đông phương có nhiều danh từ chỉ loại ca nữ là ví vậy. Có người đẹp tất phải có tên đẹp để gọi, mỹ nhân phải có mỹ hiệu, mỹ tự, dĩ nhiên. Cũng như các cô ca hát hiện nay đều mang những tên Thanh, Diễm, Bích, Ngọc, v.v., chứ không ai đại gì để thiên hạ réo tên cúng cơm thị Tũn, ả Mít... Ca nhi, đọc lên như có 1 chút gì còn ngây thơ, ngây ngáp ; ca nương tỏ vẻ cốt cách quý phái ngang với những danh từ quý nương, nương nương, nương tử...

Xướng ca vô loại

Cái quan niệm cổ đối với những người ca hát thật khác nghiệt. Chẳng những đó là quan niệm tỏ vẻ khinh bỉ của dân gian mà còn là quan niệm của những người giữ quyền chấn dân nữa. Nó đã được ghi rõ trong luật pháp như những biện pháp chế tài (sanction). Luật Hồng Đức đời Lê cho đến luật Gia Long đời Nguyễn cũng thế.

Sở dĩ người xưa đã có ấn tượng xấu đối với đám người mắc vào cái nghiệp cầm ca vì xã hội thời đó là 1 xã hội sống trong khuôn mẫu giáo lý Khổng Mạnh. Xướng ca bị loại ra ngoài, không được xếp vào trong tứ dân sĩ, nông, công, thương (nên nhớ thời xưa « binh » chưa được coi như 1 nghề). Mà quả thật xướng ca loay hoay không biết xếp vào đâu cho ổn. Không phải sĩ, chẳng phải nông, không công mà cũng chẳng binh. Vì không ra giống gì cả nên xướng ca bị gạt phát ra rìa. Và bị khinh khi « xướng ca vô loại ». nghĩa là bọn ca hát là những kẻ không được xếp loại. Chữ « loại » là biến thể của chữ « loại » để đọc nghe cho êm tai cũng như chữ « nghi » biến thể của chữ « nghĩa » vậy (bất nghi bất nhân, đàn ông không râu bất nghi v.v.).

Về mặt xã hội, xướng ca còn bị kết án vì xưa kia dân chúng sống theo chế độ gia tộc phụ hệ và theo truyền thống định cư nông nghiệp,

nay nhất đán bỏ nhà để theo gánh hát lang thang nay đây mai đó là đi ngược với nếp cũ, đảo lộn quan niệm cổ hữu về gia đình không thể chấp nhận được.

Về mặt đạo đức, người đời cho rằng làm nghề đào kếp hát bội, hát chèo là đi ngược lại thuần phong mỹ tục, trật tự xã hội theo quan niệm Khổng giáo. Ai đời trong các tích diễn bố lại đóng vai đây tớ theo hầu con, mẹ đóng vai vợ của con v.v.. Thật là luân thường đảo ngược, loạn luân lộn ổ hết cả lũ. Và đây cũng là cái nghề suốt đời sống tối tăm (diễn về đêm) và chuyên bôi mặt đeo râu làm những chuyện giả dối phù ảo trái với thời thường, với thực tế (không phải vua nhưng lại làm vua trong 1 lúc). Đối với đàn bà ca hát, công luận lại càng nghiệt ngã hơn nữa. Cái tứ đức công, dung, ngôn, hạnh không phải để đi ca hát. Ngay hát nhà tơ, hát cửa đình cũng vậy chứ đừng nói chuyện đi theo gánh ngày này sang tháng khác như 1 nghề chuyên. Người phụ nữ sống yên hàn là sống dưới mái nhà (chết tự chữ « yên » gồm trên có bộ miên là mái nhà, dưới có chữ nữ). Người đàn bà ngoan cũng là quán xuyến đảm đang việc tề gia nội trợ, việc trong nhà (nam ngoại, nữ nội).

Về mặt kinh tế, những người làm nghề ca hát thật chẳng đóng góp cho quốc gia 1 năng lực sản xuất nào cả. Họ bị xã hội miệt thị vì coi như loại không sinh lợi thiết thực. Những thường dân khác, tùy theo nghề nghiệp và tài sản phải nộp các thứ thuế như điền thổ, mỏ, muối, quốc, trà v.v... trong khi đó bọn ca hát không phải đóng thuế, sống bám vào người khác và nhiều khi còn được những món tiền thưởng nữa. Ấy là chưa kể có những cô đào sên b phách đã làm nhiều người đắm mê như ăn phải bã đến độ khuyh gia bại sản và mất hết nhân cách. Nhiều bà vợ đã rủ tai nhau về hiên họa đi chơi cô đầu của các đức ông chồng và truyền tụng những huyền thoại cô đầu đáng búa ngãi, cho ăn của dơ thế nào để bọn rút không cho dứt ra được... Tóm lại dân chúng đã cho nhà có đầu là chốn rất xấu xa làm bại hoại phong hóa.

(CÒN NỮA)

Tài
liệu
đặc
biệt
của
Đời

C.I.A LÒ CHẾ TẠO VÀ LÀM THỊT TỔNG THỐNG

Trong số đen đã ghi :

Diaz, Madero, Huerta, Stroessner, Somza, Jimenez, Trujillo, Odria, Pinilla, Prado, Frondizi, Bosch, Illia, Azevalo, Mossadegh, Arbenz, Ibarra, Alvaro, Branco, Costa, Silva Brizzola, Kubitschak, Kassem, Lasso, Sogham, U-Nu, Lý Thừa Vãn, Menderes, Ngô Đình Diệm, Soekarno, Sihanouk... biết đâu lại chẳng còn nhiều cái tên quen quen nữa nổi tiếp.

Ngay từ ngày đầu, cách đây đã hai năm, phe cộng sản đã đưa ra một đòi hỏi rất hỗn xược để bắt bớ Mỹ, đó là việc đòi thay thế « Ông Thiệu Ông Kỳ ». Trên phương diện luật pháp quốc tế chưa bao giờ có một đòi hỏi vô lý tréo căng ngồng đến như vậy.

Nhưng trong thực tế của lịch sử, phe cộng sản đòi hỏi hỗn xược như vậy là lỗi tại Mỹ. Vì Mỹ vẫn thường nhúng tay vào không biết bao nhiệm vụ lập tổng thống hay lật tổng thống tại các nước nhược tiểu thường coi Mỹ như đồng minh của mình ! Loại bài sau đây sẽ lần hồi ôn chuyện cũ để tìm hiểu hậu ý của Mỹ trong tương lai liệu

Mỹ có nhất quyết tôn trọng quyền tự quyết của nhân dân miền Nam như Mỹ vẫn lớn tiếng tuề thốt hay là lịch sử những tân tuồng cũ lại được Mỹ diễn lại... như sau đây.

Lẽ dĩ nhiên những thí dụ kể ra sẽ có tính cách điển hình và còn biết bao nhiêu vụ chưa được phơi bày ra ánh sáng dư luận.

Bài học lập và lật tổng thống ở Mê tây Co

Trong lịch sử Mỹ, vị tha của Mỹ là ông Woodrow Wilson. Những bài diễn văn của ông về vấn đề quốc ngoại luôn luôn nhấn mạnh rằng Mỹ đề cao quyền tự quyết của các dân tộc nhược tiểu. Nhưng trong thực tế nhiệm kỳ 1914 — 1917, TT Wilson đã nhúng tay vào miền Nam châu Mỹ một cách trắng trợn. Đặc biệt là vụ Mê tây Co.

Tại nước láng giềng sát biên giới phía Nam của Hiệp chúng quốc châu Mỹ, TT Porfirio Diaz cũng như TT Huerta đều là những nhà độc tài được Mỹ ủng hộ.

Porfirio Diaz là 1 nhà tư xuất rồi trở thành trạng sư. Nhưng Diaz

lại tham dự vào cuộc chiến tranh với Mỹ trong thời kỳ 1846—1848 với kết quả là Mê tây Co mất 2 phần 3 lãnh thổ cho nước Mỹ. Diaz ra ứng cử Tổng thống ở Mê tây Co năm 1887. Y bị thất bại. Tới kỳ 1871 Diaz lại ra tranh cử, rồi lại bị bại. Đến kỳ 1876 Diaz lại bị bại lần nữa. Thất bại liên tiếp như vậy trong các nhiệm kỳ bầu cử, Diaz vẫn quyết tâm tìm cơ hội nắm quyền ở Mê tây Co. Sau khi thất cử năm 1876, Diaz liền ra tay cướp quyền bằng võ lực.

Lúc đó ở Mỹ là nhiệm kỳ của Tổng thống Taft, Diaz ngầm hứa với Mỹ nhiều quyền lợi kinh tế. Bù lại kế hoạch cướp quyền của Diaz được Mỹ ngó đi và nhờ vậy mà Diaz nắm quyền suốt 35 năm liền : từ 1876 tới 1911. Trong thời gian dài đó nền kinh tế Mê tây Co được xây dựng mở mang khá vững chắc nhờ Mỹ bỏ vốn đầu tư. Sở dĩ Diaz ở lâu tại chức vì người Mỹ nghĩ rằng cần có sự ổn định chính trị để công việc kinh tế diễn tiến đều mà không gặp xáo trộn. Nhưng về mặt chính trị thì bị đất : tại cả

quyền tự do dân chủ tối thiểu đều bị vi phạm. Dân da đỏ bị đuổi khỏi đất đai của họ. Nạn mù chữ kể như hoàn toàn. Trong chế độ độc tài dĩ nhiên thật tự tuyệt đối. Vài cuộc nổi dậy nhỏ bị đàn áp dữ dội ngay. Vốn tư bản ngoại quốc từ Mỹ đổ vào Mê tây Co không ngại đi khai thác các hầm mỏ. Đa số dân chúng sống vất vả và một thiểu số có lợi tức thật cao. Hệ thống đờng sù từ 600 cây sô-ban trường (217.0 cây số).

Trong một bức thư viết cho vợ, Tổng thống Mỹ Taft đã xác nhận ra tự nhiên rằng : « Chúng ta có 2 tỷ Mỹ kim đầu tư ở Mê Tây Co, nếu mà Tổng thống Diaz có mệnh hệ nào thì số vốn đầu tư đó sẽ bị đe dọa nặng nề ».

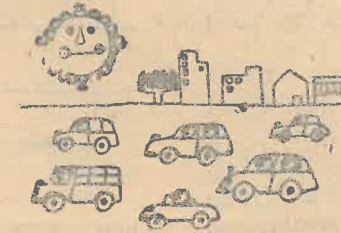
Tính tỷ lệ số vốn mà Mỹ bỏ ra đầu tư ở Nam Mỹ thì riêng Mê tây Co đã chiếm mất 52%. Việc Tổng Thống Mỹ Taft đặc biệt « năng nổ » ủng hộ Diaz tương cũng dễ hiểu. Và ông đã cử một người rất « mưu kế thâm sâu » là ông Henry Lane Wilson làm đại sứ Mỹ ở Mê Tây Co.

Cái vai trò của ông đại sứ Mỹ trong một nước nhược tiểu bao giờ cũng đặc biệt quan trọng. Đại sứ Wilson là 1 thư thượng đế nhờ sẵn sàng làm đủ mọi cách, tung bắt cứ số tiền nào vào công việc củng cố vị địa cho Diaz. Chính vì vậy mà qua 35 năm tại chức, cứ bốn năm lại có bầu lại Tổng thống. Tuy các nhân vật đối lập có uy tín ra tranh cử với Diaz nhưng cứ 4 năm một lần Diaz lại tái đắc cử đều đều. Việc Diaz bị mất chức cũng chỉ vì ông ta quá tự tin. Trong cuộc tranh cử chót hết của Diaz vào năm 1910 Diaz dĩ nhiên lại đắc cử nhờ Diaz đã nhốt vào ngục một nhân vật được dân chúng coi như vô địch về tranh đấu cho tự do dân chủ. Đó là ông Francisco Madero. Nhưng sau cuộc bỏ phiếu Diaz saysra trong chiến thắng đã ra lệnh thả Madero ra. Ngay khi được tự do Madero liền trốn qua Texas và công bố một cuộc cách mạng lật đổ Diaz.

Việc lật đổ Diaz cũng là 1 thí dụ điển hình về cách thức hành động của người Mỹ. Khi liên tiếp được Hoa Th. Đồn trợ lực để ở lại chức Tổng Thống Diaz đã trở thành 1 đối tượng một đề tài tranh cử ở Mỹ. Nếu đương kim Tổng Thống

Taft của Mỹ bênh vực Diaz thì đó là cơ hội để phe của ông Wilson mở xê sự xấu xa của Diaz ra đặt chứng minh là Taft đã sai lầm. Cứ cái điều đó mà Madero được phe đối lập Mỹ giúp đỡ ngầm rất hữu hiệu.

Từ Texas trở về Mê Tây Co, chẳng hiểu Madero kiếm đâu ra được rất nhiều tiền, để dọc đường chiêu mộ binh mã. Và kết quả là Madero vượt biên giới từ vô lãnh thổ Mê Tây Co, tiến chiếm thủ đô Mê khá dễ dàng. Liền đó Madero cho mở lại cuộc bầu vào năm 1911 và dĩ nhiên Madero được bầu làm Tổng Thống. Porfirio Diaz chạy qua Mỹ sống lưu vong.

Khi Mỹ chót lập tên vô tài làm tổng thống.

Việc Francisco Madero được 1 nhóm tài phiệt và chánh trị gia đối đầu Tổng Thống Taft ủng hộ để đưa y lên làm Tổng Thống là một việc mà liền sau đó họ nhận ra sự sai lầm. Madero là một cây nôi doc, hùng biện nên hứa hẹn thật đẹp nhưng y không đủ tài đủ đồng chí để áp dụng những kế hoạch hay ho đã hứa. Hơn nữa, Madero lại hứa cả chia đất cho nông dân. Việc này đe dọa nặng nề các công ty khai khẩn đất với vốn đầu tư của Mỹ.

Khi mà quyền lợi của Mỹ bị đụng chạm tới thì dĩ nhiên Hoa Thịnh Đốn phải ra tay chạy thuốc. Viên đại sứ của Mỹ Henry Lane Wilson xưa kia khoái Diaz bao nhiêu thì nay lại ghét Madero bấy nhiêu, trong báo cáo gửi về Hoa Thịnh Đốn, Lane Wilson nhận xét về Madero như thế này : « Maderola 1 tên hơi khùng kiêu Neron ». Và ngay từ đó nhân viên Mỹ ở Mê tây Co lại phải khổ công đi tìm 1 « người hùng cho thời cuộc ». Dĩ nhiên là « người hùng » đó do Mỹ chọn kỹ lưỡng và « thời cuộc » sẽ do Mỹ bày ra đúng lúc.

Vào tháng hai năm 1913 những

đại diện chủ Mê Tây Co bị mất đất (do Madero chia cho nông dân) nổi dậy rất tự nhiên. Cuộc nổi dậy này được ngay nhân là giá phần nửa quân đội Mê tây Co ủng hộ. Và số phận của Madero kể như tàn lụi khi « người hùng của thời cuộc » xuất hiện. Đó là Tướng Huerta, tổng trấn quân khu thủ đô. Ông này công bố lập trường ủng hộ quân nổi dậy. Tướng Huerta, ít được chú ý. Nói đúng ra là Huerta nổi tiếng như một « siêu Tướng cướp ». Bởi vậy, dù tin tức có cho biết là Huerta đã nổi dậy chiếm được quyền thì người ta vẫn chưa tin là Huerta sẽ vững bền trên cái ghế quốc trưởng của Mê Tây Co. Nhưng một việc nhỏ cho thấy quả Huerta đã được an bài theo ý định của « thượng đế » : Trong 1 buổi tiếp tân long trọng đầy đủ ngoại giao đoàn, Huerta được đại sứ Mỹ Henry Lane Wilson, tới bắt tay và lớn tiếng chào mừng vị Tổng Thống tương lai của Mê tây Co tự do ». Cũng ngày đó người ta đã quên Francisco Madero và bạn y vì người của Huerta đã cần thận bắt bỏ cựu Tổng Thống Madero và phó Tổng Thống của Mê Tây Co.

Tính sơ sơ sơ cũng thấy Diaz cướp quyền bằng võ lực thì rồi cũng bị mất quyền vì võ lực. Số phận Madero cũng vậy. Nhưng Diaz trị vì được 35 năm có công với Mỹ nên được sống lưu vong ở Mỹ. Còn Madero chỉ là 1 trò chơi chốc lát, một trò chơi nhưng kết thúc thật thảm khốc.

(CÒN NỮA)

BÓNG TỐI ĐI QUA

(tức 1287 ngày trong Bộ chỉ huy tối cao MT DTGPMN)

Hồi ký : VŨ HÙNG

Cải biên : KIM NHẬT

tập 2 đã phát hành trên toàn quốc

— Bạn đọc báo Đời không đọc BÓNG TỐI ĐI QUA không phải là bạn đọc của Đời.

— Một tác phẩm không được đọc sẽ ức đến học máu mà chết.

Khiêm tốn

Sau khi cựu T.T De Gaulle nằm xuống, dân Tây mở chúc thư của cụ ra đọc.

Tướng De Gaulle dặn dò rằng: «Hãy chôn tôi ở quê nhà, một cách giản dị, đừng bày lễ quốc táng lỗi thời.

Các ông Tổng Thống, Bộ Trưởng, các nghị sĩ dân biểu đừng đến viếng tang, phúng điếu.

Cho phép các binh chủng cử đại diện tới dự tang lễ, nhưng ít thôi, và chờ thời kèn đánh trống om sòm.

Cấm không được đọc điệu văn ca ngợi công đức tôi.

Cấm không được đọc điệu văn ở quốc hội.

Trong tang lễ, cấm không dành cho ai một chỗ danh dự.

Cương quyết từ chối mọi vinh dự, chức tước, tuyên dương công trạng, huy chương, truy phùng...»

Đại khái đó là những lời dặn dò của cựu Tổng Thống mũi dài De Gaulle.

Đọc xong thì thấy rằng ông cụ rất khiêm tốn.

Nếu không khiêm tốn tại sao lại từ chối tất cả các vinh dự mà cõi trần ai sẽ gán cho mình?

Nhưng đọc kỹ thì thấy ông cũng rất hách xì xằng.

Nếu không hách xì xằng thì sao lại đoán trước mình sẽ được nhận rất nhiều vinh dự lớn lao mà dân dò cấm đoán.

Ông lại nói rõ là ông cấm, chứ không phải là ông không muốn, hay là ông xin miễn.

Đọc kỹ di chúc, ta lại thấy De Gaulle viết di chúc này từ 1952. Trong cuộc đời của ông có 2 giai đoạn sáng nhất. Giai đoạn đầu là thời kỳ kháng chiến chống Đức 1940-1946, De Gaulle đã giải phóng tổ quốc khỏi để giày Đức quốc Xã.

Nhưng giai đoạn đầu này ông thành công một phần nhờ vận nước, lòng dân đồng lòng kháng chiến, một phần nhờ Mỹ, Anh giúp sức, giúp quân, giúp súng đạn.

Giai đoạn thứ 2 sự nghiệp của ông mới thật lẫy lừng. Rõ ràng là ông đã cứu vãn nước Pháp, gây lại lòng tự tin cho dân tộc, giữ được thể độc lập với Mỹ, đưa nước Pháp lên hàng cường quốc nguyên tử, sửa cả hiến pháp, nắm gần toàn quyền... Giai đoạn rực rỡ này bắt đầu từ 1953, kết thúc vào 1969.

Vậy mà trong bản di chúc 1952, De Gaulle đã tiên liệu để từ chối rất nhiều vinh dự, mà dân Pháp, nước Pháp sẽ dành cho ông.

Điều đó lại càng chứng tỏ Mon Général rất hách xì.

Di chúc của De Gaulle lại được trao cho ông Goerge Pompidou từ 1952. Bây giờ Pompidou đang làm Tổng thống Pháp. Vậy lại càng thấy De Gaulle đã chọn Pompidou là người kế vị ngôi lãnh tụ của phe Gaulliste.

Nếu cổ TT Diệm cũng lo xa như De Gaulle, mà làm một bản chúc thư sẵn, thì đỡ biết mấy. Người ta sẽ tránh được nỗi phân vân là giữa 2, 3 phe Cần Lao, phe nào mới là thừa kế chánh truyền. Mà dư luận cũng khỏi thắc mắc rằng tại sao Tổng thống Phủ nhân tới chiêm bái mộ cụ năm ngoái, năm nay lại thôi.

ÔNG ĐẠO CÂY

Nhưng cụ Diệm có để lại di chúc hay không để lại?

Điều này may ra chỉ có TT Nguyễn văn Thiệu biết mà thôi.

Trong mục sổ tay của báo Chính Luận, ông anh Sức Mấy có vi von rằng: «Sự trở lại quyền hành của De Gaulle năm 1958 giống như trường hợp cầm quyền của ông Ngô đình Diệm trước đó 4 năm».

Bản Đạo cũng đồng ý rằng có điểm giống nhau giữa 2 trường hợp.

Nhưng cũng có điểm khác nhau.

Khác ở chỗ là De Gaulle trở lại cầm quyền hoàn toàn vì lòng dân mong muốn. Ông ta đang ở 1 nơi ẩn dật ngay trong nước được mời ra nắm quyền.

Còn cổ TT Diệm thì đang lưu vong ở Mỹ, nấp dưới sự che chở của Đờ Hồng Y Spellman, và được trở về với sự hỗ trợ của các nước bạn. Ông De Gaulle thiếu hẳn một Hồng Y Spellman và một tướng Lansdale hỗ trợ.

Bữa nọ Sukarno chết, người ta đã chèo kéo cái chết đó để so sánh Sukarno với ông Diệm, muốn làm thối lại cho một cái chết đã rĩ nát.

Bây giờ chúng ta cũng nên tội nghiệp ông De Gaulle mà đừng chèo kéo làm chi.

Thách thức

Ông Dân Biểu Diệm, xuất thân là một cán bộ chỉ huy một quân miền Trung, hiện đang dòm ngó cái chức Tổng Trưởng Thông tin của ông Ngô khắc Tỉnh, vốn ưa «thông tin» nên vừa tung ra một cái tin giật gân, là có ông lớn Cán bộ sát buồn lâu, mở nhà chứa.

Chuẩn tướng Tổng Giám Đốc Cảnh sát Quốc gia vi danh dự của ngành Cảnh sát bèn tố tình bằng 1 lá thư ngỏ; trong đó «xin đưa ra một thách thức rất khiêm tốn» là thách ông dân biểu đối chất.

Đúng là bệnh dịch. Bệnh dịch đối chất. Các anh em trong nhóm «Hà thủ Nhon» còn đợi chỉ mà không đứng ra tổ chức cuộc đối chất này! Nếu ông

Chuẩn Tướng Hai sạch thì ông dân biểu Diệm sẽ lộ cái mặt bản ra. Mà nếu Chuẩn Tướng Hai bản thật thì sẽ còn nhiều pha cụp lụp.

Pha cụp lụp đó là: Chuẩn Tướng Hai tình nguyện «sẵn sàng đến pháp trường cái để đền tội». Cái đó hơi khó.

Việc đưa 1 người ra pháp trường cái không phải là việc của Tổng nha, đó là việc của tòa án. Chuẩn tướng Hai tự ý áp giải tội nhân (dù là chính mình) ra pháp trường cái, tức là vi phạm nguyên tắc phân quyền giữa Hành pháp và Tư Pháp, không được đâu!

Trong trường hợp đó, dù Tướng Hai có tự ý ra đứng ở pháp trường cái, cũng không ai dám đóng vai tiêu diệt hành quyết để xử ông. Vì chưa có án!

Cho nên được ra pháp trường cái đâu phải dễ. Khó lắm chứ! Khó khó mà từ khi thiết lập đến giờ chỉ mới có mỗi Tạ Vinh. Ôi! Pháp trường Cái!

Đòn bản

Ông Dân Biểu Phan xuân Huy làm 1 chuyến đi miền Trung lo cho cử tri bị nạn lụt.

Trong lúc ông Huy vắng mặt, mấy người Hạ Nghị Viện tung tin rằng: Ông Huy đang vào nằm nhà thương Grall để chữa bệnh teo chim. Ông làm cho Hạ Viện mỗi ngày tốn 1500 đồng tiền cơm tiền thuốc.

Ông Huy trở về, nổi trận lôi đình.

Nổi giận là đúng.

Tất nhiên ông Huy ra miền Trung bão lụt rét mướt thì có thể chim nó cũng sun lại, vì rét chứ không phải vì bệnh.

Nhưng đâu phải nhân cơ đó mà mấy ông phe đối nghịch lại mang con chim teo của người ta ra mà xuyên tạc. Hạ Viện đã đầy những gà vôi điều hâu và bồ câu. Bây giờ lại thêm con chim teo nữa thì hơi nhiều. Các đảng đại diện dân khả kính cả, bây giờ có câu chuyện chim teo, chưa ai biết hư thực ra sao, cứ treo lơ lửng đó. Đem

cái chim teo mà treo lơ lửng giữa chốn nghị trường, coi bộ ít mỹ thuật.

Ông Phan xuân Huy nổi giận một cách xứng đáng.

Nhưng không biết ông nổi giận vì bị người ta vu tiêu xài mỗi ngày 1500 đồng của Hạ Viện một cách hoang phí; hay là ông nổi giận vì bị gán cho cái bệnh teo chim.

Vụ xài phí 1500đ. một ngày là việc công. Còn vụ teo chim là việc tư. Cứ coi cách phản ứng của ông Huy nhằm vào việc công hay việc tư thì ta đoán được tâm địa ông chú trọng tới công ích hay là tư lợi.

Nếu ông cực lực cải chính mình không nằm bệnh viện, không xài tiền công quỹ, vậy thôi, thế tức là ông chỉ quan tâm đến việc công.

Còn nếu ông cực lực cải chính mình không bị teo chim, đưa nào nói bậy oán bỏ cha nó đi; vậy là ông chỉ chú ý đến việc tư.

Nếu chỉ chú ý đến lời vu oan cho cá nhân, cho con chim của cá nhân mình, thì ông Huy sẽ đặt con chim mình lên trên, công ích xuống dưới.

Hoặc giả ông DB có quyền coi con chim của mình cũng là một vật công; mình là đại diện dân thì chim mình cũng đại diện chim nhân dân. Đưa nào nói xấu chim mình, tức là chống lại nhân dân. Khi đó lại khác.

Nhưng những dân biểu nào chơi cái cái đòn bản đi vu cáo cho Phan xuân Huy cái bệnh bản thủ đó, thì thật đáng tội. Cái tội này tòa án không thể xử được Hiến pháp cũng không qui định đáng đem truất quyền dân biểu. Tối cao Pháp Viện cũng không cần phán quyết.

Cái tội này thì chỉ nắn xử bằng nách nhét chim vào miệng. Hiện nay có nhiều vị tu hành bị hãm oan về tội tình ái, quý vị nhân dịp này nên làm lễ «hiến chim» cho hạ viện để riêng tặng các ông dân biểu ưa nói ầu.

NHÀ HÀNG VIỆT NAM TẠI THỦ ĐÔ NAM VIỆT

NAM ĐÔ TỬU GIA

199-205 Đại lộ Nguyễn thái Học SG — ĐT 24.195, 25.505

- Thiết đãi khách ngoại quốc với thực đơn Việt Nam là vinh dự cho Việt Nam.
- Đặt tiệc liên hoan, cưới hỏi tại Nam Đô Túu Gia là một khách lễ cho người VN.
- Đối bản với thực đơn Nam Đô là thực khách sành nhất với những đặc điểm sau đây:
 - Việt thuần túy Việt.
 - Tây thực là Tây, không lai Tàu.
 - Tàu đúng là Quảng chánh hiệu bên Tàu.
- Ba (3) phòng trang nhã: Quán Trúc, Sư Tử, Song Hải; tiếp được từ 100 đến 360 thực khách.
- Hãy đến viếng dè thường thức.
- Hãy thưởng thức dè ưa thích.
- Phụng sự quý khách dè phát triển kinh tế quốc gia.

VÔ VĂN ỨNG tự BẦU ỨNG
Kính mời

Có một nhà văn học, bình như là Hồ hữu Trương, có một nhận định về kiến thức văn hóa và kinh nghiệm bản thân của văn hóa, thì ông cho rằng, văn hóa là biên và cái kinh nghiệm bản thân của người làm văn hóa là thước đo lường. Kề ra đây là một ý nghĩa tương đối hợp lý, hợp tình, hợp cảnh, đáng được ghi nhận. Cũng như khi nói đến kinh nghiệm, bản thân của nhân loại là gì, nếu không là, kẻ bày giờ truyền lại, làm sao đưa trẻ thơ đến sau có thể cảm thấy được rằng lửa sẽ còn cháy, làm cho họ tin tưởng sâu xa hơn vào sức mạnh thi ca lửa. Thưa đó là nói về trường hợp của thi nhân hữu hạng, Maiakovski. Cả một nền thi ca Nga, người ta có thể bỏ Pouchkine, cũng không thiệt hại bằng thiếu sót nói về thi ca lửa của Gorki, rồi Maiakovski, cũng như có thể quên Tourgueniev nhưng không thể bỏ qua Léon Tolstoi. Hoặc những năm mười năm đầu của nền văn chương Xô Viết, người ta không biết đến một nhà văn cũng là Tolstoi, nhưng không phải là Léon mà là Alexis. Tôi đã đọc đến hai ba lần tác phẩm *Écrit sur la guerre*, phần ảnh sức sống mãnh liệt của chiến sĩ ngoài đời trong văn chương. Nó là lửa truyền lại cho kẻ đến sau. Hoặc những ai từng quen với nền thi ca Đức, người ta sẽ dễ nhớ Goethe hơn là Holderlin, hoặc Rainier Maria Rilke. Một nhà văn gốc Áo viết tiếng Đức, Stephan Zweig, cho rằng «thế giới thơ Holderlin nằm trong định đề Empédocle họa chăng có vượt hơn tiền bối chung đường, là thơ có mầm sống sinh động và tư tưởng được biến chế thành cảm nghĩ. Nền thơ của Holderlin vượt hơn thi hào Goethe vì thơ của Goethe mới chỉ là phần số của cuộc đời. Còn thơ Holderlin là nhu cầu thiết yếu trọng đại của loài người, là một thứ tôn giáo thi ca trong tôn giáo thi ca nhân loại» (1).

Hoặc với Rilke thì sao, thi thi sĩ không những chỉ hiểu về nhân sinh mà còn phải biết rõ một đường chim bay tuyệt vời trên trời cao, một cuộc sống phức tạp của loài ong, cái kiến. Cuộc sống của người thi sĩ ấy nằm trong tay chìa khóa tâm hồn người, cả vật, cả những nơi mà mình đặt chân

Lá thư thứ 2 của 1 thi sĩ dành cự tuyệt mang tên mình

Lửa

THÊ
PHONG

tôi. André Malraux là người Pháp mà còn chưa biết rõ nước Pháp bằng gót chân giang hồ của Rilke. Tác phẩm của Rilke không chỉ bằng Đức ngữ, mà nơi nào ông đặt chân tôi là có thơ xuất bản tại đó. Sản nghiệp của người, là sự gom góp tất cả những thi bản rải rác trên thế giới. Người chết đi trong sự yêu thương của toàn nhân loại là người.

Như vậy chẳng phải là Rilke muốn tìm hiểu một tâm hồn rất riêng tư, ít ra hiểu được họ, mà kẻ khác không sao nhìn thấy được chân giá trị như ông thường biểu lộ. «Tôi muốn hiểu ít nhất là một tâm hồn mà trong khi đó mọi người không hiểu nổi giá trị của tôi». Hỡi mai mả, nhưng bản chất để hiểu tâm hồn lớn, là phải có tâm hồn lớn. Cuộc sống thường nhật

của thi sĩ phải chấp nhận sự đa tạp cuộc đời. Nếu luật phổ thị dạy cho thi nhân Evtouchenko biết rằng không nên sợ điều nào, dạy cho thi nhân hiểu được rằng sự chính yếu trong đời sống, phải tự thắng mình tốt. Thi nhân ấy đã trung thành với quan niệm kia, sau khi thắng được bọn du đảng chặn đánh ông cướp tiền. Nên sau này, ông định nghĩa rằng thi ca có thể giản dị hay phức tạp, nhưng nó phải có một đặc điểm này: cần thiết cho người đọc. Đích thực giá trị của thơ không phải là một cái xe hơi thể thao đẹp, để chạy trong một vòng tròn bó buộc. Phải so sánh thi ca là cái xe nhà thương lao mình trong các phố, để cứu vớt nạn nhân nào đó... Liềm sĩ tối thiểu mà thi nhân này có là đã biết xe tiền trong

một chiều lộng gió trên cầu, khi nhận ra rằng tiền bản quyền của cuốn thơ kia, không đích thực có giá trị riêng biệt của thi sĩ, mà chỉ là món đặt hàng của nhà nước.

It ra nhờ đến đây, tôi muốn khen Nguyễn Sa một câu, «anh là một thi nhân phần tỉnh đúng lúc», vào loạt bài tấn công bọn văn chương viên mơ, đầu cơ đón gió tiền ngoại nhập. Anh lấy kinh nghiệm bản thân của anh để dạy dỗ một bọn có chấp vô liềm sĩ, một giấc ngủ dài chưa bao giờ chịu thức giấc. (2)

Tôi làm sao để cho chúng hiểu, làm cho chúng nhìn thấy rằng Les Éclaireurs de l'avenir của Evtouchenko, nôm na là thi phẩm Ánh sáng của tương lai, sản phẩm đặt hàng của nhà nước, thi nhân được trả tiền bản quyền hậu hĩnh, nhưng tôi khi tác giả hiểu được rằng, nó chỉ là cái xe hơi thể thao chạy trong vòng tròn bó buộc, thì ông ta đã thả những tờ giấy bạc vào chiều lộng gió trên cầu Moscovia. Tôi mong rằng Nguyễn Sa, vào một ngày nào đó, anh sẽ hái lông và cười với chính mình về sự dạy dỗ những kinh nghiệm, không phải cho bọn đầu cơ đón gió đã là «ánh sáng miền Nam», một con chim hót hay trên cầu Bông Dakao đã làm một chiến sĩ ngắt ngấy tương là miền Nam có chim hót thật, nhưng sau này, khi anh ta là tác giả hai cuốn bút ký chiến tranh «Dấu binh Lửa» và «Độc đường số 1» thì anh đã tìm ra được cái ý nghĩa tại sao chim hót? Chim hót kia là chim hót trong văn chương ánh sáng miền Nam. được dự để nói lên bằng đồng tiền trả giá. Sự dạy dỗ của anh Nguyễn Sa, như trên đã nói, không phải cho bọn đã thành, mà là thức tỉnh những kẻ đến sau ráp ranh đi vào con đường đó.

Khi hai cuốn bút ký chiến tranh của Phan Nhật Nam ra đời, hình như chỉ có một người trong tài duy nhất biết đến giá trị văn chương lửa, người đó là trọng tài Đỗ qui Toàn đã giới thiệu trên một tạp chí (3). Hình ảnh chiến tranh nhân bản trong khi hai cuốn trên, nhất là cuốn về sau này, đã khiến tôi nghĩ văn chương của Phan Nhật Nam là lửa, một thứ lửa sẽ được truyền lại cho kẻ đến sau biết là còn lửa. Không sao được, khi chỉ một

hình ảnh này thôi, một trung đội Nhảy dù do anh chỉ huy vào một làng. Thi anh bắt gặp một cảnh này: «Chúng tôi đâu phải là một thứ linh tây tràn què hương. Một thứ người ngoại cuộc của những tàn phá kinh tởm do chiến tranh này. Chúng tôi có lòng nào hướng cảm giác trên xác thân một người đàn bà Việt Nam trong cơn võ oát kinh hoàng đau đớn. Khô lắm, người đàn bà của tỉnh Kiến Hòa nào đâu có biết rằng chúng tôi không bao giờ muốn huênh hoang hung bạo trên vườn xanh bóng mát này, chúng tôi đâu có muốn tạo những ngọn lửa oan uổng thiêu đốt căn nhà bình yên như giấc mơ của chị. Và những mảnh vàng đỏ, thân thể chị đây nào ai có can đảm để giăng tay cướp phá và xâm phạm. Tôi muốn đưa tay lên gỡ những chiếc nút áo đã bật tung lộ liễu, muốn lau nước mắt trên mặt chị, nhưng chân tay cứng ngắc bỏ thẹn, và chị nữa. Người đàn bà que thật tội nghiệp, đời sống nào đã đưa chị vào cơn sợ hãi mẹ nuôi để dẫn dắt cho những ngón tay cời tung lung lút áo, sẵn sàng hiến dâng cho một tên lính trẻ tuổi chỉ bằng em út, trong khi nước mắt chan hòa trên khuôn mặt đơn hậu đầy kinh hãi...» (4).

Đây là nhân bản trong văn chương lửa của Phan Nhật Nam. Tôi muốn sẽ đem hình ảnh này điêu dịch ra cho người ngoại quốc trong một câu chuyện nói về văn chương Nam VN, nói một lần chưa đủ và phải nhiều lần hơn thế nữa.

Không còn những lời bình luận nào được kèm theo, mà giá trị hơn là tự nó soi sáng. Giả dụ tôi là một tên trưởng giả giàu sang, khi đọc đến cảnh này, tôi đã tự ý thức rằng, trong chiến cuộc hàng ngày tiếp diễn, tôi sẽ hồ nhục trong sự giàu sang không xứng đáng, nói như Nietzsche khi gần Malwida đã rút ra được ý nghĩa sống đích thực của đời.

Hỡi những tên đã hót trong văn chương rằng, con chim tự do đang hót trên cầu Dakao sớm sớm chiều chiều, trong ánh sáng miền Nam chan hòa, mi có bao giờ có một nửa tích tắc đọc đến một câu văn trên kia chăng?

Văn chương phải mang một vóc

dáng của đại nghĩa, nếu không thế, cũng đừng cho văn chương là một phương tiện đầu cơ trục lợi, nhắm mắt buong xuôi, không nói ra thực điều mình nghĩ, không dám làm mất lòng, cho đến phút trời trắng già biệt cõi đời. Như là mi đã đem theo xuống mồ, cả trăm ngàn điều chưa thể nói thực một của phần ngàn, mi đã khép kín bụng bí ý nghĩa của văn chương là cần thiết cho người đọc, mi đã không nói 1 mây may kinh nghiệm bản thân, một lần lợi suối trào non, mi dăm phải cộc, mi cười, mi sường khi thấy kẻ đi sau mi cũng dăm phải kêu đau. Mà đáng lẽ ra mi phải kêu lên, cho kẻ đến sau đỡ mất một tiếng kêu, một thời gian vô bổ bằng bó, một sự níu lại lịch sử tiến hóa, thiệt hại cho kẻ đến sau mất 1 thời gian mua kinh nghiệm, mà đáng lẽ ra, anh ta đã tiến bước được một quãng xa trên con đường tiến hóa.

Hỡi những tên đã hót bằng lời van như chim, văn chương của chúng mi chỉ là những câu đố gọt nịnh bợ, những lời văn biến ngẫu tập kiểu sa khinh bạc, tôi lắm hủ nú, mà hơn một lần thích khinh đời vì chưa dám nhìn rõ vào thân phận để tự cố liềm sĩ khinh mình. Chưa bao giờ hiểu được rằng, tâm hồn cô đơn biến cả như Hemingway đã từng phát biểu trong một cuộc phỏng vấn văn chương rằng: Khi ông ta mới viết văn, ông rất thích rối rắm, cố làm ra vẻ khác người. Rồi khi đã nổi tiếng với đời, trưởng thành với mình, ông tìm ra điều này, văn ông càng giản dị, càng trong sáng bao nhiêu càng tốt bấy nhiêu. Với ông, lúc này làm văn chương như làm ái tình, khi đầy làm vui, khi vui làm đầy (5)

Một con người bình thường còn cần phải có liềm sĩ để hưởng thượng làm đẹp đời mình. huống hồ những người làm văn chương nghệ thuật, những kẻ mang ý nghĩa làm đẹp cuộc sống đồng loại, lại bắt cố liềm sĩ? Nên kết án rằng bọn trưởng giả văn nghệ, bọn đầu cơ đón gió, viễn mơ, phi cảm phi thú không còn đời chút liềm sĩ tối thiểu ư? Hỡi những tên Philistin kiểu David Strauss của Nietzsche, các mi đã nghe thấy câu thơ này chưa, của Essénine, là «Uống với ta con chó cái đau khổ kia ơi»!

(Xem tiếp trang 48)

Con người giải phóng nước Pháp đã chết

● LÝ ĐẠI NGUYÊN

De Gaulle, con người giải phóng Pháp đã chết, lúc sinh thời De Gaulle luôn luôn đồng hoa mình với nước Pháp, ông đã chứng tỏ tinh thần đó một cách trung thực khi ông lãnh đạo nước Pháp, ông được quyền nghĩ và làm thế vì cuộc đời ông là một cuộc đấu tranh không ngừng để cho nước Pháp đi lên.

Trong đệ nhị thế chiến, khi nước Pháp bị Đức Quốc xã xâm chiếm, De Gaulle là nguồn hy vọng độc nhất của những người kháng chiến, sở dĩ ông được nhìn nhận như vậy, không phải vì chức tước ông lớn hơn ai, trái lại ông chỉ mới là một viên tướng cấp dưới, nhưng một viên tướng nhiều sáng kiến và quả cảm. Nước Pháp bị bại trận chính vì đã không chịu chấp nhận sáng kiến của De Gaulle.

Theo De Gaulle, việc phóng thủ nước Pháp không thể trông cậy vào các chiến lũy mà người Pháp đã tốn công của xây đắp, mà phải thay đó bằng việc chế tạo chiến xa. Nhưng sáng kiến của ông đã bị bác bỏ và chế riều. Kết quả là nước Pháp đã bị Đức đánh bại.

Chỉ đến khi thất trận, người Pháp mới thấy được De Gaulle là người nhìn xa trông rộng. Chính vì tin tưởng rằng chỉ có những người như De Gaulle mới cứu nổi nước Pháp khỏi ách thống trị của Đức, mà De Gaulle mới nổi bật trong hàng lãnh đạo giải phóng của Pháp.

Được nhìn là lãnh tụ trong khi Pháp đã thất trận, không còn tự lực để cứu mình nữa. De Gaulle, con người vốn có cá tính cao ngạo, phải khuất mình trước các cường quốc Anh Mỹ để nhờ họ giải phóng nước Pháp khỏi tay Đức. Trong bước đường lưu vong này, De Gaulle đã chịu nhiều cảnh bạc bẽo. Đến độ ông khâm phục được rằng: Kẻ địch không đáng sợ bằng đồng minh, và đồng minh không đáng lo bằng đồng chí.

Câu nói đầy kinh nghiệm bản thân của 1 lãnh tụ đấu tranh, thật có giá trị cho mọi cuộc tranh đấu, nhất là tranh đấu ở thế yếu kém, không thể áp dụng kỷ luật với đồng chí, không thể đặt điều kiện gì được với đồng minh, chỉ trông đợi đồng minh giúp đỡ mình đến đâu hay đến đó. Địa vị của mình có thể bị mất nếu không được đồng minh chấp nhận.

Suốt cuộc vận động chính trị trong những ngày lưu vong, De Gaulle đã thấy rõ ý đồ không mấy tốt đẹp của các cường quốc đồng minh đối với nước Pháp, điều đó còn chứng tỏ rõ rệt hơn nữa, khi đồng minh đổ bộ lên đất Pháp, quân đội Pháp chỉ làm việc tháp tùng nhiều hơn là một đoàn quân đi giải phóng quê hương.

Nước Pháp được giải phóng, De Gaulle lên cầm quyền, nhưng không bao lâu ông phải thoái vị, vi phạm quyền của đồng minh quá mạnh, và cảnh sinh hoạt chính trị hỗn loạn đa đảng của nền đệ tứ Cộng hòa Pháp. Khi nước Pháp còn trong thời kỳ kiệt quệ, đang lẽ phải trao trả độc lập cho các nước thuộc địa, thì đệ tứ Cộng hòa trong tay Thực dân, đã không nghĩ gì tới việc kiến thiết nước Pháp, mà ràng buộc tàn tạ để mang quân đội đi tái chiếm các thuộc địa. Hành động đó đưa đến việc lệ thuộc vào kinh tế Mỹ.

Trên danh nghĩa tuy Pháp được gọi là cường quốc, nhưng trong thực tế thì nước Pháp đã vi phạm vọng thuộc địa của mình thành một thứ thuộc địa của Mỹ. Chiến tranh Việt Pháp càng ngày càng đưa Pháp vào cảnh suy đồi thảm hại. Cuối cùng Pháp đành phải nhượng một nửa nước Việt cho khối Cộng, một nửa lọt vào ảnh hưởng Mỹ.

Cứu nước Pháp lần thứ hai

Kinh nghiệm thất bại tại Việt Nam đã không đủ đánh thức tham vọng của giới lãnh đạo đệ tứ Cộng hòa Pháp, họ còn cố bám lấy Bắc Phi bằng một cuộc chiến tranh mới. Trong khi đó tình hình tài chính Pháp ngày một thêm suy sụp hầu như vô phương cứu vãn. De Gaulle lại lên tiếng và đoán chắc rằng chỉ có ông mới cứu nổi nước Pháp.

Dân chúng Pháp cũng chỉ còn hy vọng vào ông nên giới lãnh đạo đệ tứ Cộng hòa đành nhượng bộ để trao quyền lãnh đạo lại cho ông. Ông thành lập nền đệ ngũ Cộng hòa Pháp với quyền hạn của một vị Tổng thống lớn mạnh, gần giống như Tổng thống chế, tuy có thủ tướng, nhưng thủ tướng hoàn toàn tùy thuộc vị Tổng thống.

De Gaulle đã lãnh đạo nước Pháp bằng một thể cách độc đáo gần như độc tài. Quốc hội bị lu mờ. Tổng thống đi trực tiếp với dân. Những quốc sách đều được De Gaulle hỏi ý kiến dân qua một cuộc

trưng cầu dân ý. Nếu Dân đồng ý thì ông tiếp tục ngồi lại để lãnh đạo. Dân không đồng ý thì ông từ chức.

Ông đã dùng dân chúng để áp đảo các chính đảng, các tay Thực dân và những khuynh hướng Dân chủ hỗn loạn của Pháp. Ngay sau khi vừa cầm quyền. De Gaulle đã quyết định để cho các nước Bắc Phi độc lập, người Pháp quay về xây dựng nước Pháp bằng nỗ lực nông nghiệp và kỹ nghệ của mình, đồng thời tổ chức một thị trường chung Âu châu, xóa bỏ thù hận với nước Đức. Nhưng ông không để cho nước Anh gia nhập khối thị trường này.

Nước Pháp bắt đầu thịnh vượng, Thị trường chung Âu châu trở thành mạnh mẽ, đe dọa ảnh hưởng của cả Anh, Mỹ lẫn Nga. Tuy quyết liệt về mặt kinh tế, và việc giải tán minh ước phòng thủ Bắc Đại Tây Dương nhưng vẫn giữ liên hệ ngoại giao với Anh Mỹ, đồng thời mở rộng ngoại giao với Nga, đặc biệt là Tr. Cộng. Ở điểm này De Gaulle trở thành nguy hiểm đối với cả Anh, Mỹ lẫn Nga. De Gaulle luôn luôn đi đầu trong việc chung sống hòa bình với Trung Cộng. Nhất là khi Trung Cộng phát động phong trào ly khai khỏi Nga.

Chính vì thái độ đó của Gaulle mà Cộng Sản VN đã tạo nổi bề thế trong cuộc chiến tranh tại Nam Việt Nam. Cầm bố để cho Cộng Sản Việt Nam xử dụng đất đai của họ làm cứ điểm an toàn phát xuất những cuộc tấn công quy mô vào Nam Việt Nam. Chiến tranh Việt Nam sẽ không trở thành nguy hại như ngày nay, nếu De Gaulle không thỏa thuận để họ dùng Cầm bố thuộc ảnh hưởng Pháp làm nơi tiếp liệu cho chiến tranh.

Tôi đây thấy rằng: De Gaulle đã triệt để lợi dụng những mâu thuẫn quốc tế giữa Nga Tàu Mỹ để, không trở lại Đông dương bằng quân lực mà trở lại đây bằng chính trị. Ngày thành công của mưu đồ này đã đánh dấu bằng việc các phe lâm chiến tại Việt Nam phải chọn Ba Lê thủ đô của Pháp để làm nơi hội nghị.

Pháp nghiêm nhiên trở thành trọng tài trong cuộc chiến tranh và nền hòa bình Việt Nam. Pháp triệt để dựa vào thế thù địch với thế giới của Trung Cộng để bắt chẹt tất các cường quốc Mỹ Nga và Anh. Chúng ta là người Việt, chúng ta không thể chấp nhận được hành động đó của De Gaulle, nhưng đứng về mặt chính trị mà xét, chúng ta phải nhận rằng De Gaulle quả là một chiến lược gia phi thường giữa thế kỷ này.

Nước Pháp từ thế yếu kém về kinh tế lẫn chính trị, đã được De Gaulle nâng lên hàng cường quốc có thực chất. Tuy biết rằng nguyên tử chẳng đánh được ai, nhưng vì là một võ tướng De Gaulle đã cố dùng để Phấn tiến lên địa vị một cường quốc nguyên tử, nhằm để có bề thế trên trường chính trị. Theo sau Pháp là TC cũng cố gắng đi vào con đường tạo thế lực nguyên tử.

Sự sụp đổ của De Gaulle

Càng ngày thế giới càng nhìn thấy tham vọng lớn lao của De Gaulle. Âu châu lần lần đi vào vòng tay của ông, ông là một lãnh tụ duy nhất có tầm vóc lớn đối với thế giới, khi ông tạo nổi thế ý đợc với

Mao Trạch Đông thì Nga Mỹ và Anh có mỗi nguy ngập. Chính điều này đã làm cho các thế lực quốc tế phải kịp thời chặn đứng sự nghiệp lãnh đạo của ông.

Chúng ta biết, hiện nay thế lực lớn nhất của thế giới là đồng Mỹ kim, Mỹ kim mặc nhiên đã chiếm được địa vị mạnh nhất trong đời sống kinh tế thế giới. De Gaulle đã quyết liệt xô đổ địa vị của đồng Mỹ kim bằng một đôi hời là phải lấy vàng làm bản vị chung cho tiền tệ quốc tế.

Người Mỹ có thể nhượng bộ De Gaulle bất cứ về điểm nào, nhưng nhất định họ không thể nhượng bộ De Gaulle về điểm trên. Họ phải hành động. Bằng đủ mọi cách họ làm tê liệt nền tài chính của Pháp. Một phong trào của thanh niên Pháp chống De Gaulle được phát động.

Vì tự tin nơi sự lãnh đạo của mình, nên trong việc lãnh đạo nước Pháp, De Gaulle đã làm cho dân chúng nhất là giới trẻ Pháp có ý niệm rằng chế độ của ông đi ngược lại với truyền thống tự do của Pháp. Họ đã chống De Gaulle một cách tận tình, và được sự tiếp tay của những người tả khuynh Pháp. Có nghĩa rằng giới tự do phóng túng và CS đã đồng tình trong việc đánh đổ De Gaulle.

De Gaulle có thể thắng tất cả các địch thủ quốc tế khác, nhưng ông đành phải thua cuộc trước đám dân của ông, ông thua cuộc với dân ông. Mưu đồ của ông gây đổ, hiển nhiên là các thế lực quốc tế chiếm phần lợi. Vậy trong việc hạ bệ De Gaulle hai thế lực quốc tế và Dân chúng đã tiếp tay với nhau. Thế lực quốc tế thì có chủ trương còn dân chúng thì chỉ vì xung động tình cảm và nhu cầu trước mắt.

Gia tài của Pháp bị khánh kiệt chỉ trong có mấy cuộc biểu tình đình công của sinh viên và lao động. De Gaulle đành phải làm một cuộc trưng cầu dân ý về Cải cách ruộng đất. Trước khi mở cuộc trưng cầu ông đã cam đoan rằng nếu thất bại ông sẽ rời chức vị Tổng thống. Quả thật ông đã thất bại, hay nói cách khác nước Pháp đã thất bại.

Ngay khi De Gaulle rời khỏi chức vụ Tổng thống Pháp, tình hình Đông dương bị đảo lộn, Sihanouk mất chức, quân Việt Mỹ tấn công Cộng quân trên lãnh thổ Cầm Bốt. Căn cứ an toàn của Cộng sản tại đây vỡ nát. Hòa hội Ba Lê mỗi ngày một đi vào bế tắc, ảnh hưởng chính trị của Pháp bị trụt lặn. Nước Pháp đã hết thời rồi, một mình De Gaulle làm sao có thể chống đỡ nổi.

Ngày nay De Gaulle đã chết, hy vọng phục hồi địa vị của Pháp đã chết theo ông. Dân chúng Pháp đang để tang ông, và hẳn nếu họ suy nghĩ về cuộc đời phục vụ nước Pháp của ông họ phải tiếc ông. Vì sau De Gaulle nước Pháp khó có người làm nổi những việc mà ông đã làm cho địa vị của họ.

Nhưng bao giờ cũng vậy, dân chúng luôn luôn muốn sống yên thân hơn là đi theo cao vọng của lãnh tụ, dù cao vọng đó có rực rỡ đến đâu cũng vậy. Chắc những ngày cuối cùng của cuộc đời mình De Gaulle cũng phải nghĩ như vậy. Ông thường nói là: Yêu nước Pháp mà khinh người Pháp, có lẽ sau lần thất bại cuối cùng của ông, ông phải Thương người Pháp mới đúng.

Những giai thoại về Văn Nghệ Sĩ tiền chiến của Hà Nội hôm nay

KIM NHẬT

(tiếp theo đời số 58)

Một chuyện « sớt dèo » không ai ngờ đến...

Đáng lẽ « nhân vật » mà chúng tôi đề cập đến dưới đây, chúng tôi chưa viết hôm nay, định dành để sau này, nhưng vì nó « sớt dèo », « bất ngờ » quá, nên đành phải viết ngay, kéo nó nguội đi.

Nguyên cớ như sau :

Cách đây mấy hôm, ngày chủ nhật (8-11-70), theo lời hứa trước, chúng tôi đến mời mấy người « bạn nhân chứng » đi nhậu ở bờ sông Saigon buổi chiều. Tình cờ, có một một người « bạn mới » xuất hiện và hỏi :

— Anh là Kim Nhật phải không?

Tôi hơi ngỡ ngàng chưa biết phải trả lời sao thì « người cũ » đã cười, lên tiếng :

— Ô, quen ! Xin giới thiệu với anh, đây là anh Cương. Tay này hay lắm ! Còn đây là ông nhà văn Kim Nhật viết trên báo SỔNG của ông Chu Tử mà anh hỏi tôi hôm qua.

À ! Tôi đã hiểu nguyên ủy một phần. Nhưng điều đó không quan trọng. Tôi chỉ quan tâm đến lời giới thiệu « Tay này hay lắm ! ». Đối với tôi « Tay này hay lắm ! » là một lời nói, một thành ngữ quen thuộc của « những người anh em » thường thốt ra, mỗi khi có cái gì « mới mẻ » và « hấp dẫn » cho tôi.

Tôi lên cười toe và mặt sáng rỡ ngay :

— Chào anh ! Tôi là Kim Nhật đây ! Rất vui mừng được gặp anh !

LTS : Đây là những chuyện góp nhặt do những người từ bên kia chiến tuyến kể lại.

Có người là văn nghệ sĩ, có người là cán bộ, là sinh viên, học sinh v.v... hoặc có người sống chung, công tác chung, hoặc tiếp xúc nhiều lần, hoặc chỉ nghe tên biết tiếng, mà chưa bao giờ gặp mặt. Tuy trung họ là chứng nhân cho những văn nghệ sĩ tiền chiến như Nguyễn Tuấn, Xuân Diệu, Hoài Thanh, Huy Cận, Nguyễn Đình Thi, Tô Hoài, Hoàng Cầm, Nguyễn Hồng, Thanh Tịnh v.v... hiện đang sống tại Hà Nội hôm nay.

K.N. tôi chỉ làm công việc sưu tầm ghi lại giới thiệu với các bạn. Do đó, những giai thoại này tự nó, nó mang tính chất « tin tức sinh hoạt văn học nghệ thuật », không là thứ tài liệu tuyên truyền cho chế độ này hay chế độ khác. Bởi đó không là công việc của chúng tôi.

Xin các bạn hiểu cho.

K.N.

Cái mục làm quen, tay bắt mặt mừng, xã giao lĩnh kính đi qua. Đột ngột anh bạn mới tên Cương nói với tôi :

— Hồi năm 1967, tôi với anh Tư Siêng có đọc bài của anh và ông Chu Tử viết về Lưu hữu Phước trên báo SỔNG. Tại tôi cười ngất. Tôi còn nhớ trong mục AO THẢ VỊT của ông Chu Tử, ông ấy bảo Lưu hữ Phước về Saigon ngồi uống cà phê với ông ta. Rồi thêm cái ông Nguyễn ngu... gì, quên rồi, viết về Kỷ niệm hồi xưa với Lưu hữu Phước nữa. A h còn nhớ mấy bài báo đó không?

Tôi không nên nổi ngạc nhiên và thích thú. Tôi khoái còn hơn bắt được vàng. Khoái vô tả. Khoái vì không ngờ được nghe chuyện về Lưu hữu Phước trong khi mình

buồn ngủ vờ được... nệm mousse chứ không phải chiếu manh. Minh viết để cho... mình đọc, ai ngờ người anh em bên kia cũng « mua báo SỔNG, mua hàng ngày để theo dõi sự tình.

Tôi ngồi ngay dậy, «xôm» tới :

— Ủa ! Thật vậy sao anh Cương?

— Hi.. hi.. Thật chớ sao không thật ! Anh biết tại tôi đọc báo SỔNG ở đâu không ?

— Không !

— Đọc tại Saigon đó ! Chẳng những đọc mà còn chờ nhau bằng xe Suzuki chạy trên đường Gia Long, dòm vào cửa tòa soạn báo SỔNG mấy lần.

— Trời đất !

— Sau đó, có một lần tôi ghé vào gặp cái anh ốm ốm cao cao

ngồi dưới nhà cộng sổ sách tiền nong gì đó, anh ta mang kiếng trắng. Tôi hỏi thăm : « có ông Kim Nhật không ? » Anh ta hỏi tôi gặp có chuyện gì và bảo ông KN ít khi tới đây lắm. Tôi bảo tôi là độc giả, khoái loạt bài của anh, muốn được biết mặt và cung cấp thêm một số tài liệu, chi tiết mà tôi biết...

Tôi ngạc nhiên vô kể :

— Ủa...

— Anh không ngờ phải không ? Anh ta nghe tôi nói vậy, chỉ tay lên lầu, bảo tòa soạn trên đó, đầu lên thử coi có gặp không. Nếu không gặp thì gặp ông Chu Tử, nói cho ông Chu Tử biết cũng được. Ông sẽ chuyển lại. Nhưng tôi mò lên lầu thì một lô bảy tám người, kẻ thì viết, kẻ thì đọc, lợp thì bàn cãi chuyện gì đó như đàm giặc, chẳng ai thèm dòm đến tôi hết. Tôi hỏi thăm anh mấy người đó bảo không biết. Hồi ông Chu Tử thì lại bảo ông Chu Tử đi rồi. Hi.. hi.. vui thiệt.

Tôi nghe mà hồi hộp phát ớn, nhưng cũng phì cười :

— Vui gì ! Lúc đó anh gặp tôi... ghê bỏ bu thì có. Sức mấy mà anh kiếm tôi để cung cấp tài liệu. Có phải lúc đó mấy anh kiếm tôi để xới tài hay không ?

Cương chỉ cười cười, ra cái điều bí mật, không nói. Cả đám cười theo.

Tôi trở lại vấn đề :

— Mấy bài báo viết về Lưu hữu Phước lúc đó, quả tình tôi quên hết rồi. Nhân lượng được chút ít tài liệu, do mấy anh em cung cấp cho nên viết chơi vậy thôi. Sao anh ? Lưu hữu Phước đọc báo SỔNG viết về ông ta, ông ta có nói gì không ?

— Như anh biết đó. Nhạc sĩ Lưu hữu Phước lấy tên mới là Huỳnh minh Siêng, thường ngày ở trong khu, trong Hội Văn Nghệ Giải Phóng gọi là anh Tư Siêng. Nhưng Lưu hữu Phước còn có một cái tên nữa là Tám Hòa, chắc anh chưa biết tên này.

— Vâng, tôi mới nghe anh nói đây thôi !

— Ở trong khu, với anh em trong cơ quan, tiếp xúc với cán bộ các nơi anh là Tư Siêng. Đi xuống Bình Dương hay vào Saigon thì anh là Tám Hòa. Còn khi tiếp

xúc với sinh viên, trí thức, nghệ sĩ ở Saigon thì anh xưng tên thật là Lưu hữu Phước. Nghĩa là trong công tác trí vận, tùy lúc, tùy nơi, tùy người mà anh dùng tên này hay tên khác.

— À... à ? Thảo nào ! Nhưng đọc mấy bài của tôi và anh Chu Tử viết, Lưu hữu Phước có nói gì không ?

— Hi.. hi ! Anh nói với tôi : «mấy thằng báo SỔNG nó hại mình rồi ! Đéo quả, không lẽ cái đám sinh viên, trí thức ở Saigon nó tiết lộ bí mật ? Mà cũng đáng nghi lắm, phải cảnh giác cao độ, điều tra theo dõi phát giác cái vụ này mới được. Nếu không thì mình như xương ra, đi Cồn Nôn chứ chẳng chơi ! Có điều cha Chu Tử nó cứ thả vịt trong mục AO THẢ VỊT cứ y như là nó có ngời uống cà phê với mình thật Phục quá ! Lạ cái là sao nó dám viết như vậy, không sợ công an mật vụ thịt nó sao cả ?..»

— Ông ta còn «phát biểu ý kiến» gì nữa không ?

— Nhiều lắm ! Khi nào rảnh rồi, tôi lui tới kể anh nghe. Vui lắm !

Một «anh bạn cũ» cả khuya :

— Chiều rồi anh ! Còn gặp nhau bữa khác... lo gì. Còn bây giờ thì...

Mấy ông bạn này khôn thật ! Mời đi nhậu mà cứ cả kẻ thế này thì giờ đâu nhậu nữa. Dĩ nhiên tôi đứng dậy, vui vẻ mời thêm ông bạn mới trực chỉ bờ sông Saigon để... tiếp tục câu chuyện đang... vui.

Đấy, chính vì nguyên cớ bất ngờ trên đây mà Lưu hữu Phước, tác giả «Thanh niên hành khúc», quốc ca của VNCH lâu này và cũng là tác giả bài «Giải phóng miền Nam» được «hát chào cờ» mỗi sáng của «mấy ông trong rừng» đột ngột xuất hiện bất ngờ để làm quà... sớt dèo.

Anh Tư Siêng, anh ở đâu ?

Như chúng ta đã biết, nhạc sĩ Lưu hữu Phước, một trong bộ ba «tam sơn» Huỳnh—Mai—Lưu (Huỳnh văn Tiêng, Mai văn Bộ, Lưu hữu Phước) với tiếng tăm một thời thuở tiền chiến, mà không thanh niên, SVHS nào thời trước, cả đến bây giờ, không quen tên biết tiếng. Và bạn hữu, bạn con thân thuộc của Lưu hữu Phước ở Saigon hôm nay cũng không thiếu gì.

Năm 1945, như bao nhiêu thanh niên yêu nước khác, Lưu hữu Phước đã : «Này thanh niên ơi, đứng lên đập lờ sông núi. Đồng lòng cùng đi, tiếc gì...» lao vào cuộc kháng chiến chống Pháp. Bộ ba «tam sơn» mỗi người một nơi. Lưu ra Bắc trong những năm đầu kháng chiến rồi gia nhập Đảng CS Đông Dương. Đáng tiếc chẳng là đáng tiếc điều đó cho Lưu. Tiếc cho một tài nghệ mới chớm bồng chim vào trong quên lãng của mọi người vì đem chính trị đốt cháy nghệ thuật. Nếu năm 1954, kháng chiến chống Pháp của toàn dân đã hoàn thành, Lưu về Saigon như bao nhiêu người đi kháng chiến khác, Lưu không phải là một đảng viên CS thì với tài nghệ đó Lưu đã không chiếm ngự một góc trời nghệ thuật như Phạm Duy ?

Dù sao, chuyện cũng đã qua rồi.

Thực chuyện trái cựa, trong khi Hiệp định đình chiến về Việt Nam nam 1945 ký kết, đất nước chia đôi, « Việt Minh miền Nam » lo tập kết ra Bắc thì Lưu, thuộc loại « Việt Minh miền Bắc » được lệnh Đảng chuẩn bị vào Nam để « giải phóng » miền Nam.

Lưu được lệnh « rút vào bí mật » ở miền Bắc, tự những ngày chưa xây ra trận Điện Biên Phủ, để chuẩn bị cho giai đoạn tới. Khi

● Truyện một cô gái Huế «cao số» đi «vòng vo» quanh những liên hệ với chồng con, cha mẹ, các em gái... với cả những người tình cũ và mới.

► Tôi nằm xây lưng lại với chồng, tôi mở to đôi mắt :

TÔI NHÌN TÔI TRÊN VÁCH

— Tác phẩm sôi nổi nhất, đã từng thu hút hàng chục ngàn độc giả, của một cây bút phụ nữ hàng đầu hiện nay :

Túy Hồng

— Lần đầu in thành sách, do ĐỒNG NAI xuất bản và Tổng Phát Hành, 270 Đề Thám — Saigon.

— Sách dày 448 trang — Giá chống kiềm ước : 360 đồng.

miền Bắc được Đảng tiếp thu, Lưu vẫn ở Hà nội đó, nhưng Lưu không hề xuất hiện, quần chúng không hề nghe tiếng, nghe tên, cũng không ai thấy mặt bao giờ. Lưu nằm trong Ủy Ban Miền Nam của Mặt Trận Thống Nhất, Lưu dự những lớp huấn luyện bí mật, dự những buổi họp kéo dài tháng này qua tháng nọ. rồi hội thảo, rồi nghiên cứu v.v... Trước khi được cho « tập kết vào Nam » bắt đầu một nhiệm vụ mới thì Đảng cho Lưu đi chơi thả giân, tham quan hết nơi này đến nơi nọ, cho Lưu leo lên tàu hoa du hí Trung quốc vĩ đại và vài nước « xã hội chủ nghĩa » để gọi là đãi ngộ « kẻ sắp sang Tần ».

Lưu còn được cấp cho một căn nhà rộng rãi, đủ tiện nghi trên bờ hồ Sầm Sơn để nghỉ mát, bồi dưỡng sức khỏe. Tại đây, Lưu đã sáng tác bài « chèo cờ » GIẢI PHÓNG MIỀN NAM dưới cái tên mới HUỖN MINH SIẾNG.

Thế là Lưu đột nhập miền Nam Đột nhập theo kiểu nào thì cho đến giờ phút này hãy còn là một bí mật đối với kẻ viết bài này và cả những « đồng chí » của Lưu ở Saigon. Ngay cả ngày tháng này, phương tiện, cách thức đi đường ra sao cũng chưa được bật mí.

Có nguồn tin bảo rằng Lưu đã vào Nam bằng ngõ Nam Vang qua «Phái đoàn Đại diện Thương mại thường trực» của Ca Văn Thỉnh trong những năm 1957, 1958. Lại có giả thuyết khác «hình như» bảo Lưu đi vào Nam bằng tàu ngầm.

Người lại nói Lưu đi tàu xung kích. Tuyệt nhiên nhiên không có ai bảo Lưu lợi bộ qua dãy Trường Sơn.

Duy có điều chắc chắn nhất, quả quyết chính xác là Lưu có mặt tại Miền Nam trước khi « đồng khởi », trước khi chiến tranh xảy ra năm 1959, nghĩa là Nguyễn hữu Thọ chưa cỡi ngựa vào Khu A (chiến khu D), chưa có Mặt Trận Dân tộc Giải phóng Miền Nam thì Lưu đã có mặt tại... Sai gòn với bản nhạc «Giải phóng Miền Nam» lặn sẵn trong lưng.

Từ đó đến nay, mười mấy năm trôi qua, Lưu xuất hiện với ba tên: Huỳnh minh Siêng, Tâm Hòa và tên «cứng còm» Lưu hữu Phước. Chức vụ công khai của «Anh Tư Siêng» rất khiêm nhường là «Hội Trưởng Hội Văn nghệ Giải phóng» (có một thời, trong những năm trước 1961 chức vụ này giao cho soạn giả cải lương Trần hữu Trang) Ngoài ra chẳng giữ một chức vụ nào, ấy vậy mà trên phương diện Văn Nghệ, Văn Hóa, Tuyên vận ở miền Nam, «Anh Tư Siêng» rất mực được kính nể, nói gì, bảo gì ai cũng phải nghe. Trên là «Anh Năm Mèo Trần Bạch Đằng», kẻ đó là «Anh Tư Siêng Lưu hữu Phước». Thì ra, cấp bậc Đảng, tuy chỉ thuộc hàng khu ủy nhưng «Anh Tư Siêng» là cán bộ cao cấp của Trung Ương Cục đặc trách «Cục Tuyên Huấn» (xin đừng lẫn lộn với 3 cục Tham mưu, Chính trị, Hậu Cần của quân đội thuộc R).

Chỉ tiếc, nhân vật Ba Trà (Cảnh Trí Văn Saigon), người đã làm

nổi đình nổi đám thời sự Saigon trên các báo tháng 3 năm 1967, đã bị «anh em» ám sát chết ở ngã tư Hiền Vương—Hai bà Trưng trước đây, nếu còn sống nhờ Ba Trà kể lại chuyện «Anh Tâm Hòa» chắc cũng nhiều chi tiết và giai thoại lắm.

Cho nên, trên cương vị công tác đó, bao nhiêu năm trôi qua, «Anh Tư Siêng» ít khi ở căn cứ biên giới Tây Ninh mà thường hay ở Bình Dương và Saigon hơn. Ngày nay, sau biến cố Cambuchia, Trung Ương Cục và R ở hẳn bên Miền, không hiểu «Anh Tư Siêng» trôi giạt về nơi đâu, ăn nhờ ở đậu chốn nao, «không cho địa chỉ» nên «giới giang hồ» chẳng biết đường nào gửi thư mời uống cà phê như lúc trước.

Nghe đồn rằng, thuộc nguồn tin lại đưa không thể phối kiểm nổi, trong vụ «văn nghệ vận» (!) với «anh em giang hồ» Lưu Nghi tháng trước đây, có bàn tay của «Anh Tư Siêng» mó vào.

Vậy, «Anh tư Siêng» ơi, anh ở đâu? Bến Hải hay Cà mau, Xóm Gà, Xóm Mỏi hay Ngã Ba Chú Ía, anh hãy viết thư cho địa chỉ, Chu từ sẽ mời anh một châu cà phê Brodard có cả Nguyễn ngu Í tham dự kéo lại bảo Chu Từ cứ thả vịt boài không dám mời. Chu Từ nhờ bảo hộ rằng «cam đoan trăm phần trăm» nếu anh nhận lời, nhất định chịu chơi, thì Chu Từ chết thì thời chứ không hề tiết lộ cho ai biết», gồng mình bảo vệ an ninh cho anh.

(CÒN NỮA)

ĐỜI

• LƯU HỒ •

DI CHÚC

Tướng De Gaulle đã đi vào dĩ vãng. Người ta liên đoán T.T Tưởng giới Thạch, Krutchev, Mao Trạch Đông cũng đang sửa soạn lên đường.

Đối với ông tướng này, hồi 1945, tại sân Vận động cổ đô, tôi đã cùng các bạn Trẻ cùng lứa tuổi tham gia một cuộc mít tinh do Việt Minh tổ chức đề đả đảo De Gaulle xâm lăng Syrie — Lyban và rạch rỡ trở lại chiếm Việt Nam. Trên đài Thông tin Huế (hồi đó chưa có đài phát thanh) ông giở đó, quên mất tên rồi, ngâm nga một bài «Hịch chống giặc Pháp» với lời chế riễu De Gaulle là con khỉ đột. Hồi đó, khuôn mặt cũng như cái tên De Gaulle là biểu tượng cho cái gì như bần, ghê tởm nhất.

Sau đó, khi Nam bộ kháng chiến bùng nổ, Võ nguyên Giáp, lúc bấy giờ là Tổng trưởng Quốc Phòng trên đường vào Nam thì sát ghé lại nói chuyện với đồng bào tại sân Thương Bạc về «trường kỳ kháng chiến». Ông ta, người nhỏ, nói rất to và rất hăng và nửa chừng, tuồng như uất hận ngút trời mây, ông ta ngắt đi trên khán đài. Ông Trần hữu Dực, chủ tịch Trung Bộ, ông Tôn quang Phiệt chủ tịch Thừa Thiên vội đỡ ông dậy ra về giữa niềm căm thù ngùn ngụt của quần chúng với giặc Pháp.

Hồi ấy, tôi không thấy ở De Gaulle: hình ảnh của người anh hùng giải phóng nước Pháp mà chỉ biết đó là tên thực dân đầu nậu, lúc nào cũng chực nuốt chửng nước người ta. Rồi thì, tám năm kháng chiến, ám ảnh De Gaulle lại còn nặng nề hơn nữa. Cho đến khi Hòa bình tái lập (1954), chính quyền miền Nam lại phang De Gaulle thêm nhiều chương nữa. Tóm lại, tôi đoán chắc, hầu hết thanh niên Việt Nam đều bị tuyên truyền và sinh ác cảm với họ Đờ.

Bây giờ thì ông đi vào dĩ vãng. Các phái đoàn Việt Nam tại Ba lê đua nhau ca ngợi hết lời. Tất nhiên, những lời ca ngợi ấy chỉ là xã giao và cố gây thiện cảm với những kẻ kẻ vị De Gaulle để lấy ưu thế cho phe mình. Điều đáng lưu ý hơn hết về De Gaulle là cái di chúc của ông ta. Ông ta cấm làm quốc táng, cấm các nhân vật lãnh đạo thế giới tới trước quan tài và đặc biệt đối với giới quân sự thì cấm cử. Tướng tá ngoại quốc, mẽ đây, bài tán dương, ông gạt hết. Rồi là ông này thù dai quá! Suốt thời gian lưu vong cứu nước (1940-1945) ông đã vất vả, nhọc nhằn và thiên hạ, các bọn cường quốc đồng minh đã hành hạ ông khá nhiều. Ông tức lắm, nhưng vẫn phải chịu nhọc để cứu nước đã. Năm 1945, sau khi lấy lại được nước, ông mới trả ơn bằng cách đuổi tuốt và trục xuất luôn trụ sở của Liên Minh Quân sự Bắc Đại Tây dương do Mỹ (nước đã tạo ra «le jour le plus long» để giải phóng nước Pháp) đỡ đầu ra khỏi kinh đô ánh sáng.

Mỹ làm ơn cho Pháp thì bị Pháp đuổi. Bây giờ Mỹ đang giúp ta chống Cộng. Không hiểu sau này khi đã thắng Cộng thì các vị vua nước ta sẽ để lại Di chúc như thế nào? Cho đến giờ này, nước Nhật chưa đoạt được uy quyền chúa tể «Đại Đông Á» của Trung Cộng nên họ còn theo Mỹ nhưng chắc chắn một ngày nào đó họ sẽ trả ơn Mỹ bằng cách cho hồi hương hết. Ở miền Nam này người Mỹ cũng đang lục tục hồi hương. Đó là chiến thắng của chính quyền miền Nam chứ không phải của Việt cộng vì ngày nào cộng sản Việt Nam còn làm dữ lại càng tạo điều kiện và chính nghĩa cho Mỹ ăn ngử trên mảnh đất nhuộm máu này. Một ngày nào đó, người Mỹ cuối cùng sẽ lên máy bay về nước, chắc vua nước ta, khi nhìn lên trời thấy chiếc Bu-in cuối cùng rời không phận nước nhà lại phải thở dài 1 cái và nghĩ thầm: «Xin lỗi các anh, không có các anh thì tôi yếu nhưng nhờ các anh mà tốc tôi chóng bạc quá». Tất nhiên, câu hện ngày tái ngộ sẽ không được nhắc tới mới phải.

Sau rốt, bình luận về cái chết của De Gaulle thì các cái mồm của thế giới đã nói quá nhiều nhưng thiết tưởng không có câu nào hay bằng câu này của đài Saigon, trưa thứ tư 11-11-1970 vừa rồi... «Nhờ biết giữ đường lối trung lập giữa sự tương tranh của hai khối Nga Mỹ mà De Gaulle đã giúp cho nước Pháp lấy lại sức mạnh và ông ta trở thành anh hùng cứu quốc...» Ngược Đờ không hiểu, tiếng nói của nhà nước phát ra như thế là ám chỉ hay mỉa mai ai?

De Gaulle già thì chết rất dễ hiểu. Di chúc của ông ta gói ghém thâm ý thế nào cũng dễ hiểu. Chỉ có lời nói của kẻ đang sống nay nói rày, mai nói khác... biết sao mà hiểu bây giờ?

SẮP PHÁT HÀNH:

Huyền đai Karaté

□ của NGUYỄN XUÂN DŨNG

- Lần đầu là một người Việt, biên soạn và giới thiệu môn võ này, gồm nhiều tư thế mới lạ nhất dành cho các đai cao của mọi môn phái.
- Tác giả là Huấn Luyện Viên Trưởng ĐẠO ĐƯỜNG KHÔNG THỦ ĐẠO, Đai Đen Hai Đẳng, người học trò tâm huyết của võ sư CHOJI SUZUKI.

Sách do KHAI TRÍ xuất bản

Khóa Tây Ban Cầm Tất Niên

Nhập học: 8-11-70 — Mãn khóa: Trước TẾT Nguyên Đán ÂM LỊCH năm TUẤT.

● SAU HAI THÁNG luyện tập, Quý Bạn tự đàn được TẤT CẢ CA KHÚC VIỆT NAM hiện đại.

Ghi tên gấp tại:

Lớp nhạc HUYỀN LINH

218A, Trần Quý Cáp

(chỉ tiếp trong giờ làm việc)

truyện dài

NGUYỄN THỤY LONG

RUỒI XANH

PHẦN HAI

Đại úy quận trưởng chợt nhớ ra :

— A vậy được đó, nhưng phải đốn luôn cây dừa của người ta thì cũng tội cho người ta...

— Thưa Đại úy quận trưởng em thiết nghĩ rằng mình sẽ trích quỹ của quận ra bồi thường thì cũng chẳng thiệt thòi gì.

— Được, anh tính sao thì tính, công việc tôi đang bận đê đê, anh cứ thay tôi giải quyết đi, nói cho anh biết không chừng kỳ này tôi được lên thiếu tá và sẽ về làm tỉnh, tôi thu xếp cho anh về với tôi.

Mắt anh hội viên cảnh sát sáng lên :

— Dạ cảm ơn Đại úy quận trưởng, em sẽ đi lo liền vụ này. Thưa Đại úy cho phép.

Ông hội viên cảnh sát quay đi liền, ông tới gọi mấy thằng đệ tử thân tín :

— Tụi bay mang rựa theo tao, nhớ mang cả súng đi nghe.

Một thằng lính hỏi :

— Đi làm gì vậy xếp, mà mang súng đi làm chi vậy.

— Tới vườn thằng Tam đốn mấy cây dừa lấy nước trong thân cây dừa chớ còn làm gì nữa. A tụi bay nhớ mang theo một cái xô để đựng nước dừa nghe.

Một thằng lính nói :

— Đù mẹ vậy mới ngon.

Ông hội viên cảnh sát hỏi :

— Phải thằng cha Tam khó chịu lắm không tụi bay.

— Thằng cha đó có thằng con làm gì trên Sài gòn đó nên lòi lảm.

Ông hội viên cảnh sát hất đầu một cái :

— Vậy cho chết luôn. Đi tụi bay.

Mấy người lính mang đủ đồ nghề leo lên một chiếc xe jeep do ông hội viên cảnh sát lái chạy như bay đến vườn dừa của ông Tam. Buổi trưa trời nắng chang chang, chiếc xe chạy thẳng vào vườn dừa, ông Tam đang nghỉ trưa thấy lính tráng ập vào vườn dừa của mình vội nhóm dậy hỏi đứa con gái :

— Lính tráng vào nhà mình có chuyện chi đó con.

— Con đâu biết, ba ra thử coi.

Ông Tam che đầu bằng chiếc quạt giấy lúp xúp chạy ra, tới bên chiếc xe hỏi ông hội viên cảnh sát :

— Xếp tới nhà tôi có chuyện chi đó xếp.

Ông hội viên cảnh sát thần nhiên :

— Thưa bác, chúng tôi được lệnh ông quận tới đây chặt mấy cây dừa lấy nước cốt để bà Tư lệnh tráng miệng.

Ông Tam trừng mắt :

— Ông nói sao, chặt mấy cây dừa của tôi.

— Dạ thưa đúng vậy, đó là lệnh trên, đại úy quận trưởng có nói với tôi rằng nếu bác không vui lòng cho mấy cây thì đại úy mua của bác.

Ông hội viên cảnh sát cười hi hi chỉ ra vườn dừa :

— Dừa bác nhiều quá mà, có đốn mấy cây đâu có thấm thía gì.

Ông Tam la lên :

— Nhưng tôi không cho mà cũng không bán.

— Thưa bác lệnh trên đã truyền xuống như vậy, bác không bằng lòng thì bắt buộc chúng tôi vẫn phải thi hành lệnh, sự bồi thường sẽ tính sau.

Ông Tam mặt hầm hầm :

— Nhưng tôi không bằng lòng, tôi không biết bà Tư lệnh nào hết, vườn dừa này ông cha tôi để lại, cả gia đình tôi trông vào cái vườn dừa này để sống.

— Vẫn biết vậy, nhưng Đại úy quận trưởng không để cho bác thiệt thòi đâu. Sau vụ này bác làm một cái đơn lên quận, tôi sẽ ký chứng nhận cho bác.

Ông hội viên cảnh sát ra hiệu cho mấy người lính :

— Tụi bay cứ đốn cây đi, nhớ hứng cho dĩa hoàng nghe tụi bay, tội vạ đâu tao chịu hết cho.

Mấy người lính ra vườn. Ông hội viên cảnh sát còn nhăn nhu :

— Đốn những cây non đó tụi bay, cây non nước mới ngon.

Ông hội viên cảnh sát đứng lại cái vĩa với ông Tam, mấy người lính ra vườn chọn cây. Một người xách cái xô bằng nhựa đi vơ vẩn, anh ta không làm gì hết, anh ta hút thuốc lá nhìn vơ vẩn lên tán cây dừa chấp chới ánh nắng, những nhát rựa chém vào thân cây dừa phá tan bầu không khí im lặng buổi trưa oi bức.

Mấy người lính nghĩa quân hạ một hơi bốn cây dừa. Họ ngừng tay đứng hút thuốc lá, họ hỏi ông hội viên cảnh sát :

— Vậy đủ chưa xếp ?

— Được rồi đó. Chúng mày nhớ lấy cái đợt trong thân cây dừa nghe, chính những cái đợt mới ngon, nhớ để riêng ra nghe chưa.

Bọn lính nghĩa quân lại cúi húi làm việc, ông hội viên cảnh sát sau khi đã cãi vĩa với ông Tam một hồi, ông tới bên người lính nghĩa quân đứng không, ông hất hàm hỏi :

— Mày k hông làm gì hết sao mày ?

Người lính nghĩa quân dửng dưng từ tốn, anh ta từ từ ngược lên nhìn ông hội viên cảnh sát :

— Thì xong cả rồi còn gì nữa.

— Còn nước dừa, mày bứt mất trái dừa này bỏ lấy nước, đù mẹ, mày làm biếng phải không ?

— Không phải làm biếng, nhưng ông sai gì tôi làm cái đó.

Người lính nghĩa quân đứng dậy tới bên mấy ngọn dừa bị đốn ngã nghễnh bứt mấy trái dừa. Anh ta bỏ mấy trái dừa lấy nước cho vào cái xô không. Công việc anh ta làm thật lẹ làng. Anh ta lại tà tà đứng hút thuốc lá. Anh nhìn cái xô nước dừa trong ngọn lạnh, anh muốn uống một hớp nhưng sợ ông hội viên cảnh sát trông thấy, anh tới lấy một trái dừa khác bỏ uống. Người hội viên cảnh sát lại la lối :

— Trời ơi, sao mày làm biếng vậy chớ, mày không biết bỏ trái dừa ra lấy cùi hay sao, uống nước dừa mà không có cùi dừa thì còn ngon lành cái gì nữa.

Người lính lặng lẽ làm việc, anh ta không nói một câu, anh nghĩ đến thân phận mình, thân phận một thằng lính nghĩa quân. Anh xách xô nước dừa ra một chỗ vắng, anh quay đi quay lại không thấy ai. Anh mở khuy quần, anh lăm bằm nói :

— Đù mẹ tha hồ ngon nghe.

Và anh xách xô nước dừa trở lại, người hội viên cảnh sát hỏi :

— Xong chưa mày.

Người lính nghĩa quân thần nhiên trả lời :

— Đầy đủ cả, từ nước dừa đến cùi dừa...

Anh ta thần nhiên đứng hút thuốc lá nữa, ông hội viên cảnh sát lại hỏi về mấy cái đợt dừa, mấy người lính nghĩa quân khác vui vẻ trả lời :

— Có đầy đủ cả đây xếp à.

— Thôi mình về, chắc bà Tư lệnh đang nóng uống nước dừa lắm.

— Nước dừa này ngon có tiếng đó xếp, chắc chắn bà Tư lệnh sẽ hài lòng.

Một gã lính nghĩa quân khác bèn lên tiếng :

— Lần này thế nào Đại úy quận trưởng nhà mình...

Anh ta bỏ ngang câu nói khi ông hội viên cảnh sát gạt ngang :

— Mày đừng có ăn nói lộn xộn mà chết tĩa mày bây giờ.

Mấy người lính nghĩa quân ra xe, ông chủ vườn dừa ra nhìn thấy những cây dừa của mình đổ ngổn ngang, ông ta tức bực gậy gố :

— Bây giờ các người tính sao về mấy cây dừa của tôi đây ?

— Làm đơn đưa lên quận, quận sẽ bồi thường xứng đáng cho ông.

Ông hội viên cảnh sát trả lời ngon lành. Từ ông lái chiếc xe Jeep, ông rút ga phóng vút ra khỏi cổng. Ông lăm bằm chữ thề :

— Đù mẹ chỉ có mấy cây dừa mà cũng la lối om xòm, thử coi thằng con nó ở Sài gòn làm gì được mình.

Chiếc xe đi về quận, ông hội viên cảnh sát kêu người trong nhà Đại úy quận trưởng mang ly ra đổ nước dừa vào, ông không quên bầy mấy cái đợt dừa lên mấy cái đĩa sạch bóng, cho người bưng lên nhà trên. Đại úy quận trưởng ở vô cùng hài lòng về công tác của mấy tên đàn em. Ông trịnh trọng giới thiệu từng món lên bà Tư lệnh :

(CÒN TIẾP)

BẠN ĐỜI VIẾT VỀ HÀ THÚC NHƠN

Xin đừng từ chối

SAIGON, tháng 10-70

Kính bác Chu Tử.

Từ hôm cháu đọc thấy Bác sĩ Lương đòi lập đảng Hà Thúc Nhơn trên báo Đời, cháu định viết thư xin làm đảng viên đầu tiên, nhưng hình như bác không muốn nói rõ rằng sẽ lập hay không nên cháu chưa dám gửi thư. Hôm nay trên số Đời mới nhất bác nói đảng đang thành hình. Cháu mừng quá vội viết thư cho bác ngay. Mấy đứa bạn cháu nó bảo rằng cháu mê Hà Thúc Nhơn quá mất rồi. Có lẽ không phải là sai, sự say mê đó của cháu giống như người ta dành cho một thần tượng, một tài tử ciné hay văn thi sĩ chẳng hạn, cũng đâu hại gì phải không bác.

Trở lại chuyện xin làm đảng viên, bác đừng từ chối cháu nghe. Có lẽ cháu mê Hà Thúc Nhơn thật. Song chắc chẳng có gì xúc phạm đâu, bề nào anh ấy cũng đã «lên đường đi đến quê hương» nói theo lối của Trịnh công Sơn. Mai mốt khi nào ra Nha Trang, cháu sẽ mang hoa đến mộ anh ấy, đó là lòng ưu ái của một fan đối với thần tượng của mình.

Phát huy tinh thần Hà Thúc Nhơn và xin an lành miên viễn cho «người»

Kính chào Bác sĩ,

Thật là một điều bất hạnh cho tôi là không được diện kiến cùng Bác sĩ để được thả g người chào kính bác sĩ theo quân kỷ. Tôi đã cúi đầu khâm phục trước đề nghị lập Hội Hà Thúc Nhơn cùng những bổn phận của Hội mà bác sĩ đã lên tiếng với Đời.

Điều bất hạnh thứ hai là tôi lại ở vào một hoàn cảnh dị biệt với bác sĩ. Tôi hoàn toàn mù tịt về người hùng Hà Thúc Nhơn ngoài những bài viết trên báo.

Nhưng cho dù thế nào đi nữa, ngày «người hùng cô đơn» nằm xuống, tôi cảm thấy mình đã bước đến thật gần với «Người» và mặt

LTS.— Nhiều độc giả đã đề nghị Đời dành một số trang để thường xuyên phổ biến sinh hoạt của Ban Vận Động Lập Nhóm HTN. Tòa soạn hoàn toàn đồng ý với các bạn, nhất là sau khi Ban Vận Động đã chính thức ra mắt. Nhưng chúng tôi nghĩ rằng chỉ phần ảnh riêng sinh hoạt của Ban Vận Động Lập Nhóm HTN thôi vẫn chưa đủ. Cho nên, kể từ số này, Đời còn dành thêm một trang để bạn đọc của Đời phát biểu về vụ HTN cũng như trích đăng mọi ý kiến của bạn đọc, liên hệ đến các vấn đề nêu trên. Cũng qua trang báo này, Ban Vận Động Lập Nhóm HTN sẽ trả lời mọi thắc mắc của các bạn trên toàn quốc về Nhóm HTN.

trái cuộc đời. Tôi đã khóc âm thầm và đợi giờ công lý vùng tay quyền phép.

Sự chờ đợi của tôi so với sự chờ đợi của bác sĩ như hạt cát bám sau gót giày. Nhưng nó đồng dạng và đồng tình. Tôi biết với trách nhiệm gắn chặt vào đời và tiếng gọi chỉ hướng trách móc lương tâm: đối với Bác sĩ thời gian hơn hai tháng rưỡi sau cái chết vì tham nhũng đã quá chậm trễ để chờ tiếng nói hành pháp và quá nhanh để mặc niệm siêu thoát cho «Người».

Kính Bác sĩ, đề thành lập Hội Hà Thúc Nhơn, Bác sĩ ước muốn những người sạch còn lại đứng về một phía để tiếp tục và mãi mãi thực hiện quy luật của lương tri. Đó là điều đáng mừng cho đất nước này. Tôi không dám hồ nghi hay rào đón trước, nhưng làm thế nào để đánh giá một con người sạch? Giữa hai cái sạch cũng đã có chỗ khác nhau. Tôi tin chắc mẫu người Hà Thúc Nhơn sẽ mãi chiếm ngôi vị độc tôn trong lòng thế hệ này. Người sống còn lại không thể nào sánh được với kẻ đã chết cô đơn cho lý tưởng. Hơn thế nữa, thông thường sau cái chết, con người yên nghỉ đó mới được cuộc đời đãi ngộ ngời ca. Cái chết của một Gamal Abdel Nasser vừa qua ở Trung Đông là một trường hợp cụ thể nhất.

Ngoài ra nếu mang cùng một hoài bão cao đẹp, những người sạch còn lại cứ công khai hành động như Hà Thúc Nhơn đã hành động. Những tư tưởng lớn sẽ gặp

nhau để dâng, thực tế và tin tưởng hơn. Tôi nghĩ sự đáp ứng bằng ngôn từ và hình thức sẽ mang nhiều đồ kỳ và lạm dụng thường tình.

Kính Bác sĩ, theo Bác sĩ bổn phận đầu tiên của Hội là đòi hỏi chính quyền làm sáng tỏ vấn đề Hà Thúc Nhơn bằng mọi cách và mọi giá. Đó là điều mọi người trẻ hôm nay mong đợi. Nhưng buồn thay cũng bằng mọi cách và mọi giá, chính quyền đã giết chết Hà Thúc Nhơn và che đậy bằng bí mụn nhọt thối nát một cách trắng trợn. Sự thật vây quanh cái chết của Hà Thúc Nhơn đã tối đen như hòng súng chiến hữu Việt Nam rả vào tim óc «người Việt cô đơn». Cả Tổng Thống Thiệu còn làm ngơ trước lời ngỏ chuyện của Hà Thúc Nhơn khi còn sống, thì giờ đây chặc gì còn một ai thật tâm bày tỏ. Có chăng cũng chỉ là một sự thật đã được bóp méo vo tròn. Một sự thật đã được diêm trang bằng những nụ cười đắc thắng của tập thể tham nhũng sâu mọt. Nếu không nói là sự thật đó đã được chính quyền quyết định giam cầm, bó nhọ trong giờ phút Hà Thúc Nhơn còn sống, còn chiến đấu hàng nông.

Tốt hơn hết, tôi xin Hội đừng đòi hỏi sự thật đó nữa. Sẽ hoài công cho Hội và đau buồn thêm cho những người quyền thuộc. Hội nên đòi hỏi những sự thật thối tha đang nhón nhơ đây rầy. Những sự thật sau này sẽ gián tiếp trả lời cho mọi người những gì đã xảy đến cho Hà Thúc Nhơn, không sớm thì muộn.

Đĩ nhiên, không phải là Hội sẽ lãng quên đi vấn đề Hà Thúc Nhơn. Hội sẽ nhắc mãi trong tâm tưởng và trong phương châm hành động. Nên để linh hồn Hà Thúc Nhơn được yên nghỉ với sự thật bi tráng mẫu mực đó.

Kính Bác Sĩ, một lần nữa tôi lại hoàn toàn mù tịt về nhóm «Ý dân» của Nga năm 1878. Nhưng chắc chắn là một nhóm người thật người, hành động cho lý tưởng; bất khuất trước bất công, tàn bạo và uy quyền.

Nếu trong tương lai, Hội có những người sẵn sàng đổi mạng với bọn tham nhũng; tôi tin chắc không bao lâu những từ ngữ an lành công, bằng, sẽ tìm về với cuộc sống của dân tộc. Tôi tha thiết cầu nguyện cho tinh thần bất khuất Hà Thúc Nhơn mãi gắn chặt với tinh thần Hội. Tôi kỳ vọng thật nhiều ở bác sĩ và những người mang cùng lý tưởng đang còn âm thầm châm đốt ngọn đuốc thiêng liêng.

Hành động theo luật pháp của lương tâm và hậu thuẫn là ước vọng của đồng bào; chặc chặc Hội sẽ không phải ăn hận khi ra tay. Đối với phương thức khủng bố, tôi chỉ sợ khi đem một hình thức tội ác để trừ khử một tội ác; Hội sẽ vấp phải sự lợi dụng thâm độc của đối phương để dễ dàng chụp mũ hay xuyên tạc.

Hơn thế nữa, biết đâu trong nội bộ lại có những hội viên sẽ mang nha đùng sức mạnh cao quý của Hội để thanh toán những mục tiêu riêng tư. Vì làm sao biết được lòng người khi trước mặt còn dang dở những năm tháng phải sống, phải va chạm với muôn ngàn cạm bẫy, cạm bẫy hay thù hận cá nhân. Vì người sống vẫn mãi là sinh vật dễ mang nhiều tội lỗi nhất. Đó mới chính là sự phá sản đau thương trầm trọng và đáng ngại nhất cho Hội, khi phải tranh đấu bằng những nam dài. Dĩ nhiên nói, viết và lập lại những gì người khác đã nói rất dễ. Cái khó là hành động và trung thành với chính mình, với người bất khuất, với Hội, với dân tộc,

Tôi mong Hội sẽ không gặp phải những phản ứng bất lợi như Hội tin Esquadrao Motorizado (Esquadrao de Morts) của thành phố Rio de Janeiro, Ba Tây, đã và đang gặp phải. Dù nội dung hành động

không tương đồng, nhưng những phản ứng đó cũng đáng cho Hội lưu ý suy gẫm trước khi quyết định giải pháp hành động sau cùng.

Và sau cùng kính Bác sĩ, theo thiên ý tôi muốn Bác sĩ đừng dùng tên người hùng Hà Thúc Nhơn để đặt tên cho Hội, Bác sĩ nên lấy 1 tên khác, chỉ cần chiều hướng tranh đấu của Hội phản ánh trung thực ý thức xây dựng cao thượng mà Hà Thúc Nhơn đã sáng tạo.

Hà Thúc Nhơn đã vùng dậy từ «cái không vĩ đại», từ «cái đơn độc tối thượng» mà trở thành «hiện hữu bất diệt», dù «người» không còn nữa.

Nếu dùng tên «người» đặt tên Hội, tôi e ngại khi lập đi lập lại trăm ngàn lần tên «người» để đánh thức chính quyền. Hội sẽ vô tình đưa Hà Thúc Nhơn từ ngôi vị bất biến đến chỗ tan vỡ nhạt nhòa. Vì sự thành công của Hội dù sao cũng còn là một con đường sáng chưa tựu hình. Mà những vấp ngã lần lần luôn luôn đón đợi rình rập bước chân con người. Tốt hơn hết xin Bác sĩ dung hóa cái «không không, có có» để thực hiện tiếp những gì mà Hà Thúc Nhơn, người bạn mang nhiều tương đồng với Bác sĩ đã thực hiện.

Tên gọi hay hình thức của Hội làm sao sánh bằng bóng dáng một Hà Thúc Nhơn đã khuất, và dĩ nhiên là không quan trọng bằng những hiệu năng mà Hội sẽ khai sáng được trong niềm tin yêu của thế hệ.

Xin cho Hà Thúc Nhơn được an lành miên viễn ở thế giới cảm lạnh đời đời, Xin cho Hà Thúc Nhơn một lần bật cười rạo rỡ khi biết được nơi này có những người bạn trông theo và bước lên noi dấu chân hùng. Xin cho tên tuổi Hà Thúc Nhơn được mãi mãi ngự trị trong lòng tuổi trẻ hôm nay, ngày mai và ngàn đời tiếp nối — Xin cho giấc ngủ

thiên thần của «người hùng Hà Thúc Nhơn» mãi được canh chừng vỗ về bằng lời ca ngợi, hơi thở, máu nóng và bàn tay đồng loại.

Kính thư

Hạ Sĩ NGUYỄN VĂN ĐANG

**Đất nước này sẽ sáng
sủa hơn**

Thưa ông.

Tôi rất mừng về việc ông và nhóm chủ trương đang thực hiện đề nghị của BS Lương, và cầu mong nó sớm được khai sinh nhưng bất diệt. «Đảng HTN» của chúng ta sẽ lớn mạnh mãi để phụng sự tổ quốc và quê hương ở thời hậu chiến và thanh bình trở lại trên đất nước này sẽ sáng sủa hơn. Những phần tử thối nát, những tên vô lại, những kẻ lưu manh sẽ bị diệt dần bởi «Đảng HTN»

«Những gì người khác không làm được nhưng đảng viên HTN sẽ và phải làm được.»

Một con đường đã vạch sẵn, một người đã nằm xuống để điềm tỏ sáng chói. Hà chúng ta là kẻ mù đui hay sao mà mà không thấy để cùng tiến lên tạo dựng.

Thưa Ông,

Những ràng buộc xét ra không có chi rắc rối lắm đâu. Cho dù thế nào đi nữa tôi cũng sẽ cố gắng, tranh đấu cho đến cùng. Để trở thành 1 đảng viên của HTN.

Tôi biết con đường tôi đã đang đi ở cái nghiệp «săn người». Luật trả, vay của tạo hóa và tôi đã chấp nhận, nếu phải gục ngã cũng vẫn mỉm cười ra đi.

Tôi có thể bị đòn phép biến hóa, cải trang nhưng chắc tôi không mất tinh thần HTN Hiếu Sinh và Tự Vệ. Chống đối, đã phá để xây dựng không Cộng Sản.

Kính ông,

KIM

(KBC 43....)

Hộp thư Ban vận động lập nhóm H.T.N

Vũ minh Tân (Quảng Ngãi) Trần văn Kim (KBC...) Nguyễn văn Thuận (Mỹ Tho) Lê tất Hữu (Ninh Thuận) Trịnh thên Tứ (Qui Nhơn) Vũ kim Chung (Đài Nam — Đài Loan) và «Con Bé Họ Chu» (Sài Gòn): Rất khích lệ vì tinh thần tự nguyện phụng sự của quý bạn. Xin gửi thư hoặc liên lạc gấp. Ban Vận Động Lập Nhóm HTN, tòa soạn báo Đời, 143 Cống Quỳnh Sài Gòn. Nhớ cho biết mọi chi tiết cần thiết về tên họ, địa chỉ để tiện liên lạc.

Sau khi nhai kỹ, nuốt nước sữa của lúa vào người, Cửu Bồng nhả búng vỏ ra, và... tiếp tục hái bông lúa khác. Cửu Bồng ngồi trên bờ hít thở cái thoáng mát của quê hương cho tới khi chiều tối. Cửu Bồng muốn nằm dài trên bờ ruộng để nghỉ chân, nhưng nghĩ tới chuyện đi tìm con và những áng mây đen lù lùg kia Cửu Bồng vội đứng dậy, về hướng biển.

Tới nhà. Cái trăng non đã hiện lên ngọn tre già. Trên khoảng sân gạch người đàn bà hí hoáy sàng những thúng lúa. Con trâu nhai cỏ trong chuồng. Nơi chuồng gà, cánh cửa đã cài. Cửu Bồng nói :

— Người ta tãi hết lúa gạo, muối lên núi. Chiến lợi phẩm được mang theo. Thăng Bồng làm tiểu đoàn trưởng, đang hướng dẫn một tiểu đoàn mang chiến lợi phẩm vào Bình định. Ngày mai tôi lại vào chợ Quán tìm nó.

Người đàn bà im lặng, làm việc. Bà ta thương chồng con lắm. Bà có một đức tính chịu đựng nhẫn nại, bao nhiêu năm chịu cực khổ điều gì cũng vì gia đình. Trước đây bà có mối thâm thù với gã con con trai đầu lòng. Nhưng bây giờ bà đổi khác, bảo chồng cố gắng đi tìm « con nó về ». Bà bị xúc động khi hay tin nó bỏ Nam để ra Bắc sống trong nhiều năm.

Cửu Bồng nói tiếp :

— Rồi đây chắc sẽ có ám sát dữ lắm. Người ta sẽ thanh toán nhau, giữa mới và cũ.

— Tôi đâu biết những chuyện đó. Tôi mong mỗi con nó trở về, để cùng sống chung với nhau qua ngày. Ai giết ai mặc kệ, mình có gia đình mình phải lo.

Cửu Bồng nói lớn hơn :

— Mình thương người nhưng người ta không thương mình thì sao. Thăng Cả về đây cũng khổ sống lắm. Hẳn là người cũ. Vài tháng nữa, quốc ca quốc kỳ đều không được hát.

Người đàn bà ngược mắt lên, nói trong lo lắng :

— Thế thì ai sẽ tới đây ?

— Người Pháp hay là người Quốc gia. Người Quốc gia với người Pháp chắc không khác gì nhau. Rồi sẽ có quốc ca mới, quốc kỳ mới, chính quyền mới. Những người cũ bị giết thật là rối rắm.

— Dù rối rắm cách nào thì cũng nên tìm con nó về. Ra ngoài kia cảnh người xứ lạ làm sao nó sống.

Ngay lúc đó Giáo Ngo từ ngoài chợ Kẽ trở về. Ông ta cầm một chai la de. Giáo Ngo hãnh diện hỏi :

— Có biết cái này là cái gì không ? Rượu bia đây. Ngon không thể tưởng.

Hai vợ chồng Cửu Bồng nhìn sừng sốt vào chai bia lùn. Đó là một hình thái lạ lùng, chín năm qua họ không hề thấy. Cửu Bồng hỏi :

— Nó bay mùi rượu ?

Giáo Ngo nói như một người đã đứng hẳn vào thế giới mới :

— Nó khác rượu. Nó là bia. Bia và rượu khác nhau nhưng nó chính là rượu. Cũng như một người Việt nam khác một đảng viên. Nhưng một đảng viên với một người Việt nam đều là Việt nam.

Giáo Ngo cười khà khà. Sau đó ông giải thích thêm rằng bia chính là La de. Người Nam kỳ gọi Bia là la de. Giáo Ngo nói tiếp :

— Người ngoài vùng Tê vào đông lắm. Không cần giấy tờ gì cả, ai muốn đi đâu thì đi. À, thăng con ông Phan Liên làm tới chức Thiếu tá.

— Cái gì ? Anh muốn nói tới thăng cha Viễn con ông Phan Liên ?

— Ừa, cái thăng hồi trước là học trò của Cửu Bồng đó. Hẳn bỏ đi từ năm 1946. Bây giờ hẳn là Thiếu tá. Chiều hôm qua hẳn chạy xe tới Mọc Bài rồi trở về ngoài kia.

Đêm lên cao. Gió thổi rào rào nơi các lùm kín. Giáo Ngo nằm ngoài sân Cửu Bồng trải chiếu dưới đất, cùng lo lắng những ngày sắp tới. Giáo Ngo nói :

— Thế nào cũng có giết nhau, ghê lắm. Máy thăng cán bộ còn lại đây sẽ bị thanh toán hết. Phải dọn dẹp cho sạch sẽ, để chúng ta sống với những người mới. Rồi đây sẽ có Radio, máy hát, xe cộ dư dật. Thời đại mới sẽ tới.

Cửu Bồng sợ hãi nói quanh quất :

— Dù sao anh cũng nên cẩn thận lời ăn tiếng nói. Chín năm qua anh bất mãn chế độ. Anh đã sống cho tới nơi tới chốn. Trong làng chúng ta hãy còn nhiều anh em chưa bỏ đi.

Anh Giáo Ngo, ông Huyện Tăng nói với tôi rằng họ chưa đi hẳn đâu. Họ chỉ bỏ đồng bằng, còn núi non thì họ lập những căn cứ bí mật, để chờ ngày về. Huyện Tăng nguyện ba lô ra luôn ngoài Bắc.

Ông ta nói rằng đã đi với Kháng chiến chín năm thì nay không thể phản bội Kháng chiến. Chỉ có những kẻ thiếu lập trường, không thương yêu Tổ quốc mới nửa đường tháo lui, trở lại với bơ sữa, làm một con sâu hợp chủng ghê tởm.

Giáo Ngo ngồi nhồm dậy, nói như điên :

— Thôi, đừng có nhắc tới cái thăng Tri huyện khùng ấy. Hẳn say mê Kháng chiến như say mê mẹ, Tri Huyện mà phải mang dép đi lặn lội khắp nơi, phải dắt trâu cày ruộng, phải xay lúa nấu cơm. Thứ đó là thứ Tri Huyện bỏ. Hồi ở Bình định có lần tao đi bộ với hẳn hàng trăm cây số. Nghe hẳn nói chuyện Chủ nghĩa mà phát khùng lên. Hẳn quên khuấy rằng ngày trước hẳn là một vị quan của triều đình.

Trong trí nhớ Giáo Ngo cũng như Cửu Bồng đều hiện lên những đôi cát chạy theo miệt biển.

Trên những đôi cát mênh mông kia là những rừng dương vô tận. Họ đã đi, đã sống trong đó, rồi sau đó cùng bỏ vào các tỉnh miền trong. Ký ức họ hiện lên những thị trấn nhỏ đoạn đường giao liên. Những chiều vội vàng xuống một chiếc xuồng nhỏ, tới một khu vực nào đó. Xuồng chạy đêm, sáng hôm sau họ lên bờ, vào một vùng thôn quê heo lánh, khi đó máy bay đã có trên cao cùng mặt trời. Một thời đó đã qua, bây giờ bàn cờ thời sự đổi thay, bạc ngời sẽ đảo lộn.

Trời thật khuya, Cửu Bồng ngồi uống trà. Giáo Ngo nói vắn vơ về những ước mơ cuối đời của mình. Khi đó tiếng keng lại vang lên một cách rời rạc ngoài đình làng. Giáo Ngo hỏi :

— Thăng nào gõ keng đó. Còn ai đâu mà gõ keng. Vài tháng nữa người ta sẽ làm đường trở lại.

Cửu Bồng nghe tiếng keng, vội ra đình làng. Nhưng đình làng trống hoang. Một bầy trẻ nhỏ chơi trò cú bắt ngoài sân cỏ. Một vài đứa ăn núp đó đây chơi trò chơi công đồn Pháp. Cửu Bồng hỏi một người bà con :

— Đứa nào đánh keng tập hợp đó.

Người bà con uể oải trả lời :

— Có ai đâu. Lâu ngày không thấy họp hành gì, tôi đánh vài tiếng keng chơi cho vui. Có cán bộ đâu mà họp. Tụi đi dân công trở về nó nói nếu biết tình thế này họ đã không còn đi làm gì.

Cửu Bồng ra về, tới trước một bầy trẻ nít Cửu Bồng dặn dò chúng nó :

— Tụi mày dẹp cái trò chơi công đồn Pháp đi nghe chưa. Còn tiếp tục là tụi bây ở tù đó. Dẹp hết đi.

Tụi nhỏ bỏ đi, miệng còn hát nghêu ngao vài bài hát kháng chiến. Chúng nó không tin rằng chúng sẽ bị cấm đoán đến tuyệt đối những bài hát kia, những bài hát mà chúng tận tụy chép từng dòng chữ lên trang vở nhỏ tập tành trong những đêm trăng bàng bạc.

Tại nhà. Vào khoảng hai giờ sáng, bà Cửu Bồng còn mang lúa ra xay. Tiếng cối xay chạy rì rào, nghe xa xa như một cơn mưa đang tới. Ánh đèn leo lét, thỉnh thoảng một vài tiếng cồng đầu đầu thật xa. Giáo Ngo nói :

— Thôi dẹp hết mà ngủ đi. Cái thời giết người đã trôi qua. Sung sướng rồi, tội chi mà làm việc ban đêm ban hôm... lão Cửu Bồng à, cố gắng tìm một con chó con đem nấu cao mà ăn. Ăn chó con là hết bệnh lao. Cố gắng tìm một con chó con. Lên xóm trên mà bắt trộm cũng được.

Giáo Ngo đánh bốp một cái, khi con muỗi bay vo ve lại sát vành tai. Ông vò nát con muỗi, rồi đưa bàn tay mình dưới ánh đèn xem. Một vết máu tím thẫm, hai cánh muỗi nát nhàu. Giáo Ngo nói :

— Tám chín năm không có chán mừng. Tới máu trong người cũng phát đen. Mai một có dịp ra ngoài kia tao sẽ mua một tá mừng về năm. Cả bà con họ hàng năm thăng cả trong mừng mà cho sướng.

(Còn nữa)

TÂM SỰ BAN ĐỜI

Tòa soạn đã quyết định mở thêm mục «TÂM SỰ BAN ĐỜI». Trong khuôn khổ mục này chúng tôi sẽ trích đăng hết thầy ý kiến của bạn đọc gửi về tòa soạn hoặc nhận định về nội dung của tờ báo để giúp tòa soạn loại dần các khuyết điểm hoặc phát biểu về mọi vấn đề thời sự. Mục đích của việc trích đăng này là nhằm phổ biến mọi ý kiến của độc giả thường vẫn bị bỏ quên hầu tạo dịp trao đổi không những giữa tòa soạn và với độc giả nữa. Chúng tôi xin nhấn mạnh rằng để phản ánh trung thực tâm sự của bạn, mục này sẽ trích đăng nguyên văn mọi ý kiến, dù đó là ý kiến trái nghịch hoặc công kích chính tòa soạn.

Đề nghị bỏ một mục Long An, 21-10-70

Kính,
Đến nay, trong bao nhiêu tuần báo, thì ĐỜI đã chiếm đa số độc giả. Ưa mộ bởi cái nội dung phong phú, ưa mộ bởi cái cốt cách của người viết, và ưa mộ bởi cái trình độ của nó.

Đời, có thể nói đã thể hiện gần hết bộ mặt đời, trong đa số mục mà Đời đã chủ trương. Nhưng tôi thiết nghĩ nội dung của mục ĐỜI LÀ THỂ cũng không có gì khởi sắc: những câu chuyện được kể lẽ đã nhan nhản trước mặt mọi người, đã nhan nhản trong tâm hồn mọi người và ở cái mục mà Đời vừa mở thêm TÂM SỰ BAN ĐỜI, thì chẳng khác gì mấy cái ý nghĩa đó.

Nếu chủ trương của Đời là vạch trần tất bộ mặt xấu xa cũng như tốt đẹp của đời, và bên cạnh muốn chia sẻ những ưu khúc của người đời, thì tôi xin đề nghị trong 2 mục mà tôi vừa đề cập đến nên bỏ một. Đề thay vào đó mục «Sáng Tác Bạn

Đời» hay «Văn Nghệ Bạn Đời» được chăng?

Đa số độc giả là những người có đơn, tìm đến với Đời như tìm 1 nhịp cầu cảm thông. Họ muốn còn nói lên một cái gì thật thâm lắng, thật khắc khoải. Nhưng họ không có một nơi «dung vớt» vì họ là những người không có «ưu thế văn nghệ.»

Giải quyết được dùm họ nỗi khúc khoải đó âu cũng là đã giải quyết được 1 khía cạnh của đời rồi vậy. Phải chăng đó cũng là 1 trong những chủ trương của báo Đời? Xin cho biết ý kiến về đề nghị này, «người gác mục Hộp Thư»!

Về những thi phẩm của bạn đọc được loan sẽ đăng, sao lâu quá, chờ mãi không thấy? Có thể giải quyết từ 3 đến 4 số là cùng được chăng?

THỤY TƯỜNG
(Long An)

● TS.— Hiện Đời đang cố thu xếp để mở rộng thêm phần văn nghệ hầu kịp đăng tải bài vở do bạn đọc bốn phương gửi về. Các mục khác trong báo Đời, còn duy trì hay bỏ bớt, sẽ dựa theo kết quả cuộc góp ý của độc giả do tòa soạn đang tổ chức.

Chính phủ và gian thương, ai hơn ai?

Qua bao thăng trầm của thời cuộc và biết bao chính phủ được khai sinh và được ra đi. Chỉ còn lại được những gì, phải chăng còn lại những bất công và thói nạt, còn lại toàn cả bọn người chuyên xiết cổ, bóp họng quần công không nương tay.

Do đó chính quyền hiện tại dù với thực tâm muốn cải tạo xã hội với thiện chí tối đa để nâng đỡ 2 giới có đồng lương 3 cọc 3 đồng, cái giới mà nhân dân dành cho nhiều cảm mến và tin yêu giao cho trọng trách nặng nhất đó là giữ nước và dựng nước.

Nhưng dù chính phủ có tăng lương gì chăng nữa, chính phủ tăng còn thua xa gian thương một bậc. Chính phủ tăng một gian thương tăng mười và đã bao lần tăng của Ch. phủ, gian thương có ngừng đâu! vẫn cứ tăng mà tại tăng nhiều hơn khốn nạn chứ.

Sao chính phủ không có phương cách giải cứu vật giá. Nếu không chắc có mưu gì đây? Và những

ông Kinh tế, QC và Cảnh sát bạn dân đầu nào, tại sao không ra tay nghĩa hiệp cho lính nhờ vôi hay là các ông lại kẹt chữ thông cảm của gian thương rồi, nếu thế thì các ông rút lui là vừa và mạn phép thương cấp cho chúng tôi những thăng lĩnh đôi rách và nhiều chết chóc lãnh phần vụ kiểm soát vật giá. Cam đoan trong vòng 10 ngày vật giá sẽ xuống mức của chính phủ ấn định.

THÍ DỤ:

1) Chúng tôi đi mua hàng, chủ tiệm bán cao giá đã định, chúng tôi tự động tịch thu số hàng kê trên về, kiện tới đầu mang ba lô theo hầu tới đó.

2) Hàng hóa bày bán có mang nhãn hiệu Q.T.V. Chúng tôi tịch thu đem về dùng, chắc chắn nó không dám kiện đâu.

Như thế trong vòng tuần lễ các tệ trạng trên đều chấm dứt, cam đoan một trăm phần trăm.

Chúng tôi nghĩ rằng làm như thế bọn con buôn và gian thương sẽ hận chúng tôi, nhưng chúng tôi đểch cần, chúng tôi chỉ mong được lòng của đại đa số đồng bào và chiến hữu là được rồi.

Và lúc đó để dư luận phê phán việc làm của quý ngài có thêm quyền kiểm soát vật giá có qua lại với gian thương không thì rõ liền.

Phương cách của chúng tôi làm giản dị và được kẻ như sau:

— Lính và công chức đi mua vật dụng, nếu cửa hàng bán quá giá, tự tiện lấy số hàng bán quá giá chính phủ đem về dùng, kiện đầu mang ba lô đi hầu đó, gặp vài trường hợp như vậy cố tổ thăng gian thương không giám bán quá giá là cái chắc.

— Riêng về hàng QTV được bày bán vô số tại các cửa hàng lớn nhỏ với nhiều nhãn hiệu cam bán cho công chúng. Thì thử hỏi ở đâu họ có; chẳng lẽ lính đem ra bán ngoài trong lúc mỗi tháng chỉ được mua 4 gói Ruby, 4 Bastos, 2 kg đường, 2 hộp sữa dùng không đủ làm gì có đem bán ra ngoài được thì hàng này ở đâu dân bán cùng phố khắp chợ như vậy.

Số hàng này được các ngài lớn bé thăm quyền về Quân tiếp vụ ăn chặn của lính và bán ra ngoài.

Nếu số hàng QTV kê trên khỏi bán tại các cửa hàng, xin quý vị có thẩm quyền đứng đi bắt hoặc kiểm

soát gì hết vì quý vị sẽ dễ bị chủ tiệm thông cảm thì không đầu vào đâu?

Chi bằng đề cho lính đi hốt trong 3 ngày cam đoan không có hàng QTV bán ra ngoài, và cũng không có hàng QTV ở các cửa tiệm.

Bình Cò nay cam đoan với 2 tệ trạng nêu trên sẽ hết và cuộc sống của Quân công và đồng bào sẽ khá cho mà coi.

Bình Cò (KBC 3925)

Không nói xạo

KBC. 4893 ngày 19-11-70

Thưa ông

Tôi là độc giả thường xuyên và rất trung thành của quý Báo. Tuần báo ĐỜI từ số 1 đến 53 tôi đều đọc hết. Viết mấy giòng này tới Ông, là để khen Ông « Một Phất » để Ông « lên » tinh thần hơn nữa, vì vụ Nhật Báo Sống vẫn bị... chưa được tái ngộ với độc giả. Xin đề đề thông cảm và hiểu biết nhau hơn. Vì đối với ông tôi chỉ được « ngấm dung nhan » qua những hình đăng trong báo, chứ chưa được diện kiến ngoài đời. Trước hết tôi được hạnh hân với Ông là người « cùng xứ sở » (Cùng xứ Bắc với nhau thì nói cùng xứ, chứ không có ý chia rẽ Trung, Nam, Bắc đâu nhé!). Tuổi đời thì tôi còn kém ông vài tuổi.

Nên những « gu » của Báo Đời viết ra, tôi chịu lắm. Tuần Báo Đời, có thể nói gồm những tay viết « Chửi Chơi », nghĩa là thấy cái gì hay thì khen, hèn thì chê, với một ý chỉ xây dựng. Nói thẳng không « Rét ». Nhưng tôi dám chắc, cũng chưa nói hết. Thấy những bài của những « Tuyên Thủ » như quý vị Lý Đại Nguyên, Hoàng văn Đức, Thiện Căn, Kim Nhật, Cung tịch Biền, Nguyễn Thụy Long v.v. là chịu quá đầy Ông ạ. Tôi thành thật đây, chứ không nói xạo và ăn ý gì đâu.

Nhân lúc rảnh rỗi, tôi có mấy hàng chữ gửi đến ông, thành thực chúc ông luôn mạnh khỏe và Quý Báo được « Trường Thọ ».

Ước mong rằng, một ngày nào đó, tôi có dịp vô « Hòn Ngọc Viễn Đông » để được thật sự gặp ông. Vì tôi còn rất nhiều chuyện « Đời là Thế »

Kính Ông.
VŨ VĂN TRINH
(KBC 4893)

HỘP THƯ TÒA SOẠN

● LÊ VĂN (An Khê) : Sẽ trích đăng thơ ông trong một số tới. Tòa soạn cũng đã lưu ý các nhà phát hành về việc phân phối báo Đời tại các địa phương. Tất cả những lời khen và chê của bạn đọc, Đời đều coi là những lời chỉ dẫn hoặc góp ý cần thiết để thường xuyên cải tiến nội dung của tờ báo. Thành thực cảm ơn ông.

● PHONG VŨ (Tây Đô) : Mối lo âu của ông cũng chính là mối lo âu của tòa soạn. Tuy nhiên, dù tương lai ra sao thì hôm nay mỗi người vẫn cần phải hoàn tất những việc cần được làm. Về việc Đời có thể đổi khổ, xin ông yên tâm là không có chuyện đó. Bài gửi từ 23-9-70 mà tới hôm nay vẫn chưa được nhắc tới, e lạc mất rồi. Dù vậy, vẫn cố tìm lại, nếu thấy sẽ tin ông biết trong số tới.

● QUANG TOÁN (Cần Thơ) : Có gì mà nịnh với không nịnh. Nghĩ sao nói vậy là đúng. Sẽ đọc và cho đăng, nếu được, bài đó trong TSBB. Thân.

● THY NGỌC (Xứ Bưởi) : Muốn gọi thế nào cũng được hết. Về việc muốn « chiêm ngưỡng các ông ấy » thì không khó lắm. Nếu rảnh, cứ ghé tòa soạn vào sáng thứ sáu để phỏng vấn hoặc bị phỏng vấn, tùy thích. Văn chương là một cái nợ. Đã lỡ « dính » là sẽ phải đeo luôn. Vậy cứ tiếp tục viết đi, đừng thắc mắc gì cả. Về vụ HTN có bao giờ chú « không chịu » đâu? Thử coi lại Đời số này xem. Nếu muốn « góp mặt góp lời » thì cứ liên lạc với tòa soạn, càng sớm càng tốt. Mến.

● TÔ TRẦN (Phan Thiết) : « Tham nhúng » sách vở, báo chí là một « điều tốt » đấy. Đừng phản nản, nếu có bị tham nhúng. Sẽ có tin về thơ trong số tới. Nhưng quan trọng hơn vẫn là phải tiếp tục sáng tác đi. Khi nào có dịp vào Saigon, cứ ghé tòa soạn. Hy vọng sẽ được đến cháu một chút quà sáng no nê.

● VŨ VĂN TRINH (KBC 4893) : Sẽ trích đăng thư ông trong một số tới. Cảm ơn.

● HOÀNG DZA LŨ (Q.Ngãi) : Có « biến cố » gì mà đổi tên mau vậy? Thơ vẫn chưa đăng được nhưng phải ráng sao cho hơn chú đi, đừng thêm bằng, yếu lắm. Muốn viết thư riêng, nhưng bận lắm. Thân.

● HỒ NHẬT LỆNH (KBC 6349) : Đã chuyển cho Bồ Lão. Xin chờ tin nơi mục Đời Là Thế.

● MỘT NGƯỜI LÍNH (Bình Đại) : Đang đọc coi có thể phổ biến tâm sự của bạn trong TSBB không. Chờ coi nơi các số sau.

● LÊ TRIỆU BÔNG (KBC 4190) : Sẽ cho đăng vụ đó trong một số tới. Thân.

● DẤ LAN NGUYỄN ĐỨC DUY (Gia Định) : Tòa soạn đang nghiên cứu ý kiến của ông. Nếu có thể được sẽ cố gắng thực hiện. Trân trọng.

● CÁC BẠN GỬI PHIẾU GÓP Ý : Tòa soạn đã nhận được rất nhiều phiếu góp ý. Hiện chúng tôi đang nghiên cứu những đề nghị do các bạn nêu ra để lập một bản đúc kết làm nền tảng cho mọi quyết định cải tiến nội dung tờ báo trong tương lai. Cũng xin lưu ý quý bạn là nếu không muốn cắt phiếu góp ý (vì sợ làm hư tờ báo) xin bạn cứ viết thư về tòa soạn cũng được.

● CÁC BẠN GỬI THƯ VÀ BÀI VỀ « NHÓM HTN » : Xin các bạn theo dõi nơi mục « Bạn Đời Viết Về HTN ».

● Tòa soạn mới nhận được thơ của các bạn có tên sau :

Lữ Thị Cô Đơn (PQ), Thế Lăng (Vũng Tàu) Tô Trần (Phan Thiết) Ngã Dạ Triều (KBC 3328) Phạm Ngũ Yên (?) Chu Kha Uyên Thương Hoài Hồng (Phan Thiết) Hoàng Dza Lũ (Quảng Ngãi) Hoàng Mộng Trinh (KBC 6904)

Xin các bạn chờ tin trong số tới. Bài nào không được ghi trong mục « Thơ đã được chọn đăng » tức là đã bị loại.

Lá thư thứ... Nói chuyện với Đầu Gối

(Tiếp theo trang 33)

Con chú cái mẹ đau khổ vì trong một làng mạc heo lánh đã nhìn thấy con mình là chó được cưng dường mà không dám đi tơ với mẹ nó. Hoặc với một con ngựa non hấu đá thêm gái mà cũng không đành đi tơ với máu mủ gia đình. Đây cũng là sự tự cố liêm sỉ của loài vật trung thành, để làm gương đẹp của loài vật — người trong thế giới người — vật, hằng hà sa số bây giờ.

Chào gặp gỡ,
THẾ PHONG

(1) Friedrich Nietzsche và Chủ Nghĩa Đi lên Con Người, bản tái bản, 1967, trang 9. (TP)

(2) Những năm 60, đăng trên Đất Nước đầu 1970 (Nguyễn Sa)

(3) Tạp chí Diễn Đàn, 1969, khi Uyên Thao và Mặc Đỗ chủ trương.

(4) Actualité littéraire, Mai, 1948, Paris (E. Hemingway)

TIẾP THEO TRANG 5

Riêng Đầu Gối được một niềm vui là chiêm khôi nguyên về số thăm tra thích mục «Nói Chuyện Với Đầu Gối» nhưng lại bị hai bạn đọc kẻ rằng: «Thích mục Đầu Gối nhưng một đôi khi Đầu Gối nói về mình hơi nhiều. Cái «tôi» là cái đang ghét. Nhất là Đầu Gối kể cả những chuyện lằng nhằng khiến người «lớn» khó chịu». Đầu Gối thừa nhận lời chỉ trích kể trên rất đúng. Xin tạ lỗi với bạn đọc và hứa từ nay xin chừa.

● Truyện một cô gái Huế «cao số» đi «vòng vo» quanh những liên hệ với chồng con, cha mẹ, các em gái... với cả những người tình cũ và mới.

► Tôi nằm xây lưng lại với chồng, tôi mở to đôi mắt:

TÔI NHÌN TÔI TRÊN VÁCH

— Tác phẩm sôi nổi nhất, đã từng thu hút hàng chục ngàn độc giả, của một cây bút phụ nữ hàng đầu hiện nay:

Túy Hồng

— Lần đầu in thành sách. do ĐÔNG NAI xuất bản và Tổng Phát Hành, 270 Đề Thám — Saigon.

— Sách dày 448 trang — Giá chống kiếm ước: 360 đồng.

mẹ ơi, con nhức răng!

EXPRESS VN

“ Bà nên dạy con em đánh răng sau mỗi bữa ăn và mỗi tối trước khi đi ngủ, để tránh cho con em bệnh sâu răng. ”

Một lời nhắn nhủ

của **Hynos** PHOSPHATÉ

Mỹ-Viện
ANNA BANGKOK

UỐN TÓC VÀ TRANG ĐIỂM
DA HÔI, CÔ DÂU

do cô
HÔNG-HANH
đảm nhiệm

482 PHAN ĐÌNH PHÙNG S.G.

ĐỒNG-HỒ

TUYỆT ĐỐI KHÔNG VÔ NƯỚC - ĐÁNG TIN CẬY

- REF.
RG10D

- ◆ Tự-động
- ◆ Ngày/Tuần
- ◆ Bảng Thép
- ◆ Kiểu Bơi Lội

Cô bé A-na

Trình bày: TÂN-TRÍ

11 giờ đêm rồi mà BÉ ngủ không được

Chợt BÉ nhớ tới ANACINE

BÉ kêu mẹ cho uống

15 phút sau BÉ ngủ ngon lành

Siro

ANACINE

— trị : mất ngủ
Em nhỏ khóc đêm
phong ngứa , nổi mề đay
Hen suyễn

KN.1203/BYT/QCDP/9.7.6

Pub. TÂN-TRÍ